

İBRAHİM ŞAHİN
TRT GENEL MÜDÜRÜ

Sesin Büyüsü; Sözcüklerin Efsunu...

Sesin büyüüne inanıp; görünmeden sevilenler; görmeden sevenler, sizler için yepyeni bir dergi hazırladı: Radyo Vizyon. Bu derginin konusu radyo, yazarları radyocu...

Medya sektörü içinde hiçbir zaman dışlanamayan ve her daim en güzel hatıralarımızı barındıran radyoyu, yazılı basında anlatmak yine profesyonel radyoculara nasip oldu. Radyoculuk alanında Türkiye'nin en deneyimli isimleri, TRT radyolarıyla milyonlarca kişinin gönlünde taht kurdular; şimdi dergileriyle binlerce kişiye "radyo dünyasını" anlatacaklar.

Radyo Vizyon sayfalarını çevirirken bambaşka bir dünyaya yolculuğa çıkacak; sesiyle gönlümüzü fetheden bir kutunun 'meğer ne kadar seveni, ne kadar düşüneni var' diyeceksiniz.

Radyo Vizyon, radyo dünyasını bazen bilimsel bir makaleyle bazen de hoş anılarla okuyucusuna aktarırken; TRT'nin yazılı basındaki yüz aklarından biri oldu.

Sadece TRT radyolarını değil; Türkiye'deki hatta yurtdışındaki radyoları da anlatacak olan Radyo Vizyon, Türkiye'nin radyo dergisi oldu.

Avrupa Yayın Birliği'nin (EBU) büyük bir merakla ve heyecanla beklediği ve radyo dostlarının büyük takdirlerini iletmediği Radyo Vizyon dergisi, iddia ediyorum ki çok yakında bütün Türkiye'de tanınacak ve yazılı basınımızın klasiği haline gelecek. Bu iddiamın en büyük delili ise Radyo Vizyon ekibinin bu dergiyi hazırlarken gösterdiği titizlik ve özveri...

Başta Radyo Dairesi Başkanı Şenol Göka ve çalışma arkadaşları Çağlan Tankur Yörümez, Rıza Ece, Olgu Tokdemir, Esra İlkurşun, Kıvanç Nalça, Ersoy Haktanır ve Aksel Koçak günlerce çalıştılar, Radyo Vizyon'u hazırladılar... Önümüzdeki sayılarda Radyo Vizyon Dergisi sürprizleriyle okuyucularını şaşırtacak ve milyonlarca radyo dostu; sesin büyüünden sonra sözcüklerin efsunuyla bir arada olacaklar.

ŞENOL GÖKA
TRT RADYO DAİRESİ BAŞKANI

*Radyo samimidir,
inandırıcıdır ve
dosttur.*

Havada Radyo Sesi Var

Biz sesin büyüüne inandık.
Görmeden sevdik, görünmeden sevildik.
Hayal ettik.
Yüreklere gönlümüzce resimler çizdik.
Hayal gücümüzle dostluğumuzu ve dünyamızı süsledik.

Her şeyin bir görüneni bir görünmeyeni var. Görünmeyenin de bir görüneni bir görünmeyeni... Görünmeyeni görmek hayaldir. İnsani gelişmenin ana unsurlarından biridir, belki de en önemlisidir hayal etmek, edebilmek. Kim ne kadar hayal ediyorsa o kadar gerçeğe yakındır çünkü; olandan çok olabilecek olana, yapılandan çok yapılabilecek olana dikkat kesilir. Sesin dolayısıyla radyonun çerçeveleyip ötekileştirmeden hayal gücünün oluşturduğu bu duruma katkısı küçümsenebilir mi?

Görünen yani sembol olarak ortada bulunan- simge de denilebilir- insanın iç ve dış dünyasını böylesine kuşatmışken ve neredeyse bütün anlayışlar bu kuşatılmışlık üzerine biçimlenip yoğunlaşmışken görünmeyen zorunlu bir ihtiyaç şeklinde kendiliğinden özel bir konuma taşınmaktadır. Yalnızca hayal gücü ve zihni çabayla algılanabilecek bu özel konum insani duyarlılık ve duygusallıktır. Bu yüzden görünmeyen gizemlidir ve görünmeyenden gelen ses büyüdür. Görünende ses dramatik etkiyi arttırıcı yardımcı bir unsurken, görünmeyende büyü bir özne haline geldiğinden birçok insani duygunun ortaya çıkmasına neden olur. Anlayışların ve algılayışların gelişerek hayatın güzelleşmesi bu duygulara bağlıdır.

O halde aklımızı kullanarak, görünenin zihni anlamda çocuklaştırıcı etkisinden sıyrılıp biraz daha duygusal olalım. Biraz daha duygusal biraz daha hayalci... Gelişmek, olgunlaşmak ve dünyayı daha iyi anlayıp yorumlayabilmek için, ayaklarımız zaman zaman yere basmasın. Birlikte bindiğimiz bir salıncağın ayaklarımızı yerden kesen, içimizi boşaltan duygusu bizi sarsın. Çok geçmeden hayatın katı ve çarpıcı yüzüyle karşılaşacak olsak da biraz masal anlatıp, biraz masal dinleyelim. Sırf sohbet etmek bahanesi ve gerekçesiyle neredeyse orada olalım. Hüznün de dahil olmak üzere etrafımızdaki her şeyle birlikte sözün ve müziğin yani cümlesiyle sesin büyüünü hissetmeye çalışalım. Yanına istenilen miktarda görüntü de alınabilir. Radyo bunun için vardır. Bunun için samimidir, inandırıcıdır ve dosttur. Teknolojisi gereği nostaljik olmadığı halde uyandırdığı insani duyguların maalesef gerilerde kaldığı düşüncesinden dolayı birçoğumuz için nostaljiktir. Ne var ki, zaman geçip gitse de o hala hafif bir esintide bile titreyen göremediğimiz taze bir yaprak gibi kıpırdar durur içimizde... Bu yüzden her gün havaya ses salınır. Bilinmeyen görünmeyen diyarlara, tanımadığımız belki de hiç tanıyamayacağımız insanlara hatta zamanlara giden, ulaştıkça, kuşattıkça büyüyen büyük bir ses. Bu sesle dünya tek nefes...

Gelecek sayıda yeniden birlikte olabilmek dileğiyle şimdiden merhaba...

EDİTÖRDEN

ÇAĞLAN TANKUR YÖRÜMEZ
caglan.tankur@trt.net.tr

Türkiye'nin dört bir yanında bulunan sihirli kutudakilerin yaşadıkları evlerin kapılarını sizlere açıyor, RADYO VİZYON ile hepinize merhaba diyoruz.

Sihirli Kutudakilerin Yaşadıkları Ev

Bir tutkudur radyo...

Sesle hayal gücünün birleştiği, hiç görmediğimiz ama bizi de hiç terk etmeyen sevgilidir.

Bazen bir sözle, bazen bir şarkıyla neşe olur, hüznü olur, mutluluk olur, dalgalandırır kalplerimizi.

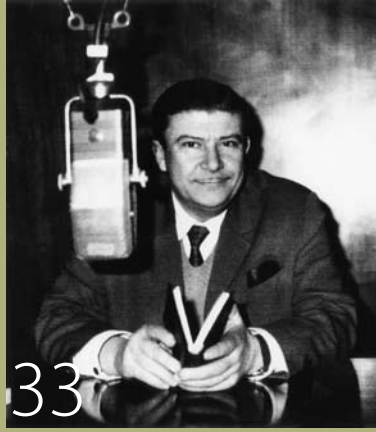
Aynı zamanda teknolojinin geliştirdiği tek insancıl iletişim aracıdır. Ağrı'dan Tekirdağ'a, Antalya'dan Trabzon'a hatta Kanada, Çin, Avusturalya'ya kadar dünyanın diğer bir ucuna, aynı duyguları aynı anda milyonlarla paylaşabilmemizi bir düşünelim... Biliriz ki, yalnız olduğumuzda bile aslında hiç de yalnız değilizdir.

Ankara'da doğmuş ve büyümüş biri olarak Ankara Radyosu, çocukken sihirli kutudakilerin yaşadığı bir evdi benim için. 1995 yılında ise, sözün, sesin, müziğin ustaca harmanlandığı, sanatın müzik alanında her çeşidini içinde barındıran 'sihirli kutudakilerin yaşadığı ev' artık benim de evimdi, ben de bu hayal dünyasının içindeydim... Şimdi ise Türkiye'nin dört bir yanında bulunan sihirli kutudakilerin yaşadıkları evlerin kapılarını sizlere açıyor, RADYO VİZYON ile hepinize merhaba diyoruz.

Günümüzde görselliğin bulunmadığı temalar her ne kadar cazip görülme de, anlam ve içerik olarak kişisel derinleşmenin yaşanabileceği çalışmaların yazılı ve sesli alanlar olduğu düşüncesinden yola çıkarak, hem biraz görselliğe yer verelim, hem sesin büyüsunü koruyalım istedik. Kimi zaman radyonun mutfağını, kimi zaman kendi yaratıcılığımızı, kimi zaman ise iletişim alanında duayen olmuş isimlerin yorumlarını kullandık ve kullanacağız. Bize verilen bu önemli ve değerli görevde, siz radyo tutkunlarının bizi yalnız bırakmayacağını düşünüyor, RADYO VİZYON'un da yeni tutkunuz olacağını ümit ediyoruz. Her türlü fikir, öneri, eleştiri ve paylaşımlarınız için bizlere radyovizyon@trt.net.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Gelecek günlere ve sayılara hep birlikte...

Çağlan
2

6 DOSYA: TÜRKİYE'DE RADYO YAYINCILIĞI

LALİFER BALİBEYOĞLU UÇAR
1927'den Günümüze Radyo Yolculuğu

12 MARCONİ'NİN DÜŞÜ: BENİM DUYDUĞUMU SEN DE DUYUYOR MUSUN?

ESRA İLKKURŞUN
Mikrofondan Antene Sesin İletimi

15 DOSYA: DÜNYA TARİHİNDE İLK RADYO OYUNU: TEHLİKE

KIVANÇ NALÇA
Richard Hughes'un oyunu o meşhur replikle başlar;
Işıklar söndü!

18 DOSYA: RIFAT ARAS

Kanallarda, birbirinden çok farklı ses çıkarıcıların seslerinin yayınlandığı bir toplum çok sesli olamaz. Hatta gürültü içinde sessizlik demek de mümkün.

Röportaj: Olgı TOKDEMİR

22 DOSYA: RADYO: ÖNCE SÖZ VARDI. SONRA DA...

Prof. Dr. M.NACİ BOSTANCI
"Önce söz vardı" ne de olsa, belli ki bundan sonra da "söz olacak" suretten ayrı, kendi başına...

25 BİR ÖMÜR BÖYLE GEÇTİ NERİMAN ALTINDAĞ TÜFEKÇİ

Olgı TOKDEMİR
"Halk Türkülerimizin İdeal Üslubunun Çok Değerli Temsilcisi" 4 Şubat 2009'da, 83 yaşında yaşama veda etti.

TRT AYLIK RADYO DERGİSİ

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Adına Sahibi
Radyo Dairesi Başkanı
Şenol GÖKA

Genel Koordinatör
Bırol UZUNAY

Genel Yayın Yönetmeni
Rıza ECE

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Çağlan TANKUR YÖRÜMEZ

Yazı İşleri
Esra İLKKURŞUN
Olgı TOKDEMİR
Kıvanç NALÇA
Ersoy HAKTANIR
Aksel KOÇAK

Yönetim Yeri
TRT Genel Müdürlüğü
Radyo Dairesi Başkanlığı
OR-AN / ANKARA
Tel: 0 312. 463 31 78
www.trt.net.tr
radyovizyon@trt.net.tr

ISSN 1309-0895
YAYIN TÜRÜ
Yayın / Süreli
Basım Tarihi
24 Haziran 2009

Yayına Hazırlık ve Tasarım
Son1 Saat Tanıtım Ajansı
Şehit Sadık Erişen Sokağı
40/4 06510
Birlik - Çankaya / ANKARA
Tel: 0 312. 496 11 44
Faks: 0 312. 496 45 49

Basıldığı Yer
Fersa Ofset Baskı Tesisleri
Ostim 36. Sokak
No: 5/C-D
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312. 386 17 00 (pbx)
Faks: 0 312. 386 17 04

Kapak Fotoğrafı
Rıza ECE

Hiç radyo okudunuz mu?

25

37

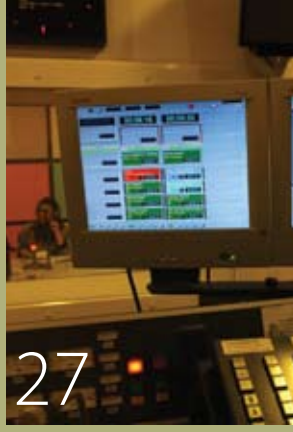
52

30

40

27

27 **SAYISAL RADYO YAYINCILIĞINA GENEL BİR BAKIŞ**

FARUK SAYGILI

Radyo yayıncılığında yapısal dönüşüm

30 **SPİKER Mİ OLMAK İSTERSİNİZ, SUNUCU MU?**

FÜSUN ÜNSAL

Artık spiker olmak çok kolay! Siz de spiker olabilirsiniz...

33 **RADYODAKİ BÜYÜLÜ SES: SELAHATTİN KÜÇÜK**

ESRA İLKKURŞUN

O gün yapılan sınavın ardından Türkiye'nin ilk spikerlerinden biri olacaktır Selahattin Küçük. En vefalı dostum dediği mikrofonunu asla bırakmayacaktır.

37 **SİHİRLİ KUTUNUN RADYO OLDUĞU YILLAR**

PINAR ŞENEL

1940'lar, 50'ler ...

Radyonun müzikte rakipsiz olduğu yıllar...

40 **DOSYA: RADYODA SPOR YAYINCILIĞI**

FAHİR İKİLER

Radyoda spor yayıncılığının başlangıç yılları

43 **FİKİRDEN MİKROFONA**

ŞULE YALÇINER

Prodüktör kim olmalı şu halde? Üreten, yaratan kişi. Hem de yoğun bir emekle.

46 **BİR PRODÜKTÖRÜN KALEMİNDEN: MODERN ZAMANLAR**

BURÇE DONDURMACIOĞLU

50 **TRT'NİN BÖLGE RADYOLARI VAR**

YİĞİT YAVUZ

52 **RADYO TARİHİNDEN KISA KISA**

Türkiye'de Radyo Yayıncılığı

DOSYA

Lalifer Balibeyoğlu Uçar Prodüktör

Radyo, elektrik ve elektromanyetik alanındaki bilimsel ve teknik gelişmelerin ürünüdür... İlk yıllardaki adıyla telsiz telefon, günümüzdeki adıyla radyo, telli elektronik haberleşmenin daha ileri bir aşamasıdır. 1909 yılında, radyonun babası olarak kabul edilen Lee De Forest, Paris'te Eyfel Kulesi'ne yerleştiği bir anten ile "boşluk tüpü" buluşunu radyo yayını yaparak dener. Bu deneme, bölgedeki Fransız askeri istasyonlarından dinlenir. 1910 yılında, ünlü tenor Enrico Caruso'nun New York Metropolitan Operası'ndaki aryaletlerinin radyo ile yayınlanabilmesi, dünyada geniş yankılar uyanır. Aynı yıl Amerika Birleşik Devletleri'nde, "Tel-

Sihirli bir kutudur radyo...

Bir zamanlar içinde insanların yaşadığı düşünölen, üzerine dantela örtöler serilen, günümüzdeyse küçöle küçöle cep telefonlarına, yaka iğnelerine sığan büyü ö dünyadır radyo...

Türk radyoculuğu bu yıl 82 yaşında... Dolu dolu geçti bunca yıl...

Peki neler yaşandı bunca yılda? Kimler geldi kimler geçti mikrofonlardan? Hangi programlar hazırlandı? Ya teknolojinin ilerleyişi neler kazandırdı radyoculuğa? Uzun ve heyecanlı bir serüvene davet ediyoruz sizi... Anılarla resimlerle hayallerle dolu bir yolculuğa... Aslında sizin, bizim, hepimizin çocukluğuna bir yolculuk bu... Çünkü radyoculuk yaşanmış olanın bellekte bıraktığı iz, bir ses, bir nefes...

siz Gemi Yasası" çıkarılarak, radyo telsizi ile yapılan iletişim kısıtlanır. Avrupa'da ise, düzenli telsiz kullanımı 1914 yılında Almanya'da başlar. Tüm bunlar, sesli haberleşmenin gelişmesinde önemli başlangıçlardır. Radyo vericisinden ilk profesyonel radyo yayıncılığı, Amerika Birleşik Devletleri'nin Pittsburg kentinde gerçekleşir. Westinghouse fabrikası radyosu olan, K.D.K.A. adlı istasyonun ilk yayını, seçim haberleri olur. Radyoculuk Birinci Dünya Savaşı sonrasında, düzenli radyo yayınlarına başlanmasına değin geçen süre içinde daha çok amatörlerin elinde gelişir. 20. yüzyılın ilk çeyreği biterken radyo, bir iletişim aracı olarak insanlığın yaşamındaki yerini alır.

1922 yılına gelindiğinde Amerika Birleşik Devletleri'nde, ilk ticari radyo WEAf, yayına başlar. Amerika'daki radyo yayıncılığı gelişmeleri, kısa sürede Avrupa ölkelerine de yayılır ve 1922

yılında, İngiltere’de BBC radyosu yayına başlar. BBC, İngiliz Posta Dairesi’nin girişimi ile kurulmakla birlikte, 1927 yılında, Kraliyet Yayın Yasası ile bir devlet kurumuna dönüştürülür. Böylece, Amerika Birleşik Devletleri’ndeki ticari modelin dışında bir modelin oluşmasına öncülük eder. 1922’de Fransa’da ve Sovyetler Birliği’nde, 1923’te Almanya’da radyo yayınları başlar.

Dünyada ilk radyo yayınlarının başladığı yıllar, Türkiye’nin Kurtuluş Savaşı yıllarına rastlamaktadır. İstanbul “İtilaf Devletleri”nce işgal altındadır. 13 Kasım 1918’de Mustafa Kemal Paşa Adana’dan İstanbul’a geldiğinde Haydarpaşa Garı önünde gördüğü manzara üzerine “Geldikleri gibi giderler!” der. Bağımsızlık mücadelesi kazanılıp işgal güçleri İstanbul’dan ayrılırlarken, Fransız işgal kuvvetleri komutanı General Charpie, bir telsiz telefon hediye eder Türklere.... Bu telsiz telefonla İstanbul’daki Öğretmen Okulu’nun kimya öğretmeni Rüştü Uzel başkanlığında bir öğrenci grubu deneme yayını yapmak için hazırlıklara girer. İlk radyo yayını 19 Mart 1923 tarihinde Öğretmen Okulu’nun bodrumunda, davetliler ve basın huzurunda gerçekleştirilir. Yayın, İstanbul Üniversitesi’nde o zamanki adıyla Zeynep Kamil Konağında toplananlar tarafından heyecanla dinlenir. Henüz Cumhuriyet ilan edilmemiştir ve İstanbul da işgalden yeni kurtulmuştur.

Kurtuluş Savaşı yıllarında, iletişimin önemi daha iyi anlaşılacak bu alanda büyük bir boşluk olduğu görülür; bu boşluğu öncelikle telsiz telgraf ile doldurmak amacıyla girişimlerde bulunulur. Cumhuriyetin ilanından sonra, her alanda büyük devrimler yapan yeni devlet bu alanda da hızla çalışarak 1925 yılında “Telsiz Tesisi Hakkında Kanun” adıyla bir yasa çıkarır ve ülke genelinde bir telsiz şebekesi kurulması öngörülür. Bu amaçla, bir ihale açılır ve bir Fransız şirketi, telsiz şebekesi kurma işini üstlenir. Ankara ve İstanbul’da, 1925 yılında yapımına başlanan ve 1927 yılında hizmete sokulan telsiz telgraf vericileriyle, Berlin, New York, Moskova, Tahran, Viyana, Londra gibi merkezlerle bağlantı kurulur. Bu vericilere, telsiz telefon yayını yapabilecek donanımların eklenmesiyle, radyo yayınları gerçekleştirilebilecektir.

Türkiye’de radyonun kuruluş çalışmaları, telsiz vericilerinin inşaatı sürerken, 1926 yılında başlar. Fikrin sahibi, İleri Gazetesi’nin sahibi Sedat Nuri İleri’dir. Sedat Nuri Bey radyo yayınları yapabil-

Çağının en ileri görüşlü lideri olan Mustafa Kemal Atatürk, dünyadaki gelişmeleri yakından izlemektedir.

Radyonun gelecekte çok önemli bir yer tutacağını farkındadır.

mek için, bir şirket kurmak gerektiğini düşünür ve maddi destek için de devlet ekonomisinde ağırlığı olan ve Mustafa Kemal’in emriyle İş Bankası’nı kuran Celal Bayar ve Anadolu Ajansı ile görüşür. Kurulacak şirkete destek vermelerini ister. Sedat Nuri Bey, fikrini, teknik destek sağlamak için de telsiz meraklısı Hayreddin Hayreden’e açar. Hayrettin Bey, Sultan İkinci Abdülhamit döneminde evden eve telgraf hattı kuran bir kişidir. Amatör radyocudur.

Çağının en ileri görüşlü lideri olan Mustafa Kemal Atatürk, dünyadaki gelişmeleri yakından izlemektedir. Radyonun gelecekte çok önemli bir yer tutacağını farkındadır. Bu nedenle çağdaş iletişim sisteminin Türkiye’de de kurulmasının yolunu açar. O yıllarda, pek çok ülkede radyo yayınları yapılmasına karşın, henüz hiçbir ülkede gelişmiş, güçlü vericisi olan bir radyo istasyonu yoktur. 1926’da tüm dünyada 123 radyo istasyonu vardır ve toplam verici güçleri 116 KW’tır. Ankara ve İstanbul’da kurulacak iki istasyonun verici güçleri 5 KW’tır. Dünyadaki en güçlü vericiler olarak kurulacak istasyonların Avrupa’nın her yerinden, İskandinav ülkelerinden bile dinleneceği tahmin edilerek, radyo yayınlarının Türkçe’nin yanı sıra Fransızca ve Almanca dillerinden de yayın yapılması planlanır.

Ankara ve İstanbul’da kuruluş çalışmaları süren telsiz vericilerinin işletme hakkı 10 yıllığına, Sedat Nuri Bey’in önderliğinde, İş Bankası, Anadolu Ajansı, Falih Rıfkı Atay ve Cemal Hüsnü Taray’ın ortaklaşa kurduğu Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketi’ne (TTTAŞ) verilir. Bu şirket böylece iki istasyonu kendi ve “Posta-Telgraf-Telefon Genel Müdürlüğü - PTT” adına işletecektir. Tüm hazırlıklar tamamlanır ve bir gün İstanbul semalarından yayılan bir ses radyo alıcılarına ulaşır...

Alo alo, muhterem samiin... Burası İstanbul Telsiz Telefonu... 1200 metre tul-u mevç, 250 kilosaykıl... Bugünkü neşriyatımıza başlıyoruz.”

Bu anons ilk kez kim tarafından seslendirildi bilinmiyor. Bazı kaynaklara göre Eşref Şefik bazılarına göreyse Sadullah Gazi Evranosoğlu... Hangi tarihte hangi stüdyodan antene çıktığı da belli değil... Fakat emin olunan tek gerçek bir zamanlar İstanbul Telsizinin bu şekilde açıldığı... 1927'nin ilk aylarında deneme yayınları yapan İstanbul Telsizinin vericisi o günkü adıyla Osmaniyede'deydi. Bugün bu bölgenin adı Hasdal... İstanbul'da 5 KW'lık vericinin hemen yanı başındaki geçici stüdyoda ilk radyo yayınları başlar. Daha sonra bu stüdyo Sirkeci'deki Büyük Postanenin üst katına taşınır. Sedat Nuri İleri'nin büyük gayretleri ve devletin desteğiyle kurulan Türk Telsiz Telefon Anonim Şirketi Türkiye'deki radyoculuğun temellerini atar İstanbul'da... Hemen hemen aynı günlerde Ankara'da da bir telsiz istasyonuna modülasyon cihazı yerleştirilir ve başkentteki radyo yayınları için hazırlıklar başlar. Ülkemizdeki ilk resmi radyo yayınının tarihini 6 Mayıs 1927 olarak kabul ediyoruz. Bu tarihin kesinliği konusunda bazı şüpheler var. Çünkü o yıllara ait yazılı ve sözlü belge yok denecek kadar az... Dönemin gazeteleri dünyada son derece önemli kabul edilen radyo yayıncılığının ülkemizde başlatılmasına pek ilgi göstermemişler. Bu nedenle ilk resmi yayın tarihi ve o günün yayın akışı net olarak bilinmiyor. Amerikan kökenli bir belgede ilk yayın tarihi 1 Mayıs 1927, İstanbul'da yayınlanan bazı gazetelere göreyse 4 ya da 5 Mayıs...

Radyoculuğumuzun ilk yıllarında yayın sabah değil akşam saatlerinde başlar. Çünkü radyo yayınları telgraf haberleşmesinden arta kalan zamanlara sığdırılmaktadır. İçerikteyse daha çok müzik ağırlıklı programlar vardır. Arada haberler ve Darülbekai sanatkarlarından monologlar yayınlanır... Özellikle de 1927-1936 yılları arasında gerçekleşir bu tarz yayınlar...

1938 Cumhuriyetin 15. yıldönümüdür... Bu büyük güne yaklaşık bir yıldır hazırlanan Türkiye gibi radyocular da bu muhteşem bayram için özel bir yayın akışı belirlemişlerdir. Üç gün sürecek bu yayın müzikler, şiirler, konuşmalar ve hipodromdan naklen gerçekleştirilecek programla bezenir.

Sesini duyurabildiği her yere bayram sevincini ulaştıran Ankara Radyosu bu özenli yayınından kısa bir süre sonra önderinin hastalık haberlerini vermeye başlar. Ve 10 Kasım 1938'de Atatürk'ün ölüm raporunu Türk halkı ve dünya, Ankara Radyosu spikerlerinden duyar.

“Reisicumhur Atatürkün umumi hallerinde vahamet, dün gece saat 24.00'te neşredilen tebliğden sonra her an artarak bugün 10 ikinci teşrin 1938 Perşembe günü saat 9'u 5 geçe Büyük şefimiz derin koma içinde terk-i hayat etmişlerdir.”

Bu haberi ilk kez okuyanlar Ankara Radyosu'nun erkek spikerleri olur ... Daha sonra tüm spikerler 120 kw gücünde yurt içine, 20 kw gücünde de yurt dışına yayın yapan iki postadan bu elim haberi duyururlar. Bir gün sonra da 11 Kasım 1938'de Türkiye'nin yeni cumhurbaşkanının İsmet İnönü olduğu öğrenilir yine Ankara Radyosu'ndan...

1938'de modern bir binaya ve o gün için en yeni teknik olanaklara kavuşan Ankara Radyosu sesini dünyaya duyurmaya çalışırken İstanbul Radyosu yayınlarına ara verir. Burada çalışan pek çok ses ve saz sanatçısı da Ankara'ya gelerek çalışmaya başlar. İstanbul Radyosu tam anlamıyla susmamıştır. Fakat yayınlarında da belirli bir düzen kalmamıştır. 1938'in sonu ve 1939'un ilk aylarında Önderini kaybetmenin acısına kendini alıştırma çalışmaları Türk halkı bir yandan da büyük bir dünya savaşının ayak seslerini duymaktadır. 1939'un sonunda başlayan ve adına İkinci Dünya Savaşı denilen vahşete Türkiye dahil olmaz. Hemen tarafsızlığını ilan eder. Ancak yaşanan tüm ekonomik ve siyasi bunalımlardan da etkilenir. Savaş yılları boyunca Ankara Radyosu tarafsız yayınlarıyla tüm dünyanın ilgiyle takip ettiği bir yayın kurumu olur. Savaşın ilk yılında yaşanan gelişmeler göstermiştir ki ülkeler radyoyu bir propaganda aracı olarak kullanmaktadır. Bu nedenle Türk hükümeti yeni yasal bir düzenleme yapmaya karar verir. 22 Mayıs 1940'da

çıkartılan 3837 sayılı kanunla radyolar Matbuat Umum Müdürlüğü'ne bağlanır. Umum Müdürlüğün başına da Selim Sarper getirilir. Matbuat Umum Müdürlüğü'ne bağlı radyolarımızın ilk radyo difüzyon müdürü ise Fuat Nuri Bener olur. Bener bu görevde kısa bir süre kaldıktan sonra yerine Vedat Nedim Tör atanır.

Türk radyoculuğu 1940'dan sonra özellikle de Vedat Nedim Tör'ün radyo müdürü olmasıyla düzenli yayın kavramıyla tanışır. Dünyanın önemli radyolarıyla hemen hemen aynı yayın akışını uygulamaya başlar Ankara Radyosu... O günlerde yayına başlayan bazı programlar bugün hala devam etmektedir. Bazılarının isimleri değişti, bazılarıysa hala aynı adla yayındalar. Örneğin Muzaffer Sarısözen idaresinde kurulan "Yurttan Sesler" korosunun programları... Ayşe Abla takma adıyla çocukların sevgilisi olan Neriman Hızır'ın kurduğu "Radyo Çocuk Kulübü"... "Radyo Tiyatrosu"... Ve o yılların diğer programları... Rıza Uluçam'ın hazırlayıp kızı Nevin Uluçam'ın sunduğu "Ziraat Takvimi Saati", Falih Rifki Atay'ın hazırladığı "Güzel Türkçemiz", Hikmet Münir tarafından hazırlanan "Meslekler Konuşuyor", Nurettin Artam'la yıllar boyu anılan "Radyo Gazetesi"...

26 Temmuz 1943'te Matbuat Umum Müdürlüğü Basın Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü'ne dönüştürülür. Böylece radyolar bu genel müdürlüğe bağlanır. İkinci Dünya Savaşı hala devam etmektedir ve hem Türk insanı hem de dünya tarafsız yayınlarını sürdüren Ankara Radyosu'nu dinlemektedir. Kısa dalga ve uzun dalgadan yayın yapan Ankara Radyosu modern binasında ve en yeni teknik imkanlarla çalışırken hükümet orta dalgadan yayın yapacak İstanbul Radyosu için de hazırlıklara başlar. 1945'te İstanbul Radyoevinin inşası için bir yarışma açılır. 74 eserin katıldığı bu yarışmayı Yüksek Mühendis-Mimar Doğan Erginbaş, Ömer Güney ve İsmail Utkular'ın eseri kazanır. Radyoevinin inşa edileceği yer de belirlenmiştir. Sipahi Ocağı'nın yanındaki boş arazi... 11 Kasım 1945 günü İstanbul Radyosu'nun temeli atılır. 1946'nın Aralık ayında bitmesi planlanan yapı çeşitli nedenlerle 1949 yılında ancak tamamlanabilir.

Burası tecrübe yayınları yapan İstanbul Radyosu... 428 Metre 702 kilosaykıl TAW... Muhterem dinleyiciler, bu akşamki yayınıma başlıyoruz...

Plak üzerine program kaydı

Bu anonsla birlikte Ankara Radyosu'nun yalnızlığı sona erer... Tarih 1 Eylül 1949'dur... İstanbul Radyosu deneme yayınlarına başlamıştır. Normal yayına geçiş önce 29 Ekim olarak planlanır. Ancak bu tarihe hazırlıklar yetiştirilemez ve İstanbul Radyosu'nun deneme yayınlarını bitirip normal yayına geçişi 19 Kasım 1949'u bulur. Yeni binasında gencecik personelleriyle yayın hayatına başlayan İstanbul Radyosu çok kısa bir zamanda dinleyicileri kendine bağlar. Gazetelerde günlük yayın akışları yayınlanır, radyoda çalışan ses ve saz sanatkarlarıyla yapılan röportajlara yer verilir. O günlerde İstanbul Radyosu'nda üç spiker görev yapmaktadır. Mekşufe Ekeman, Selahattin Küçük ve Tarık Gürcan...

Ankara ve İstanbul adeta yayıncılık anlamında birbirleriyle yarışırken Ege kıyılarından başka sesler de çıkar antene... İzmir Radyosu'ndan yükselmektedir müzikler, anonslar... 1951'de İzmir Belediyesi'ne bağlı olarak fuar alanında kurulan bu radyo zor şartlarda yayınına gerçekleştirse de, kimi zaman programlara dış sesler karışsa da, hatta hatta konserler sırasında mikrofon yere düşüp, udun teli kopsa da Ege halkı radyosunu hemen benimser; yapılan hataları, aksaklıkları gülümseyerek karşılar... Ne de olsa adına radyo denilen bu küçük kutu büyülüdür ve ona bir kez bağlandınız mı ayrılmanız düşünülemez...

1950'li yıllarda Türkiye'nin üç büyük ilinden, Ankara, İstanbul ve İzmir'den ses verir radyolar... Artık düzenli yayına geçilmiştir. Dünyadaki siyasi gelişmelerin etkisiyle Türkiye'nin NATO'ya girişi,

Ana kumanda masası

Kore'ye asker gönderilmesi ve Marshall Yardımı gibi konular radyo programlarında yerini almıştır. 1940'lardan beri devam eden ve yenileri eklenen programlarla halkın hem haber hem de eğlence kaynağıdır radyo... Fakat bir sorun vardır. Çıkarılan yasalarla devletin denetimine geçen radyolara hükümet çok karışmaktadır. Yayın ilkeleri çığnenir, bilimsel ve kültürel yeterliliği olmayan kişilere programlar hazırlatılır, hatta Türkçesinde sorun olan bazı kişiler spikerlik yapmaya kalkar. Radyolarda bu sorunlar yaşanırken Türkiye de karışmaktadır. Aslında ülkenin durumunun küçük ölçekli bir yansımasıdır radyolardaki düzensizlik... Ve bir gün Ankara Radyosu'ndan bir ses duyulur. Albay Alparslan Türkeş'in sesidir bu... İhtilal bildirisini okumaktadır.

Albay Alparslan Türkeş'in okuduğu bildiri tekrar tekrar yayınlanır Ankara Radyosu'ndan... 27 Mayıs 1960 tarihini göstermektedir takvimler... Artık yeni bir dönem başlamıştır ülkede ve bu dönemdeki değişiklikleri ilk hisseden de radyolar ve radyocular olacaktır. 27 Mayıs 1960'dan sonra Türkiye'deki radyoculuğun toplumsal gelişmelere ayak uydurabilmesi için yeni bir yapılanmanın şart olduğu ortaya çıkar. Siyasal iktidardan bağımsız, özerk, kendi kadrolarına ve kendi bütçesine sahip; Türkiye'deki radyoları tek çatı altına toplayacak bir yayın kurumu oluşturulmalıdır. Bu kurum artık dünyada hızla yayılan televizyon yayıncılığını da ülkemizde başlatabilmelidir. 1961 anayasasında yer alan 121. madde çerçevesinde başlayan bu çalışmanın sonunda 1 Mayıs 1964'te 359 sayılı yasayla Türkiye Radyo Televizyon Kurumu kurulur. Başına da genel müdür olarak Adnan Öztrak getirilir...

Ülkü Kuranel'in yaptığı ilk röportaj

TRT'nin kurulmasıyla birlikte Türkiye'de radyoculuk açısından yepyeni bir dönem başlamıştır. Radyoların öncelikle personele ihtiyacı vardır. Bu nedenle sınavla spiker, prodüktör, metin yazarı ve uzman alınır. Bu personel dünya radyocularıyla aynı düzeyde olabilmeleri için yurt dışına özellikle BBC'ye eğitime gönderilir. 1965 yılında radyolardaki yayınları takip edebilmek için Türkiye Radyoları program dergisi çıkarılır. Aynı yıl radyo program birimleri arasında işbirliğinin sağlanması için üst düzeydeki yöneticiler ve yayıncıların katıldığı ilk koordinasyon toplantısı yapılır. Yayınlarla ilgili çeşitli konu ve görüşlerin tartışıldığı bu toplantıda, radyolar arasındaki koordinasyonun sağlanması için alınacak önlemler üzerinde durulur. 1964'te açılan Van İl Radyosu'nun ardından 1967'de Erzurum, 1968'de Çukurova'nın Sesi Radyoları yayın hayatına merhaba der. Bu arada TRT kuruluş gerekçelerinden biri olan televizyon yayıncılığı için de çalışmalarını sürdürmektedir. 31 Ocak 1968 günü Ankara Televizyonu deneme yayınlarına başlar...

Televizyonun ülkemize gelmesiyle halkın ilgisi ve merakı bu görüntülü kutuya yönelir. Bir zamanlar radyo için kurulan hayaller televizyon için de kurulur. Acaba bu insanlar televizyonun içine nasıl giriyor? Biz onları görüyoruz da onlar bizi görüyor mu? Yok olmaz öyle şey... Bu olsa olsa şeytan işi diye düşünür pek çok insan... Radyonun üzerine örtülen dantelden bir tane de adına televizyon denilen bu görüntülü kutunun üzerine örtülür. Zaman hızla akıp giderken radyo ve televizyon da birbiriyle yarışır...

1970'li yıllarda teknolojik alt yapının yenilenmesi, radyo postalarının yeniden yapılandırılması, bölge radyolarının kurulması ve program planlamalarının merkezi siste-

me bağlanması gibi gelişmelerle Türkiye'de radyo yayıncılığı daha modern hale getirilir.

1990'ların başında hem dünyada hem de Türkiye'de değişim rüzgarları esmektedir. Bu rüzgar iletişim dünyasında bir kasırgaya dönüşür. Teknolojik ilerlemeler birbirini izlerken, dünyada ulaşılamayan hiçbir yer kalmaz. 1927'de başlayan Türk radyoculuğu da yaşanan bu gelişmelerden etkilenir. Ülkenin dört bir yanında TRT radyolarıyla ilgisi olmayan, özel radyolar yayın hayatına merhaba der. Çünkü küçük bir verici, evin bodrum katına kurulan bir stüdyo, radyo yayını gerçekleştirmek için yeterlidir. Ancak radyocuların unuttuğu iki önemli nokta vardır. Birincisi Türkiye'de radyo yayını yapma hakkı sadece TRT'dedir. İkincisi ise bilinçsizce seçilen frekanslar hava ve deniz ulaşımını olumsuz etkilemektedir. Bu gerekçelerle 15 Nisan 1992'de tüm özel radyoların yayını durdurulur. Fakat dinleyici TRT dışındaki radyoların sesini duymuştur bir kez... "Radyomu istiyorum" sloganıyla arabaların antenlerine siyah kurdeleler bağlanır, halk tepki göstermektedir. Bu demokratik tepkiye dönemin başbakanı Tansu Çiller'in de katılımıyla bir anayasa değişikliğine gidilir. Çok sancılı geçen iki yılın ardından 13 Nisan 1994'te 3984 sayılı kanunla özel radyo ve televizyonların nasıl kurulabileceği ve yayınlarında uymak zorunda oldukları kurallar belirlenir. Bugün Türkiye'nin dört bir yanından farklı frekanslarda 1000'in üzerinde yerel, bölgesel ve ulusal kanal yayın yapıyor...

Türk radyoculuğu bu yıl 82 yaşında... 1927'den 2009'a... Her günü dolu dolu geçen radyoculuk serüvenimizde kimler geldi kimler geçti... Spor karşılaşmalarının unutulmaz ismi Eşref Şefik, Türkiye'de ve dünyada haber okuyan ilk kadın spiker Emel Gazimihal, folklorumuzun unutulmaz isimleri Sadi Yaver Ataman ve Muzaffer Sarısözen, Yuki ile yaptığı sohbetleriyle onun nasıl bir canlı olduğunu dinleyenlerine merak ettiren Orhan Boran, Sanat Güneşimiz Zeki Müren, kadın programlarının yaratıcıları Filiz Ercan ve Günseli Akol, çocukların radyo dostu Radyo Çocuk Kulübü, Arkası Yarın ve Radyo Tiyatrolarına can veren efektörler Tahsin Temren ve Korkmaz Çakar, Stüdyo FM'i hazırlayıp sunan Yavuz Aydar ve Şebnem Savaşçı... Ve adını sayamadığımız pek çok yapımcı, spiker ve teknik yönetmen... 1990'dan sonraysa FM bandından yayın yapan özel radyolar ve radyocular... Sihirli kutunun kahramanları...

Halit Kıvanç, Mete Akpınar, Zeki Alasya, Adile Naşit, Erkin Süe

21. yüzyıl yayıncılığı alışlagelen yayıncılık anlayışından farklılıklar gösterecektir. Yayın formatları, program kalıpları, program materyalleri zamana bağlı olarak değişti ve değişiyor. Bilgisayar teknolojisinin radyo yayıncılığı ile ortak kullanımı hem ses kalitesi, hem montaj hem de yayınların ulaşılabilirliği konusunda kolaylık sağlıyor ve sağlayacak. 21. yüzyılda tematik radyo kanallarının çoğalması bekleniyor. Değişim hiç durmadan devam edecek. Üstelik artık son derece hızlı...

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- > AZİZ AYSEL (2002) Radyo Yayıncılığı Nobel Yayıncılık, Ankara
- > CEM İSMALL (1976) T. RT'de 500 Gün İstanbul
- > ÇANKAYA ÖZDEN (2003) TRT Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi YKY İstanbul
- > İSTANBUL RADYOSU Anılar Yaşantılar (2000) YKY İstanbul
- > KOCABAŞOĞLU UYGUR (1980) Şirket Telsizinden Devlet Radyosuna, SBF Yayınları
- > ÖZAKMAN TURGUT (1969) Radyo Notları TRT Yayınları Ankara
- > TÖR VEDAT NEDİM (1976) Yıllar Böyle Geçti Milliyet Yayınları İstanbul

ANKARA RADYOSU ARŞİVİ

- > YÜCEL ERTUGAY'ın hazırladığı Türkiye Radyolarından Yarım Yüzyıl adlı program serisi
- > ELÇİN TEMEL'in hazırladığı Radyo Anıları adlı program serisi
- > LALİFER BALİBEYOĞLU'nun hazırladığı 80 Yılda Devri Alem-Radyo Yolculuğu adlı program serisi

Marconi'nin Düşü:

Benim duyduğumu
sen de duyuyor
musun

Esra İlkurşun Prodüktör

Radyo ilk ortaya çıktığı andan itibaren kendinden önceki kitle iletişim aracı olan gazeteyle karşılaştırılmış, "konuşan gazete" veya "kağıtsız gazete" olarak adlandırılmıştır. Bu adlandırma aslında radyo yayınının temeli, hammaddesi olan sesi, sesli olmayı, işitsel olmayı da kabullenir bir adlandırmadır. Radyo sestir. M.Powel'in ifadesiyle "Radyo bizim parçalarımızın aynalarıdır" Gerçek bir radyo yayını bizden çıkan sesi, en yalın haliyle dinleyene ulaştırmaktan ibarettir.

Sesin uzaklara iletilmesi bir dizi araştırma ve buluşun ürünüdür. 1831'de İngiliz Fizik ve kimya bilim insanı Faraday, elektromanyetik üzerine çalışmalar yapmış, elektromanyetik dalgaları bir bağlantı olmadan göndermeyi denemiştir. 1853'te William Thomson bir kondansatörün elektrik boşaltırken meydana getirdiği titreşimleri fark etmiştir. 1887'de Alman elektrik mühendisi Hertz ise bu titreşimlerin havada dalgalar halinde toplandığını laboratuvar deneyleriyle kanıtlamıştır. Böylece bu elektromanyetik dalgalara Hertz dalgaları adı verilmiştir.

Fizikçi Heinrich Hertz 1885 – 1889 yıllarında yaptığı deneylerle yeni çağ fiziği için son derece önemli sonuçları olan bir gerçeği, ses titreşimlerinin elektromanyetik alanda ışık hızı ile yayıldığını ispatlamıştır.

Telsiz aracılığıyla ilk haberleşmeyi birbirinden habersiz olarak 1895 yılında Rus bilim insanı Popoff ve İtalyan Marconi gerçekleştirmiştir. Uzak mesafelerle haberleşmeyi telsizle sağlayan ilk kişi o dönem 20 yaşında bir fizik öğrencisi olan Marconi'dir. Biraz şans eseri ve bol deneme sonucunda sesini uzak bir mesafeye ulaştırmayı başarmıştır. 23 yaşındayken ilk radyo hattını kurmuştur. Kamunun ilgi göstermediği bu buluş askeri makamların çok ilgisini çekmiştir. (Çakır, 2005:24-25)

Marconi 1896 yılında Hertz'in buluşunu yeni bir uygulamayla genişletmiş ve 1901'den itibaren müzik ve sözün radyo dalgaları yoluyla iletilmesini başarmıştır.

*Her şey bir düşünle başlar.
Tıpkı Marconi'nin düşlediği gibi...*

Radyo yayını yapan her kişinin düşü de kendisini dinleyenlerin zihinlerinde düşüncelerini resmedebilmektir. Radyo yayınları da bu mantık üzerine kuruludur zaten. Düşüncelerle resmetmek... Sözcükleri, müziği ve efekti birer araç olarak kullanarak dinleyenin düş dünyasına ulaşmak...

Radyo yayınlarında bütün mesajlar ses yoluyla aktarılır. İster insan sesi, ister ortam sesi, ister müzik, ister efekt ve isterse kimi zaman ses unsuru

olarak kullanılabilen sessizlik olsun, radyo yayıncılığının temel maddesi sestir. Bugün yayıncılıkta gelinen noktada pek çok bilimsel tartışma sürse de, pek çok teknolojik gelişme yayıncılık sahasında yerini alsada aslında radyo yayıncılığının temel ilkesi aynıdır. Sesi iletmek. Bu nedenle radyo yayınında sese dair her terime rastlanır, sese dair her özelliğin bir kullanım alanı bulunur.

Ses en temel yaklaşımla herhangi bir nesnenin havada meydana getirdiği titreşimlerdir. Titreşim yapan nesne etrafındaki molekülleri harekete geçirir, hava basıncıyla periyodik düzenli titreşimler meydana gelir. Nesnenin ileri geri hareketiyle hava basıncı azalır ve yoğunlaşır. Bu titreşimler insan kulağına ulaşan sesi oluşturur. (Aziz, 2002:25) Havadaki titreşimlerin meydana getirdiği ses yükseklik derecesine göre kulak tarafından işitilir. Bir saniyede meydana gelen ses titreşimlerine FREKANS adı verilir. Saniyelik devirlerle ölçülen frekanslar da HERTZ olarak adlandırılır ve Hz ile gösterilir.

Sesi en yalın haliyle uzaktaki dinleyiciye ulaştırmak için kullanılan araç gereçlerin yanında önemli unsur stüdyonun varlığıdır. Dış mekanda alınan ve iletilen ses bir kenarda tutulacak olursa, stüdyodaki sesi dinleyene ulaştırmak için ortam akustiğinin, yalıtımının ve teknolojik olanaklarının sağlanması başlıca şarttır.

Akustik ses dalgalarının bir mekan içinde bir engelle çarpıp yankılanması anlamına gelmektedir. Akustik bir başka yazı konusu olacak kadar kapsamlı ve üzerinde bilimsel çalışmaların sürdürüldüğü önemli bir alandır.

Radyo yayıncılığındaki temel öge olan sesi elektrik enerjisine çeviren araç ise mikrofondur.

Ses kaynağından çıkan titreşimler hava yolu ile mikrofonun içindeki diyagrama gelir. Bu diyagramın içindeki teller aracılığıyla elektriksel işarete dönüşür (Aziz, 2002:26-27). Mikrofon elektriğe dönüştürdüğü ses dalgalarını kablo aracılığıyla ses masası ya da mikser olarak adlandırılan cihaza gönderir. Böylece ses dalgaları, ses masasında kullanılacak bir biçim alır.

Gerçek yaşam seslerini aynen taklit edecek elektronik sistemler tasarlamak son derecede zor bir iştir. Bunu başarabilmek için, ses dalgaları mikserden (ses masası) geçerken, ses düzeyini ölçecek bir sisteme ihtiyaç vardır. (Kaye ve Popperwell, 1995:25) Bu birbirinden farklı düzeydeki ses yüksekliklerini göreceli ölçmek için kullanılan birim ise DESİBEL'dir. Desibel ses masası için önemlidir. Çünkü masaya ulaşan yüksek desibelli seslerin, düşük desibelli olanlarla uyumlanması için bir işlem yapılması gerekmektedir.

Ses masası ya da diğer adıyla mikserin işlevi, çeşitli kaynaklardan gelen sinyalleri yönlendirmek, harmanlamak ve yayına verilmek üzere verici antenine aktarmaktır.

Hareket halindeki sesin elektriksel işarete dönüştürülmesi işlemi yerini vericiler aracılığıyla elektromanyetik dalgalara dönüştürdüğü aşamaya bırakır. Verici, elektromanyetik dalgayı istasyonun yayın yaptığı frekansa uygun şekilde üreten cihazdır. Ses sinyali yayın stüdyosundan vericiye geçer, buradan antene çıkar ve istasyon için ayarlı frekanstan dağıtılır. (Yavuz, 2008:88)

Alicılarımızdan kulağıımıza ulaşan yayınların yıllardır bildiğimiz farklılıkları vardır. Uzun dalga, orta ve kısa dalga ve çok yüksek frekanslı olarak tanımlayabileceğimiz FM bantlarının yayın biçimleri stüdyodan değil vericilerden belirlenir.

Ses masası

Frekans ölçümü

Radyolar genel olarak 4 farklı banttan yayın yapar

- **Uzun dalga** (düşük frekanslı) Long Wave – LW
- **Orta dalga** (orta frekans) Medium Wave- MW
- **Kısa dalga** (yüksek frekans) Short Wave – SW (kısa dalga atmosferdeki iyonosfer tabakasında yansiyarak binlerce kilometre uzaklığa ulaşabilir. Bu sayede uluslararası yayınların yapılmasına olanak sağlar)

FM – (frekans modülasyonu – çok yüksek frekans- Very High Frequency – VHF)

(Kaye ve Popperwell, 1995:18)

Bugün genellikle FM bandından yayın yapan verici istasyonları kullanılmakta, FM dalgalarının stereo yayına imkan verme özellikleri sayesinde (ABD’de genlik modülasyonlu stereo yayın yapılmaktadır) mikrofona giden sesin dinleyicinin kulağına gerçeğe en yakın haliyle ulaşması sağlanmaktadır.

Vericilerden çıkan radyo dalgalarını elektromanyetik sinyale dönüştürerek alıcıya ileten araç antendir. Sesin mikrofona gelmeden önceki halini alarak kulağımıza ulaşmasının son aşaması ise elbette alıcılardır. Alıcılarda yer alan hoparlörler mikrofonların tam tersi prensipte çalışır. Yani ses dalgalarını elektrik enerjisine dönüştürmek yerine, antenden gelen elektriksel sinyali, devre elemanlarıyla işleyip mekanik enerjiye dönüştürerek duyulabilir bir ses üretirler. (Yavuz, 2008:84)

Kitle iletişim araçları tarihinde televizyon nasıl önemli bir yer tutuyorsa, transistörün icadı da radyonun kendi özel tarihi içinde son derece önemli bir dönemeç noktasını oluşturmaktadır. (Kuruoğlu,2002:29) Transistör icat edilmeden önce elektriğin bulunduğu alanlarda radyonun

dinlenilmesi mümkün olabilirken, bu sistem sayesinde açık ve kapalı bütün mekanlarda dinlenebilecek, büyük, orta ve küçük boyda, istenilen güç ve kalitede alıcıya sahip olmak mümkündür.

Özetle titreşimler halindeki ses, mikrofon aracılığıyla elektriksel işarete dönüşür, ses masasında harmanlanan bu işaretler vericiye ulaştırılır. Vericiden çıkan radyo dalgaları antene gelir. Anten bu dalgaları elektro manyetik sinyaline çevirir ve alıcıya iletir. Alıcıya bağlı hoparlörler mikrofonun tam aksi işlemi yerine getirirler. Yani elektriksel işaretleri mekanik enerjiye dönüştürerek duyulabilir ses üretirler.

İşte sonunda Marconi'nin düşü gerçekleşmiştir. Mesafeler ne olursa olsun onun duyduğu her ne ise, bir başkası tarafından duyulmaktadır.

Radyonun işletim mantığı bu düzenek üzerine kuruludur. Gün geçtikçe yeni teknolojiler eklense de, gerçeğe en yakın sesi iletebilmek için kullanılan sistemler farklılaşsa da, analog sistemden uzaklaşıp dijital yayıncılık teknolojilerine geçilse de radyo yayıncılığının temeli, sesi uzak mekanlara aktarabilmektir.

KAYNAKÇA

- > AZİZ, AYSEL (2002), Radyo Yayıncılığı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
- > ÇAKIR, HAMZA (2005), Tüm Yönleriyle Radyo, Siyasal Kitabevi, Ankara
- > KAYE, M. & POPPERWELL A. (1995), Radyo Dersleri, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- > KURUOĞLU, HURİYE (2002), Radyoda Yayın Yapım ve Türler, Dokuz Eylül Yayınları, İzmir
- > YAVUZ, YİĞİT (2008), Radyonun ABeCe’si, Ütopya Yayınevi, Ankara

Dünya Tarihinin İlk Radyo Oyunu

Tehlike

buluşturma çabasının sonucu olarak kabul edilebilir. Yine bütün bu ilk örneklerde bağımsız bir Radyo Oyunu sanatı düşüncesi henüz oluşmamış, tiyatro sanatının ses teknolojisine çevrilmesiyle yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Tiyatro sanatının ses sanatıyla sentezinden doğan yeni hibrid tür Radyo Oyunudur ve bu türün doğum tarihi de 1924'tür.

1924 yılı radyo medyumunun insan hayatında yeni yeni var olmaya başladığı bir dönemdi. Günümüz insanının durumu daha iyi kavramasına yardımcı olmak için şöyle bir benzetme yapmak yerinde olur. 1990'ların sonunda internet sosyal ve kültürel anlamda neredeyse, radyo da 1924 yılında hemen hemen oradaydı.

Dramafon sanatının doğuşunda ve gelişiminde 1924 önemli bir yıldır. Çünkü bu yıl, birçok yaratıcı zekânın günümüzde bile radikal sayılabilecek sanatsal düşünceleri gerçekleştirdikleri bir yıldır. Sahne sanatlarının radyoya taşınmasında görsel anlatımın eksikliği bir problem olarak kabul edildi. Bu sorunu çözmek için de öncelikle daha çok söze, anlatıya ve anlatıma dayanan eserlerin seçilmesi gibi bir yol benimsendi. Yine bu süreçte yaratıcı radyo insanları arasında yalnızca sesle kurulmuş dramatik yapıların bağımsız bir form oluşturacağına dair düşünceler gelişmeye başladı. İşte bu düşüncelerin etkisiyle Bulvar Tiyatrosu geleneğinde yetişmiş genç Galli Yazar Richard Hughes,

DOSYA

Kıvanç Nalça Prodüktör

Kimi kaynaklara göre Eugene Walter'ın 3 Ağustos 1922'de New York'ta yayınlanan "The Wolf" adlı oyunu ilk Radyo Oyunu kabul edilir. Bununla birlikte 1920'li yılların başlarında radyonun, tiyatro oyunlarını geniş kitlelere ulaştırmak için iyi bir araç olduğu düşüncesi yayıncılar arasında filizlenmeye başlar. Bizde ise bu türün en eski örneği 1938 yılına dayanıyor. Bununla birlikte TRT arşivlerinde 1940'lı yılların başlarında kaydedilmiş taş plaklar mevcut. Fakat bütün bu ilk örnekler, var olan bir sanatı (tiyatroyu) yeni ve cazip bir iletişim aygıtıyla (radyoyla)

görme duyusuna hiçbir vaatte bulunmayan hatta bu duyuya ihtiyaç da duymayan ilk Radyo Oyununu yazdı.

Richard Hughes'un oyunu o meşhur replikle başlar;

-Işıklar söndü!

Bu replik aynı zamanda kesinlikle Hughes'in stratejisini de belirlemektedir. Mademki yalnızca sesle bir dünya kuracaktı, o zaman dinleyici de gözlerini yummalı ve her tür görsel beklentiyi aklından çıkartmalıydı. Aslında bu başlangıç ve tavır yeni doğan bağımsız sanatın asal kurallarından ikini ve en önemlisini de resmen ilan ediyordu.

'Tehlike' oyunu bir kömür madeninde geçer. Genç bir çift bu madene bir tür turla gitmişlerdir ve aniden kendilerini zifiri karanlıkta bulurlar. Bir maden kazası olmuştur. Radyo Oyununun ana çatışması bu genç çiftle bir diğer ihtiyar kazazede arasında yaşanır. Yardım gelene kadar bu üç oyun kişisi tamamen zifiri karanlıktadırlar. Oyunun finalinde gerçek bir mutlu son yoktur. Eser döneminin kabul görmüş dramatik kurallarıyla işler. Oyunu farklı kılan ses etkilerini, sesler arasındaki mesafeyle kurulan sessel perspektifi, maden ocağının ve kazasının sessel atmosferini kurmadaki başarısıdır aslında.

Fakat ben "Tehlike" oyununun bir başka özelliği üzerinde durmak istiyorum. İyi bir Radyo Oyunu yazabilmenin en önemli koşullarından biri iyi oyunları okumak ve radyodan dinlemektir kuşkusuz. Bana göre bu tartışılmaz doğru belki de yalnızca "Tehlike" için geçerli değil. Çünkü

"Tehlike"nin yazarı Richard Hughes, daha önce ne bir Radyo Oyunu okumuş ne de Radyo Oyunu dinlemişti doğal olarak. Çünkü o ilk kez bir Radyo Oyunu yazmıştı.

Nigel Playfair, oyun yazarı ve edebiyatçı Richard Hughes'ten yalnızca seslerle anlatılan radyo için bir oyun yazmasını istediğinde acaba yazar ne düşünmüştür? Aslında oyunu okuduğunuzda, daha önce örneği olmayan bir türde oyun yazan bir yazarın konuya nasıl yaklaştığının ipuçlarını da görebilirsiniz. Hughes, Radyo Oyununun bağımsız bir tür olarak varlığını sürdürebileceğini tahmin etmiş midir bilmiyorum ama emek harcadığı çalışmanın sıra dışı bir ürün olduğunun kuşkusuz farkındaydı. Bir yazar ve bir sanatçı olarak yazdığı oyunun akıbeti meçhul bu yeni medyumdan, radyodan da bağımsız olmasını arzuladı belki de. Bu yüzden, oyununun başına bu oyunun bir sahne yerine büyükçe bir salonda da sergilenebileceği notunu düştü. Ancak önemli bir şartla:

Oyun başladığında ışıklar kapatılacak!

Aslında bir başka açıdan baktığımızda bu metin Radyo Oyunu tarihinde Radyo Oyunu olarak yazılmış ilk metin olmasının yanında Dünya Tiyatro Tarihinde de özgün ve sıra dışı bir yeri hak ediyor. Çünkü Hugges, "Tehlike"yi bir performans olarak da kurmuş ve koşulları belirlemiş. Tamamen karanlıkta oynanan bu oyunun finalinde ne mi oluyor? Işıklar açılıyor. Aslında kapitalizmin taşıyıcısı bütün egemen görsel sanatlara bir meydan okuma anlamı taşıyan bu teknik seçim ve duruş, Tiyatro Tarihi içinde de değerlendirilmeli ve incelenmeli belki de.

"Tehlike"yi ilk okuduğumda Richard Hugges ile empati kurmaya çalıştım. Bir düşünün; o güne kadar var olmayan bir türde ürün vermeniz isteniyor sizden. Ortada –daha siz bir Radyo Oyunu yazmadığınız için- herhangi bir iyi ya da kötü örnek yok. Kural yok. Ama yeltendiğiniz iş çok teknik bir iş ve belirli kuralları olmalı. O kuralları sizden başka koyacak kimse de yok. Hugges'in "Tehlike" oyununda akıl yürüterek bulunduğu kurallar, aslında Radyo Sanatının bugüne kadar değişmeyen en temel kuralları.

Hugges, seksen beş yıl önce, akıl yürüterek, büyük imkânsızlıklar içinde –ve tabii ki yaratıcı bir yapımcı olan Playfair'in o güne göre çılgınca sa-

yılacak yaratıcı yönlendirmeleriyle- Radyo Sanatının temelini atmış. Fakat bugünün Radyo Oyunu yazarlarının böylesi ışiksiz, sapa bir yolu seçip el yordamıyla ilerlemeye çalışmaları, yani Radyo Oyunu okumadan, Radyo Oyunu dinlemeden Radyo Oyunu yazma gayreti içine girmeleri pek akılcı bir eylem olmasa gerek.

Öncelikle tiyatro kürsülerinin, akademisyenlerinin ve öğrencilerinin 'Tehlike' oyununun farkına varması gerek bence. Çünkü hem Tiyatro Yazarlığı hem de Radyo

Yazarlığı hakkında çok önemli ipuçları taşıyan bir metin bu. Sonra Edebiyat Fakültelerinin... Belki de en fazla İletişim Fakültelerinin... Çünkü radyo yayıncılığı ile ilgili birçok akademik çalışmada ilk Radyo Oyunu olarak anılan bu eser, nedir, nasıl bir şeydir diye merak edilmeli biraz da...

En çok da Radyo Oyunu yazarlarının ve yazar adaylarının...

Hiç olmayan bir türün ilk örneğini okumak sanırım bütün Radyo Yazarlarının ufuklarını açacak, onlara yeni esinlenme olanakları sağlayacaktır.

TRT üslubuyla, TRT kalitesiyle Her gün 24 saat sizlerle.
Canlı, neşeli, gümbür gümbür... Liste parçaları, en çok istek alanlar... Yüzlerce stereo vericisiyle %99,9 kapsama alanıyla Türkiye'nin her yerinde ve internet üzerinden bütün dünyada. Sırdaşınız, dostunuz, yol arkadaşınız...

TRT FM

Uzakları yakın eden radyo

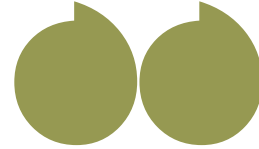
İzmir Radyosunca hazırlanan Buyrun Radyo, gün ortasında dinleyenlere neşeli dakikalar yaşıyor. Buyrun Radyo her gün 12:00'de TRT FM'de...

Röportaj

82 yıllık radyo geleneğine sahip ülkemizde, radyo yayıncılığı eğitimi 1965 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu bünyesinde kurulan Radyo Televizyon Sinema Bölümü'nde başladı. Halkın radyoya ilgisi, sevgisi, televizyon yaşamımıza girene kadar etkin ve güçlü tek kitle iletişim aracı olması bu gözde sektörde çalışma isteğini de artırmıştı kuşkusuz. Ülkemizde 1965 yılına kadar bu alanda üniversite düzeyinde eğitim veren bir kurumun olmaması radyocuları yurtdışındaki eğitim imkanlarından yararlanmaya itti.. Günümüzde ülkenin pek çok yerinde kurulu İletişim Fakülteleri'nde radyoculuk eğitimi veriliyor. Bu bölümlerden mezun olanlar sektörde kendilerine ne derece yer buluyorlar tartışılır ama kesin olan bir şey var ki, eğitim kurumları donanımlı, yetişmiş eleman sağlama konusunda önemli bir görevi yerine getiriyorlar.

DOSYA

Olgu Tokdemir Prodüktör

Dergimizin bu ilk sayısında Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'nda 1980'li yıllarda öğretim görevliliği yapmış, radyo yayıncılığı pratiğine önemli katkılarda bulunmuş Rifat Aras'la görüştük. Aras'la kişisel deneyimleri, radyoculuğa bakışı ve elbette radyo yayıncılığı eğitiminin dinamikleri ekseninde bir söyleşi gerçekleştirdik.

Sayın Aras iletişim dünyası için kuşkusuz tanıdık bir isimsiniz. Bir de dergimiz okuyucuları için kendinizi tanıtır mısınız?

Antalya'da doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Antalya'da yaptım. Bu süreçte TRT'de radyofonize küçük oyunlarda ve kendi kurduğumuz, Antalya Gençlik Tiyatrosu'nda, oyuncu olarak yer aldım. Aynı süreçte, 18 kişilik ilk PANDOMİM tiyatrosunu kurdum.

Yayıncılık yaşamım yüksek öğrenimimin başında, 1968 yılında 18 yaşındayken başladı. 1968 yılında yapılan bir sınavla, TRT kurumuna Spiker olarak girdim. 1973 yılında TRT Ankara Radyosu'na atandım. Yayın Devamlılık Spikerliği, Sunuculuk, Programcılık ve benzeri görevler üstlendim.

24 saat yayın sürecinde bulunan tüm yayıncıları kapsayan TRT Vardiyalı ve Nöbetli Çalışanlar Derneğini kurdum ve o dönem için daha demokra-

tik ve toplumsal yayıncılık, çalışanların statüsü ve çalışma sorunları konusunda örgütlü uğraşlarımızla kazanımlar sağladığımız derneğin Genel Başkanlığını yaptım.

1981 yılına kadar süren TRT yaşamımda, zaman zaman televizyon programlarının yapım ve sunumunda bulundum. İstanbul, İzmir, başta olmak üzere, TRT Kurumunun diğer Bölge Müdürlükleri'nde geçici sürelerde görevler üstlendim.

1981 yılında, TRT Kurumundan naklen Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo Televizyon Bölümüne, Öğretim Görevlisi kadrosuna geçtim.

1996 yılına dek bu görevde, Radyo Yapım ve Yayıncılığı başta olmak üzere, TV - Film - Reklam başlıklarında teorik ve uygulamalı dersler verdim.

Halen tüm dünya patentleri adıma ait olan bir TV teknolojisi üzerinde çalışmalarım sürmektedir.

Radyo Televizyon Sinema Bölümü'nün kuruluş tarihi 1965. Siz bundan 16 yıl sonra okuldaki görevinize başladınız. Neler gözlemlediniz, ne gibi çalışmalar yaptınız?

Ankara'da görev yaparken, A.Ü Basın Yayın Yüksek Okulu mezunlarından olup kuruma atananların, okulda edindikleri gerek teorik bilgilerinin, gerekse uygulama birikimlerinin yetersiz olduğunu gözlemledim. A.Ü B.Y.Y.O'na birkaç kez gidip özellikle Radyo Yayıncılığı teorik ve uygulama öğretim sürecini inceledim. Kendi ölçeğimdeki katkı sunabileceğim düşüncesi ile, birkaç gönüllü TRT yayıncısıyla birlikte öğrencilerin birlikte uygulama yapabilecekleri kapsamlı bir proje oluşturarak SBF Dekanlığına sundum. O süreçte uygulama şansı bulamadığım bu projeyi 1981 yılında Öğretim Görevlisi olarak atanmamla uygulamaya koydum. Yoğun bir çalışma sonucunda model bir Radyo Yayın ve Yapım altyapısını oluşturarak, salt öğrencilerin özverileri ve içsel katılımlarıyla 8 Mayıs 1982 yılında Kablo bağlantılı Radyo Yayınlarını başlattık.

Daha önce sadece Program Yapımı başlığında teorik olarak sürdürülen öğretim, alanda araştırma, planlama, hedef kitle ayrımı, yayın içerik ve oranları, koordinasyon kurulu değerlendirmelerini de içine alacak şekilde sürdürüldü. Öyle bir heyecan oluştu ki, neredeyse tüm bölümler de bu yapılmaya katıldı. Haber, Montaj, Yayın Masası, Canlı Yayınlar, Koordinasyon, Sunum-

Rifat Aras

Seslendirme ve diğer tüm birimler, öğrencilerin yönetiminde üretim yaptı.

Her üniteye değişimli görev yapan öğrenciler artık bir sonraki yılın öğretmenleri haline geliyorlardı.

Ve elbette, o yıldan sonra mezun olanlar TRT'de tercih edilir oldular.

Bugün baktığımızda İletişim Fakültelerinde görevli pek çok akademisyenin TRT kurumu ile çeşitli düzeylerde bir ilişkisinin, işbirliğinin olduğunu görüyoruz. Peki bu kurumlar arasındaki iletişimin, ders programlarının oluşturulmasına, derslerin işlenişine etkisi oluyor mu? Sizin kişisel olarak bu konuda TRT ile paylaşımlarınız oldu mu?

Ülkemizde ilgili fakültelerde uygulama, bir çok nedenle ikinci plana itiliyor. Ve o ortamda olgunlaşan akademik üyeler de eksik kalıyorlar. Eksik kalanlar veya eksikliklerinden kuşku duyanlar, bugün hala Radyo Yayıncılığı disiplinlerinin yaşatılabildiği TRT Kurumuna gelip gözlem yapsalar, önce kendi bölümlerinde nelerin eksik olduğunu saptayabilirler. Bu eksiklikler fakültelerde giderilmeli ki, akademisyenler, kendi bilimsel üretimleri ile TRT Kurumu'nun yaklaşım farklarının ayırına varabilsinler. Örneğini anlattığım Üniversitede öğrencilerle yapılan ilk radyo yapım ve yayıncılığına, asistan iken heyecanla katılan kimi akademik üyelerin dahi, uygulamadan kopunca, bu tür uygulamaların gereksizliği konusunda görüş belirttiklerini bilirim.

Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan İletişim Fakültesi'ne dönüşme sürecine değinirsek, bu sadece kurumsal, örgütsel yapıdaki bir değişim miydi, yoksa eğitimin gidişatını da etkileyen köklü bir adım mıydı?

Adınız büyüyor, yıldızlanıyor. Ama içerik kısıtlanmış, kadro daralmış, kişiler korkudan, kendilerini susturmuşlar. İşte böyle bir başlangıç ve süreçtir bu süreç. Basın Yayın Yüksek Okulu, S.B.F' den sürekli besleniyordu. Bu kırıldı, kısıtlandı. Şimdi kısmen sürüyor ilişkiler. Ama yine de değişimin iyi olmadığını söyleyebiliriz.

Siz, adı önce "Radyo Radyo" daha sonra "Radyo İlef" olan üniversite radyosuna da uzun süre emek verdiniz. Radyo nasıl kuruldu, ne tür programlar üretiliyordu, öğrencilerin, dinleyicilerin bakışı nasıldı?

Bugün adı Radyo İlef olarak belirtilen radyo, antenli radyo idi. Yani vericisi olan bir radyo. Ancak giderek daha evvel sözünü ettiğim kablo bağlantılı radyo yayınlarını aratır hale geldi. İhmal edilen, bütçe verilmeyen, cihaz alınmayan, öğrencilerin ellerini ceplerine sokmak zorunda oldukları bir yorgunluğa dönüşmeye başlamıştı ki, nedendir bilinmez - elbette bilinir - bu radyolar yasaklandı. Bu süreçte ben de, daha fazla zaman kaybetmemek ve kendimi kandırmamak için ayrılmak zorunda kaldım. İstifa ettim.

1982 yılında 100 kablo monitöründen yaptığımız yayınların, ne heyecanına, ne içerik zenginliğine ulaşabildik antenli vericili İLEF yayınlarıyla. Şöyle örneklersem daha anlaşılır olur. 100 monitörümüz var ama, okulda kimseler kalmadığından yayın katındaki 4 monitörden yayınlar dinlenebiliyor. Okul yaz tatiline girmiş. 4.cü sınıflar mezun olmuşlar. O mezunların en az yarısı, her gün gelip, yaz boyunca yayınlar yaptılar. Bugün o ekipten anımsadıklarım arasında, Zafer Kiraz, Rıza Okur, bugün yine Fakülte Öğretim Görevlilerinden ve halen bu yayınları sürdüren Halil Güven'i sayabilirim. Can Dündar'ın da mezun olduğu yıl idi. O da bu yayınlara yapımlarıyla katılmıştır.

Medya dünyasında bir kesim, radyo ya da genel olarak iletişim eğitimini çok da gerekli görmüyor. İş sahada öğrenmenin yeterli ve daha önemli olduğu düşünülüyor.

Sizin bu konudaki görüşleriniz nedir?

Bu düşüncenin sahipleri, yayınının her saniyesinin, paraya tahvil edilmesi gerektiğini söyleyen, dinleyiciye müşteri gözüyle bakan tecimsel yayınlardan beslenenler midir?

Bugün İletişim Fakülteleri kadroları çok farklı bakış açısına sahip, akademisyenler ve uygulamacılardan oluşuyor.

Radyo veya TV yayıncılığı sadece çırak usta sürecinde öğrenilen bir iş değil. Eğer yürütülmesi gereken bir iş olarak bakıyorsanız yayıncılığa, bunu söyleyenler kısmen haklı da olabilir.

Ancak özgür, gelişen, katılımcı, tartışabilen, evrensel ve yerel gelişmelerle beslenen toplum bireylerinin hava gibi su gibi vazgeçilmez kaynağı olarak bakıyorsanız radyo yayıncılığına, işin sahada öğrenilmesi lafi güdük kalıyor.

Adı üstünde iletişim aracı. İletiyi kitlelere ulaştırır.

Peki mezunlar sektörde yer bulabiliyorlar mı kendilerine. Ne tür geri bildirimler alıyorsunuz?

Sektör maalesef radyo yayıncılığı başlığında iyice tıkanı. Tıkanacağı belliydi de. Özel Radyo ve Televizyonların yasa dışı fiilen yaşamımıza girmesi aşamasında, bu alanın tahrip olacağına ilişkin iddialı sözlerim oldu.

1500-2000 arasında adı radyo olan kaset çalar antenlerinin olacağını, sunucu, yapımcı, haberci gibi kavramların dahi unutulacağını belirtmiş, espri ile karışık, iletişim fakültelerinin, bina özellikleriyle alışveriş yapılan semt hali işlevini yerine getirmesinin dahi bir kazanım olabileceğini söylemişim.

Gülmüşlerdi. Çok geçmeden iletişim ortamının fay hatlarının harekete geçtiğini, bana gülenler de gördü.

Pıtırak gibi türeyen sözde radyo sahibi olan kimi esnaf kişiler, okulumuz mezunlarını, ben mektepli çalıştırmam diye geri çeviriyorlardı iş yerlerinden.

Toplum için bu tahribatın bedeli ağır oldu. Hala sürüyor tahribat. TV alanı dahil.

Dünyada radyo yayıncılığı teknik ve içerik anlamında büyük bir yapısal dönüşüm geçiriyor ve tabii ki dinleyici beklentileri

ile birlikte yayıncılık anlayışı da değişiyor. Kamu yayın kurumlarıyla birlikte yüzlerce özel radyo kanalının oluşturduğu bu "çok sesli dünyayı" nasıl yorumluyorsunuz?

Evet yüzlerce radyo ancak çok sesli demek olanaksız. Çok kanallı sessiz toplum. Kanallarda, birbirinden çok farklı ses çıkarıcıların seslerinin yayımlandığı bir toplum çok sesli olamaz. Hatta gürültü içinde sessizlik demek de mümkün. İletişim araçları iletişim yapmaz. Adı üstünde iletişim aracı. İletiyi kitlelere ulaştırır.

O iletiyi alanlar, eğer ileti kaynağına yönelik tepki sürecine girer ve bu karşılıklı süregelir ise, iletişim yapılmış olur. Bir yayın kuruluşunun sunduğu iletiye, tepki kişilerle verilemez. Toplumu oluşturan tüm farklı çıkar ve beklenti gruplarının, örgütleri aracılığıyla bu tepki verilebilir.

O halde toplumu oluşturan tüm farklı kesimlerin, kendi beklenti ve çıkarları doğrultusunda örgütlü olmaları doğru ve gelişen bir iletişim için ön koşuldur. İyi niyetli, nitelikli akademisyenler, birkaç nitelikli radyo yayın kuruluşu, orada çalışan bir elin parmaklarını geçmeyen ilkeli, nitelikli yayıncının varlığı bu sürecin düzelmesine yeterli katkıyı veremez.

Radyo Televizyon Sinema Bölümü

Radyo Televizyon Sinema Bölümü 1965 yılından bu yana görsel işitsel medyaya nitelikli mezunlar kazandırmanın ötesinde, Türkiye'deki medya çalışmalarına öncülük etmektedir.

Bölüm, radyo, televizyon ve sinema alanındaki dört yıllık lisans eğitimine ek olarak, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesindeki Radyo Televizyon Sinema Ana Bilim Dalı aracılığıyla yüksek lisans ve doktora programları da yürütmektedir. Lisans programında, iletişim ve sosyal bilimler formasyonu kazandırmaya yönelik derslerin yanısıra, radyo, televizyon ve sinema alanlarında dersler de yer almaktadır. Öğrencilerin üreterek öğrenmelerini sağlamak amacıyla, ilgili derslerin yürütüldüğü fotoğraf atölyesi, radyo stüdyosu, kısa film ve belgesel atölyesi gibi uygulama olanakları bulunmaktadır.

Bölümdeki öğretim elemanlarının akademik ilgileri, medya politikası, medyanın ekonomi politikası, göstergebilim, film çalışmaları, sinema tarihi, feminist medya çalışmaları, kitle iletişim kuramları gibi geniş bir çalışma yelpazesi oluşturmaktadır. Bölüm Başkanı Prof. Dr. Bülent Çaplı

Radio: Önce Söz Vardı Sonra da...

DOSYA

Prof. Dr. M. Naci Bostancı*

Ben radyolu bir evde doğdum. Radyo evin salonunda, köşede, üstünde işlemeli beyaz bir örtü ile öylece dururdu. Evin bütün eşyalarından daha farklıydı. Onu çizginin öte tarafına taşıyan sahip olduğu eşsiz özellikti. Tüm eşyalar nitelik itibarıyla birbirine benzer, ortak bir dünyada yer alırlarken, o mucizevi ışığı, sesi, müziği, konuşması ile adeta gökyüzünden evimize düşmüş bir esrarlı varlıktı.

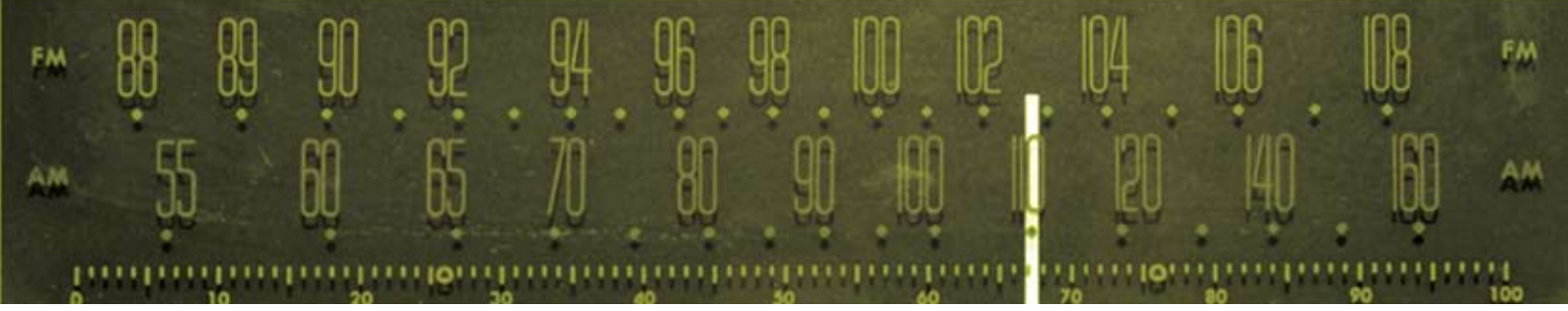
“Önce söz vardı” ne de olsa, belli ki bundan sonra da “söz olacak” suretten ayrı, kendi başına

Radyoyu açmak tahmin edilebileceği gibi babamın göreviydi. Acemi, düğmesini nasıl çevireceğini, istasyonu nasıl arayacağını bilemeyen ellerin onu örselemesinden korkulurdu. Babamın olmadığı vakitler radyo, içinden kim bilir neler geçen fakat bunu dışarıya vermeyen sessizliği, ceviz kaplaması, ışıktan yoksun kadrani ile bir parça daha bu dünyalı olurdu. Sonra akşamın karanlığı çöker, kapı tıkırdar, nihayet

babam eve girerdi. Onu eve dönen sıradan bir baba figüründen adeta bir dinin şamanı mevkiine taşıyan husus, doğrudan radyoya yönelmesiydi. İri siyah düğmeyi o malum “çıt” sesiyle çevirir, sonra derinden gelip siyah kadrana düşen sarımtırak ışığı hep birlikte

seyrederdik. Radyo sinyallerinin tuhaf sesleri arasından sıyrılıp gelen spikerin sesi önümüze şenlikli bir dünyanın sihri açardı. Onun ne söylediğinden çok sözlerin ahengine bırakırdık kendimizi. İşte mucize bir kez daha gerçek olmuş, o siyah kutudan tıpkı sarı ışığın arkalardan bir yerden sökün edip öne çıkması gibi insanoğlunun uzak diyarlardaki sesi duyulmuştu. Kadranda ipe bağlı kırmızı ibre İstanbul, Ankara, Budapeşte, Prag gibi isimlerin üzerinden geçerken seslerin farklılaşması, yabancı ülkelere ait konuşmaların kulaklarımıza gelmesi mesafelerle ilişkimize yeni bir boyut katardı. Demek bütün bunlar gerçektir, demek Budapeşte’den yapılan bir konuşmayı biz anında buradan dinleyebiliyorduk. Demek... Nasıl oluyordu da o kırmızı ibre kadranda hep aynı yerde duran şehir isimlerinin üzerindeyken orayla bizim aramızda bir köprü kurabiliyordu? Nasıl bir büyü, nasıl bir akıl, düzen?

Hatırladığım ilk radyomuzun markası Nevtron'du. Düğmesi bozulduğunda ustasına götürmüştük. Teknolojinin karmaşıklaştıkça hassaslaştığına dair arka plan bilgisi ilhamını o zamanlardan alır. Artık "çıt" sesini çıkarmayan o düğme Necmi ustanın elinde yeniden hayat bulmuştu. Herhalde bizim kuşağın tüm çocukları o radyoların içindeki lambaları arkadaki delikli kartonun arasından seyretmiş, lambaların küçük sarı ışıkları içinde "dışarıya ses veren" cüceleri aramışlardır. Radyonun içinde bekleyen bu cüceler düğme çevrildiğinde hemen konuşup müzik yapmaya başlardı. Başka türlü olabilir miydi? Ama tüm görevleri birilerinin keyfine bağlı olarak hizmet vermek olan bu küçük cücelerin kölece hayatına hayret etmekten geri kalmazdım. Kendilerini görmesem de bir yerlerde oldukları muhakkak olan o insanlara içten içe üzülürdüm.

Bir gün Nevtron marka radyomuzu evin tavan arasına atmak zorunda kaldık. Çünkü transistorlu ve daha küçük yeni bir radyo gelmişti eve. Onun yeşil, küçük bir ışığı vardı. Kullanımı kolaydı. Üstelik artık içine bakılacak delikli arka kapağı olmadığı gibi biz de ses çıkaranın cüceler olmadığını, uzak diyarlardan gelen sinyalleri alan bir takım araçlarla radyonun çalıştığını anlamaya başlamıştık. Çünkü artık büyüyorduk, tüm kuşağımızla birlikte.

Radyo küçüldükçe fiyatı da düştü, böylelikle her evde bazen birisi atıl iki üç radyo bulunur hale geldi. Bayram sabahları o günün bayram olduğunu bizlere hatırlatan Mustafa Kandıralı ve arkadaşlarını, yere uzanıp başımı dayadığım bu radyolarda dinledim. Geceleri 21'de tok sesli bir spikerin sunduğu radyo tiyatrosunu, arkası yarınları, çocuk tiyatrolarını hayatıma katan radyolar oldu. Yetmişli yıllarda Anadolu'da yitmiş ıssız bir yer olan, geceleri erken gelen kasabamızın ufku bir roman bir hikâye programlarıyla aştım. Gece 23.15'de Yıldırım Önal şimdi televizyonun

imkânlarının bile sunamayacağı bir sahilikte okuduğu metnin içine alır dinleyicisini, onları da öylece kelimeden, sözden ibaret hale getirirdi. Ben dahi Beyaz Geceler'de köprüden Lena nehri- ne baktım, ışığı sönmeyen vakitlere bıraktım kendimi.

Televizyon icat oldu, mertlik bozuldu. Radyo tek kişilik bir gösteriyse televizyon bir Broadway oyunuydu. İhtişamlı, yıldızlı, baştan çıkartıcı. Radyoya ihanetimiz kolay oldu. Yer minderlerinin üstüne yüzüstü bıraktık ve günlerce kaldırmadık. Onları yaşlıların akşam on dokuz ajanslarına takılı alışkanlıklarına terk ettik. Bazen elektrikler kesildiğinde bir sfenks sessizliğine çekilen televizyon ekranının tesellisini radyoda aradığımız vakitler olmadı değil. Küçük bir pille çalışan bu kara kutular, tıpkı enerji kaynakları gibi mütevazı ve düğmesi çevrilen her vakitte canlı, konuşkandı. Televizyonun sustuğu bu ara kesitlerde, sadece o anlarda eski günlere dair dokunaklı hatırlamalar eşliğinde radyoya yöneldik. Hiç ihanet duygusu hissetmedik. Hayat böyleydi, iyi geldiğinde kötü giderdi.

Ama itiraf etmeliyim, otomobille tüm gece yol alıp uzak diyarlara gittiğimde, sabahları gün doğumuna radyonun ilk saatlerde söylediği türküler eşlik etti. Türküler ki sadece sestir, sözdür, görüntüye ihtiyaçları yoktur. Ülkemin kalbinden giden nice yollara radyodan sonsuzluğa uzanan türkülerin aksini bıraktım. Radyo dinlenmeli dedim kendi kendime. Sonra unuttum. Bir de yurt odalarında ders çalışırken radyoların o derinden derine seslenen müziğine bıraktım kendimi. Okul dediğin, ders dediğin, sınav dediğin, gelecek dediğin müziklere yazılmış hikâyelerdi. Kelimeleri radyodan dinlediğim müziklerin notalarına doladım. Hayatın böyle anlarında "hayır yok olmadım, benim de konuşacağım vakitler var senin hayatında" diyen radyoya bir parça başka bir gözle baktığımı söyleyebilirim. Belki de miadını

doldurmamıştı, belki de bu hayatın kulakla, sesle resmi çizilecek ayrı bir evreni vardı.

Doksanlı yılların ortalarında bir radyoda gece yarılarında şiir-edebiyat programı yaptım. Şiir-edebiyat lafının klişesine bakmayın. Şiirler okudum, okuduk, konuşmalar yaptım, yaptık. Şimdi seslerimiz bu çılgın kâinata nerededir dersiniz? Radyonun doğuşu da zaten bu doksanlı yıllarda oldu. Peş peşe radyo istasyonları açıldı, yeni sesler, yeni tarzlar, hayata karşı radyodan yeni mukabeleler...

Bu dönemde televizyonun büyüünden bir parça kurtulduk, radyoyu yeniden keşfettik. Anladık ki bu hayat hep televizyonun karşısında geçmeyecek, haber, müzik, yorum, oyun, tartışma programları pekâlâ radyoda da iyi ve etkileyici bir şekilde yapılabilir.

Dijital alkışlara, zayıf esprilere, incir kabuğunu doldurmayan sözlere, sahte bir şenlik havası yaratmaya çalışan ışıltılara rağmen, bunların tam

tersine olan sayısız örneklerle birlikte, belki hepsiyle beraber radyolara yeniden hayatımızda yer açtık.

Şimdi radyolar her yerde.

Radyolar otomobilde, çakmakta, cep telefonunda, hediyelik eşyada, en tahmin edilemez kılıklarla yanımızda, yöremizde.

Radyolarla yeni bir bağ kurduk, yeni bir sözleşme yaptık.

Radyoları geride bırakacağımız, bir daha yüzlerine bakmayacağımız bir yanılısamaymış.

“Önce söz vardı” ne de olsa, belli ki bundan sonra da “söz olacak” suretten ayrı, kendi başına...

* Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğr. Üyesi

Eğitim, Kültür, Haber kanalı bilgiye, öğrenmeye ihtiyaç duyan herkes için. 24 saat kesintisiz yayın yüzlerce stereo vericisiyle Türkiye'nin her yerinde ve internet üzerinden bütün dünyada. Bilim, Sanat, Edebiyat, Tiyatro, Spor, Çevre, Ekonomi, Magazin... Hayata dair her şey. Doğru, Tarafsız, Hızlı habercilik.

TRT Radyo 1

1927'den günümüze... Radyonuzun olduğu her yerde

Bir Ömür Böyle Geçti

Olgu Tokdemir Prodüktör

Radyoyla, türküyle, iç içe bir ömür geçirdi. Neriman Altındağ. Çocuk yaşlarında okul müsamere-lerinde başlayan müzikle tanışıklığı, 1942 yılında Ankara Radyosu'na stajyer sanatçı olarak girmesiyle yeni bir anlama büründü. O dönemlerde radyonun toplum hayatındaki yerini ve önemini, Muzaffer Sarısözen'in öncülüğünde yürütülen halk müziği çalışmalarını düşününce bir müzik sevdalısı için bu çatı altında bulunmanın değerini daha iyi anlayabiliriz. Sarısözen ustanın, 1937 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı'nda başladığı folklor uygulama öğretmenliği ve folklor arşivi şeflik görevlerine ek olarak Ankara Radyosu'nda Halk müziği öğretmeni olarak çalışmaya başlaması bu dal ve radyo için bir dönüm noktasıdır. 1946'da kurduğu Yurttan Sesler Korosu'yla, ülkeyi adım adım dolaşarak derlediği binlerce türküyle, "Seçme Köy Türküleri", "Yurttan Sesler", "Halk Müzi-

Neriman Altındağ Tüfekçi

Hani bazı türküler vardır hep aynı sestem dinlemek istersiniz. Bir başkası söylediğinde türküdeki anlam eksik kalır sanki. Ezgi aynı ezgi söz aynı sözdür ama ona can verecek sese ihtiyaç duyar türkü. İşte o sestir Anadolu insanının en derin hislerini, toprağın kokusunu, taşın öyküsünü yüreklere değdiren ve o seslerden biridir Neriman Altındağ Tüfekçi. 4 Şubat'ta kaybettik Türk halk müziğinin bu dev ismini.

ği Usulleri" adlarını taşıyan kitaplarıyla halk müziğinin kişilik kazanmasında çok önemli katkıları olmuştur Sarısözen'in... Neriman Altındağ, bir söyleşisinde hocası ve bir dönem evli kaldığı Sarısözen için şöyle demiştir: "Onun halk müziği konusundaki muhteşem çalışması, muhteşem bilgisi, insanlığı beni ona bağladı. Ve ben Muzaffer Bey'le bunun için evlendim. Onun büyük hocalığı, büyük folklorculuğu, halk müziğini ortaya çıkarmadaki gösterdiği titizlik, beni ona bağladı. Öğrencilerine candan öğretisi ki ben aynı zamanda onun öğrencisiydim, hocamdı benim..."

Neriman Altındağ, halk müziğinin bağımsız bir dal olarak ayrılmasından sonra bu dalı seçen ilk sanatçıdır. 1949 yılında Yurttan Sesler Korosu Şef Yardımcılığı'na atanır, repetitörlük yapar; 1953 yılında da artist- öğretmenlik derecesine yükselir. 1957'de Kadınlar Korosu'nu kurup yöneten sanatçı, Ankara Radyosu'nda başladığı sanat hayatına 1959'da tayin olduğu İstanbul Radyosu'nda devam eder. Solistliğin yanı sıra Yurttan Sesler Kadınlar Korosu'nu kurup yönetir, Türk Müziği Şube Müdür Yardımcılığı görevinde bulunur.

Neriman Altındağ Tüfekçi

1972'de ilk göz ağrısı Ankara Radyosu'na döner Neriman Altındağ. Burada üstlendiği solistlik ve şeflik görevlerini Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nın kuruluş çalışmalarına katılmak amacıyla TRT'den ayrılıncaya kadar sürdürür. Kurucu, Yönetim Kurulu Üyesi sıfatına sahip olduğu İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı'nda öğretim görevlisi ve Danışma Birimi üyesi olarak çalışır.

Neriman Altındağ Tüfekçi eşi Nida Tüfekçi ile birlikte yazdıkları "Memleket Türküleri" adlı kitabın yanı sıra ulusal ve uluslararası kongre ve sempozyumlarda çeşitli bildiriler sunar. Halk müziği ile ilgili değişik konularda konferanslara katılır. Şef ve solist olarak katıldığı radyo, televizyon konserleriyle birlikte Japon Kültür Bakanlığı'nın özel davetlisi olarak Tokyo ve İşikava'da da konserler verir. Yüzden fazla türküyü derleyerek TRT repertuarına kazandırır.

Halk müziğinin bu çok yönlü sanatçısının hançere özelliği, sesinin genişliği, uzun ve kısa havalar da sahip olduğu zengin repertuar türün uzmanlarıncı ve halk arasında büyük takdir görür. Ama onun belki de en önemli yanı türkülerini aslına uygun olarak yorumlamasıdır. Tanınmış halk bilimci Halil Bedi Yönetken "Derleme Notları" adlı kitabında kendisinden "Halk türkülerimizin ideal üslubunun çok değerli temsilcisi" diye söz eder. Neriman Altındağ da Yaşar Özürcük'te yaptığı bir söyleşide bu konudaki tavrını şöyle dile getirir: "

Bizim 1941'lerde 1950'lerde okuduğumuz türküler neden revaçtaydı. Halk neden tutuyordu onları? Çünkü biz türkülerini aslına sadık okuyorduk. O üslupta çalışıyordu arkadaşlarımız. Bugün türküler tutulmuyorsa emeği vermeyen ses ve saz sanatçılarının yüzündendir. Halka o lezzeti verememişlerdir. Bizi o zamanlar radyo kapılarında bekleyen halk neden bunlara o ilgiyi göstermiyor. O günün koşullarında iki bavul dolusu mektup almıştım dinleyicilerden. Daha az bir kadroyduk. Olanaklarımız daha sınırlıydı. Ama halkın sevgisi doruktaydı.

Ankara Radyosu'nda yapılan sınavları üstün başarı ile kazanan ilk kadın solist, ilk kadın öğretmen, ilk kadın şef, ilk ve tek kadın artist-öğretmen Neriman Altındağ 4 Şubat 2009'da, 83 yaşında yaşama gözlerini yumdu. Ama o yaşamımızda türkülerini hep var olacak. Türkü aşığı şair ressam Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun bir söyleşisinde belirttiği gibi Urfa'nın Kışlalar Doldu Bugün türküsünü sadece ondan dinlemek isteyeceğiz belki de...

Sayısal Radyo

Yayıncılığına Genel Bakış

Radyo yayıncılığının başlamasından sonraki bir yüzyıl boyunca yayıncılık mantığı ve donanım kullanımı temelde aynı düzlemde devam etmiştir. Yayıncılık alanında devrim olarak nitelendirilebilecek yapısal değişiklik son yirmi, yirmi beş yılın ürünüdür. Peki nedir bu değişiklikler? Daha önceki koca bir yüzyılda yapılamayan, belki akla bile gelmeyen ama bugünkü yayıncılığı tarif eden unsurlar nelerdir ve daha da önemlisi gelecekte bizleri neler beklemektedir

içerik anlamında bir yapısal dönüşüm için 80'lere kadar beklemek gerekecekti.

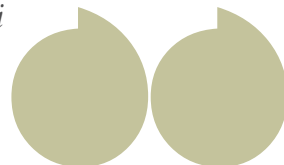
Radyo yayıncılığının başlamasından sonraki bir yüzyıl boyunca yayıncılık mantığı ve donanım kullanımı temelde aynı düzlemde devam etmiştir. Yayıncılık alanında devrim olarak nitelendirilebilecek yapısal değişiklik son yirmi, yirmi beş yılın ürünüdür. Peki nedir bu değişiklikler? Daha önceki koca bir yüzyılda yapılamayan, belki akla bile gelmeyen ama bugünkü yayıncılığı tarif eden unsurlar nelerdir ve daha da önemlisi gelecekte bizleri neler beklemektedir?

Öncelikle bu değişimi iki başlık altında toplayabiliriz.

Sayısal Yayın Teknolojilerine bağlı olarak donanım ve yazılım endüstrisinde yaşanan gelişme, İçerik servisleri

Faruk Saygılı Uzman

1890'lı yıllarda bilim adamları Hughes, Hertz, Tesla, Bose, Edison, Popov, Branly ve Marconi'nin elektromanyetik dalgalar, iletim yöntemleri ve alıcı cihazı üzerine yaptıkları çalışmalar ile başlayan radyo yayıncılığı, onlarca yıl alıcılar ve stüdyo donanımlarında fazla bir değişime uğramadan 80'li yıllara kadar devam etmiştir. Gerçi yarı iletken teknoloji donanımlarımdaki yenilikler ve 1947 yılında transistörün icadıyla cihaz boyutlarının küçülmesi, ses kalitesinin iyileşmesi o dönem için mucize sayılabilecek adımlardı. Ne var ki o günlerden sonra radyo yayıncılığında teknik ve

Özellikle ikinci madde "içerik" günümüzde yayıncılık dünyasının en değerli konusudur. Teknolojiyi bir yerden satın alabilirsiniz. En iyi yazılımları yazdırabilirsiniz. Ancak doğaldır ki bir yayın içerikten yoksunsa tüm bu teknik gelişmişlik hiçbir şey ifade etmez. Dahası yapılan çalışma yayın olarak adlandırılmaz. İçerik, başkalarıyla da paylaşılabilir, doğru olarak gruplanmış her türlü metin, görsel ve işitsel materyalden oluşur. Eğer bu materyaller kendi aralarında ilişkilendirilerek sayısal hale getirilmişse, hele bir de bunların telif yönünden bir parçası olunmuşsa güçlü ve etkili bir yayından söz edilebilir.

Son çeyrek yüzyılda radyoculuğun geldiği noktaya baktığımızda sadece ses unsurundan ibaret olmayan, bilgi servisi hizmetlerini, hatta görselliği de kapsayan yeni bir yayıncılık anlayışı görmekteyiz. Yayın içeriklerinin radyo altyapısı dışında internet ve benzeri platformlarla da sunulduğu yeni bir sanal, işitsel yapı...

Ne var ki, içeriklerin sunumu konusunda, sektörde hakim konumda olan yayın kuruluşlarında henüz bir fikir birliğinin oluştuğunu söylemek mümkün değil. Geleneksel noktada büyük yayın

kuruluşları, meslek birlikleri, üretici firmalar ve tüketicilerin ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda ortak bir yöntemde uzlaşamadılar. Bunun yerine birçok gelişmiş ülke kendine uygun yöntemler geliştirerek diğer ülkelerin de bu sisteme dâhil olmasını istedi.

Günümüzde iletim ve alıcı sistemleri konusunda yaşanan kaos, geleneksel yayın sisteminin sağladığı kolaylıklar, düşük bütçeli radyoların yatırım yapmasını güçleştirmektedir. Sözü edilen yayın kuruluşları gelişmeleri izleyip adım atmak yolunu benimsemişlerdir. Ancak sayısal teknolojiyi kullanan aktörlerin sektörde başat konuma gelmelerinin, bütün radyo istasyonlarını da dönüşüme zorlayacağını varsaymak yanlış olmaz.

Dünyada uygulanan bazı sayısal iletim sistemlerine kısaca bir göz atalım.

Eureka 147 olarak bilinen DAB, DAB+ ve DMB iletim sistemleri, Kanada, Güney Doğu Asya, Avustralya ve Avrupa'nın büyük bir kısmında kabul görmüştür.

DRM ve DRM+ sistemleri ile 30 Mhz altındaki ve-

ricilerle çok uzak mesafelere yayın göndermek amaçlanmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde kullanılan ve iBiquilty olarak bilinen HD Radyo, AM ve FM vericilerini kullanarak analog ve sayısal yayını birlikte gerçekleştirmektedir.

Uydudan alıcıya doğrudan yayın yöntemi ise Amerika Birleşik Devletleri ile Asya, Afrika ve Güney Doğu Asya'da yer alan geniş coğrafyalı ülkelerin tercihi olmuştur. Ses kalitesi CD (Compact Disc) düzeyinde olan bu yayınlarda, programlarda yer verilen eser, resim, hava, yol durumu, haber metni gibi bilgiler de dinleyiciye ulaştırılmaktadır. Hatta bazı alıcılar yayınların taşınabilir bellek ünitelerine kayıt imkânını da sağlamaktadır.

Yayın teknolojilerindeki değişim rüzgarının zorunlu kıldığı bu farklı sistemler başlangıçta alıcı üreticilerini tercih yapma sorunuyla baş başa bırakmıştır. Üretici firmalar hangi sistemi destekleyen alıcının talep göreceği, hangisine yatırım yapmanın akılcı olacağı gibi sorulara cevap bulmak zorunda kalmışlardır. Tek bir sistem üzerinde karar kılınamaması büyük üreticileri farklı sistemler için az sayıda alıcı üretmeye yöneltmiş, bu da alıcı maliyetlerinin yükselmesine neden olmuştur. Dinleyiciler de bu yüksek maliyetli alıcılar yerine geleneksel olanı tercih etmişlerdir. Yaşanan bu paradoks, firmaların yeni cihaz üretimi konusundaki çekingen davranışlarıyla sürüp gitmiştir. Elbette zaman içinde bu kötümser havayı dağıtacak olumlu gelişmeler de meydana gelmiştir. Birden fazla sistemi destekleyen alıcı üretilmesi konusunda yayıncılar ile üreticiler fikir birliğine varmışlar; Avrupa yayıncılarını ilgilendiren Avrupa Yayın Birliği (EBU) öncülüğünde 19 Mart 2009 tarihinde yapılan zirve ile üç tip profilde alıcı üretilmesi kararı ortaya çıkmıştır. Ayrıca dünyadaki birçok ülkede kanun koyucuların aldıkları kararlar, kullanılacak sistemin belirlenmesinde etkili olmuştur. Sayısal yayıncılığın emekleme aşamasında alıcı fiyatlarındaki astronomik fiyatların şimdilerde basit tipli modeller için 50 TL'ye kadar düşmesi de piyasadaki hareketliliği artırmıştır.

Önümüzdeki dönemlerde, radyo yayıncılığındaki kalite arayışlarının getirdiği son nokta olan sayısal yayın teknolojileri, dinleyici, yayıncı ve üretici için kaçınılmaz görünmektedir.

Sayısal radyo yayıncılığının sunduğu avantajlar:

Yayımları CD kalitesinde dinleyebilirsiniz.

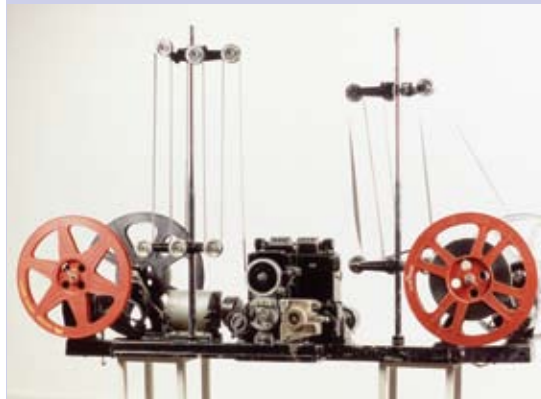
Analog yayınlardaki istasyonların birbirlerini enterfere etmesi sorunu yaşanmaz.

Alıcılara istasyon ayarı yapmadan tüm kanalların listesini sunar.

Özellikle büyük şehirlerdeki FM bandı frekans problemleri sayısal yayıncılıkla büyük oranda ortadan kalkar. FM ve AM bandına göre daha çok sayıda istasyon yayın yapabilir.

Alıcı ekranına yayıncılar tarafından program bilgileri, yayın akışları, eser bilgileri ve haber bilgileri gönderilebilir. Elektronik Program Rehberi sayesinde dinlenmek istenen program önceden ayarlanabilir, program hakkındaki detaylı bilgiye ulaşılabilir

Bazı alıcılar, yüksek kalitede kayıt yapabilmekte, canlı yayınları, cihaz üzerinde durdurma, geri sarma gibi kolaylıklar da sağlamaktadırlar.

Spiker mi Olmak istersiniz, Sunucu mu?

Radyo spikerlerinin ya da sunucularının sahip olduğu en etkili silah, sesleridir. Mikrofondan çıkan ses; sıcak, samimi bir anlatımı, neşeyi, hüznü, kişinin zekâsını, karakterini, bilgi birikimini ve tecrübesini içinde barındırabilmelidir. Radyoda ön planda olan unsur, sesin özelliği, niteliği, güvenilirliği kısacası sesin kimliğidir. Sıkça söylenen bir söz vardır; ses kişiliğin aynasıdır.

Fusun Ünsal Spiker

Artık spiker olmak çok kolay! Siz de spiker olabilirsiniz.

Bu yüzyılda yapılacak en güzel meslek hangisi dersiniz?

Yazar Mark Twain şöyle diyor:

“Dođruya yakın sözcükle doğru sözcük arasında, büyük fark vardır; ateş böceği ile ateş arasındaki fark kadar”

Peki, spiker olmayı istemekle, spiker olabilmek arasındaki yol ne kadar?

Spiker, mikrofona uygun sesiyle dilin kurallarını doğru ve hatasız kullanan kişidir. Lehçesiz, şivesiz güzel bir konuşma şeklini, konuşuyormuş duygusu yaratan bir okuma tarzını, metni akıl ve duygu da katarak anında değerlendirme yeteneğini işinin içinde toplayan kimsedir. . .

Sunucu ise radyoda, televizyonda bir eğlence yerinde metne bağlı kalmadan programı, oyunları sunar, yorumlar, gösteri ya da yayın ortamını hazırlar.

Spiker ve sunucunun en genel tanımları böyle. . . Bununla beraber, ülkemizde ve dünyada iletişimin hızlı gelişimi, buna paralel olarak özel radyo ve televizyonlarla yeni kavramların ortaya çıkması, ortak özellikleri çok olan spikerlik ve sunuculuğu biraz daha birbirine yaklaştırdı.

Spiker ve sunucunun farklılıkları bir tarafa çok önemli ortak özellikleri vardır; “Doğru” konuşarak iletip, aktarmak . . .

Radyo spikerlerinin ya da sunucularının sahip olduğu en etkili silah, sesleridir. Mikrofondan çıkan ses; sıcak, samimi bir anlatımı, neşeyi, hüznü, kişinin zekâsını, karakterini, bilgi birikimini ve tecrübesini içinde barındırabilmelidir. Radyoda ön planda olan unsur, sesin özelliği, niteliği, güvenilirliği kısacası sesin kimliğidir. Sıkça söylenen bir söz vardır; ses kişiliğin aynasıdır. Ustaların ısrarla üzerinde durdukları “kültürlü ses” kavramı tam burada devreye girer. TRT’nin çok sayıda yapımcı ve spikerine öğretmenlik yapmış olan Turgut Özakman, kültürlü sesi “Seksen Yılın Sesi” adlı spikerlik kitabında şöyle açıklar: Kültürlü ses demek, arkasında çok iyi bir eğitimin bulunduğu ses demek, çünkü o bazı kelimelerin doğrusunu bilir. O eğitim, okumuşluk, sanatla kültürle genel olarak hayatla yoğrulmanın, sese yansımaları vardır. O yansıma yoksa o ses ham sestir. O sestem hiçbir şey olmaz.

Dolayısıyla radyo spikerliği zor ve yetenek gerektiren bir meslektir.

Bir spikerin veya sunucunun öncelikle radyoda konuşmaya uygun olan yani, mikrofonik, pürüzsüz ve işlenmeye uygun bir sese sahip olması

Turgut Özakman: Kültürlü ses demek, arkasında çok iyi bir eğitimin bulunduğu ses demektir.

gerekir. İlk aşamada bu özellikleri taşıyan yani hamuru iyi, spikerliğe uygun bir ses, eğitim süresi içinde şekillendirilecek, (Doğru nefes alma, söyleyiş, boğumlama, tonlama, vurgulamalarla birlikte sesin eğitimi, gelişmesi; diksiyon), kişide var olan yetenekle harmanlanacak, sunum yapmaya hazır hâle gelecektir. Asıl gelişim ise bundan sonra başlayacaktır.

Spikerlik ve sunuculuk için en ideali, sıkı bir mesleki eğitimden geçmek ve bu eğitimi meslek yaşamı boyunca sürdürmektir. Bunun yanı sıra bir spiker bilgilerini güncellemek ve tazelemek, sözcük dağarcığını zenginleştirmek ve genel kültür düzeyini yüksek tutmak için sürekli okumayı kural hâline getirmelidir.

Spiker sadece sesiyle değil, üslubuyla da programa bir kimlik, bir kişilik katar. Eğer bir metni okuyorsa, yorumuyla o metne hayat verebilir.

Her spiker, mutlaka kendine özgü bir yorum, bir üslup kazanmalıdır. Ama bu, her programda aynı tarz sunum yapma anlamına gelmemektedir. Çünkü spiker, yıllar boyu farklı programlar sunmak zorunda kalabilir, çok farklı özelliklerdeki dinleyiciye seslenebilir.

Bir spiker çevresinde olup biten her şeyin içindeki küçük ayrıntıları fark edebilmeli, karşısındaki kişinin düşünce ve davranışlarındaki minik ipuçlarını yakalayıp, onları yorumlayabilmelidir. Mesleki bilgilerinin dışındaki her türlü bilgiye

Ankara Radyosu yayında

açık olabilmeli, merak ve öğrenme isteği duyabilmeli; sürekli gözlem yapmalı ve bunu alışkanlık hâline getirmelidir. Bütün bunlar spikerin algılama gücünü geliştirecek, onu daha yaratıcı kılacak, olaylara farklı açılardan yaklaşabileme, daha esnek, özgün ve çabuk düşünebilme yeteneğini kazandıracaktır.

Spikerlik mesleğinde insan kalitesi çok önemlidir. Spiker, geldiği sosyal, kültürel ortam ne olursa olsun, hitap ettiği dinleyici kitlesinin kişiliği ve sosyal ortamına saygılı olmak zorundadır. Spiker aynı zamanda moral veren bir arkadaştır. Bazen, omzuna başınızı dayayacağınız bir dost, bazen bir şeyler paylaşacağınız bir sevgili olur. Bir sırdaştır. Bazen yalnızlığa çare olur. Bilgi kaynağıdır, sessizliğin etkisini azaltan bir ses, hepsinin ötesinde, bir can yoldaşdır. İçten davranışlarıyla dinleyicisinin güvenini, sevgi ve saygısını kazanmak zorundadır.

Yayıncılık, kendini becerileriyle, sağlam bir alt yapı ve kültürüyle ispatlayan spikerlere ihtiyaç duyar. Bir spiker öncelikle "iyi ve doğru" bir eğitim almalı, sonra da bugün önemini yitirmiş gibi görünse de usta-çırak ilişkisinden olabildiğince yararlanmalı ve kendini geliştirme yollarını âdeta yaratmalıdır. Sınav sonrasında ben spiker oldum demek, mesleğin başında felakete davetiye çıkarmaktır. Doğru ve güzel Türkçe konuşanların azınlıkta kaldığı bir toplumda, dilin uygulayıcıları ola-

rak dildeki değişimlerin en yakın takipçisi olmak ve dili doğru, güzel, akıcı kullanmak zorundadır. Bir spiker mesleğini çok seviyorsa eğer, mesleki yeteneklerini her an geliştirmeye çalışacak, çok okuyacak, okuduklarını, bildikleriyle harmanlayacak, her olayı, her konuyu merak edip araştırarak, kısacası sürekli öğrenecektir. Bunların tümünü isteyerek yapmak için mesleğinizi çok sevmeniz ve saygı duymanız yeterlidir.

Radyonun içindeki hayaldir radyo spikeri. Her zaman doğru konuşması beklenen ve hep doğruyu söylemesi gereken kişidir. Radyonun başında, hayal kurmayı, haber duymayı, bilgilenmeyi bekleyen dinleyicinin tek muhatabıdır. Öyle bir sorumluluktur ki bu, zihninizin mutlaka dilinizden önce harekete geçmesi gerekir. Radyo bir hayal kutusuysa, dinleyici hayalperest, spiker ise; o hayallerin dilidir, sesidir... Bir radyo spikeri olmak, tüm bu sorumlulukları büyük bir zevkle sırtlayabilmek demektir. Bir radyo spikeri olmak, sesinizle birilerini yüreklendirebilmeyi, umutlandırabilmeyi ve gülümsetebilmeyi gerçekten istemek demektir.

Bütün bunları yaparım diyorsanız, yüzyılın mesleğine hoş geldiniz.

KAYNAKÇA

> Seksen Yılın Sesi (2008), TRT Yayınları

Radyodaki Büyülü Ses

Esra İlkurşun Prodüktör

Bir radyo dergisi çıkarma fikrinin doğduğu günlerde haber aldık. Türkiye radyolarının ilk seslerinden Selahattin Küçük, 30 Mart 2009 öğle sonrasında daldığı uykudan uyanmamayı seçmiş. Son günlerine kadar aktif bir yaşantısı olduğunu yakın çevresinden sıklıkla duyardık. Zaten bu aktifliği nedeniyle kendiyile ancak telefonda tanışma fırsatı bulabilmiştik. Tanıştıktan sonra da yüzyüze görüşebilmek, yolumuz İstanbul'a düşerse, Göztepe'ye geçme şansımız olursa sohbet etmek istediğimiz bir ustaydı.

Selahattin Küçük'e Son Veda

Türkiye'nin radyoculuk tarihi ile ilgili okuduğumuz kitaplardan adına aşına olduğumuz Selahattin Küçük'ün bir kitap yayınladığını haber aldığımızda en kısa sürede kendisiyle bir röportaj yapmak, bu ismi dinleyicilerle paylaşmak elbette ki en büyük arzumuz oldu.

Kırmadı Selahattin Küçük bizi. 91 yaşını sürdüğü 15 Şubat 2007'de bir telefon bağlantısıyla kitabını, yaşamını ve Türk radyo tarihini; güzel Türkçesi, yıpranmamış belleği şimdi kendinin beğenmediği ancak hala birçok spikerin gıptayla dinlediği sesiyle anlattı 15 dakika boyunca. Bütün beyefendiliğiyle...

Gözlerimizin önünde canlanan manzarada, penceresinin yanındaki tek kişilik koltuğunda oturmuş Selahattin Küçük vardı. Yanındaki sehpanın üzerinde duran günlük gazetesi, gözlüğü ve çok sevdiği felsefe kitapları... Elindeki telefonu ile kırk yılına fiilen, kalan yirmi yılına da gözlemci olarak tanıklık ettiği Türk radyoculuk tarihini bizlerle ve dinleyicilerle paylaşan Selahattin Küçük.

Telefon hatlarında meydana gelen arıza nedeniyle bağlantı kurmakta güçlük çektiğimiz, ulaştıktan sonra da sonlandırmaya kıyamadığımız güzel bir sohbet olmuştu Selahattin Küçük'le röportajımız.

Röportajdan önceki araştırma aşamasında kitabını okurken birçok bilgiye vakıf olmuştuk ona dair. Kitabında değinmediklerini de yakın dostlarından öğrenmiştik.

Neredeyse bir asra yakın yaşamında, ortalamanın üstünde bir yaşam sürdürdüğünü, kendine özgü bir insan olduğunu örneğin. Yaşamının son günlerine kadar yıpranmış kitaplarının ciltlerini evinde onardığını... Bilgisayarı ustalıklı kullandığını, iletişim için elektronik posta adresini verdiğini, dijital fotoğraflarını bilgisayar ortamında düzenleyip yazıcıdan bastığını, bu fotoğraflardan küçük klipler hazırladığını... Ayaklarının küçüklüğü nedeniyle ayakkabı bulamadığı yıllarda bir tezgah edindiğini ve beğendiği modellerin kalıbını çıkararak kendi ayakkabısını kendi tezgahında yaptığını, dost meclislerinin aranan ismi olduğunu, yakınlarının sohbetine doyamadığını, ölümünden üç ay önce bir felsefe toplantısı için hazırladığı sunumda onlarca Fransızca kitaptan alıntı yaptığını... Büyüleyiciydi elbette. O dönemde 91 yaşında olan Selahattin Küçük'ü dinleyince insan; "Ben de 91 yaşına geldiğimde, bu yaşta olduğumu bilecek kadar berrak bir hafızaya sahip olabi-

lecek miyim?" sorusunu soruyordu kendine ister istemez.

TRT Radyo Dairesi Başkanlığınca hazırlatılan, TRT spikerleri Füsün Ünsal ve Hakan Şahin'in emekleriyle ortaya çıkan "80 Yılın Sesi: 1927'den 2007'ye Spikerlik" kitabını, iki yazarının imzasıyla armağan ettiğimizde yaptığımız telefon görüşmesinde de gözlerinin nasıl parladığını, sesine yansıyan ışıltıdan hayal edebilmiştik sadece.

Bu son konuşmadan altı ay sonra, yüz yüze görüşmemenin verdiği geç kalmışlık duygusuyla öğrendik yaşama veda ettiğini. Bir öğle uykusu için yatağa uzanıp, bir daha uyanmadığını...

1916 yılında İstanbul'da doğan Selahattin Küçük. Henüz beş yaşındayken ağabeyi Kemal Küçük'ün elinden tutup götürdüğü "Ateşten Gömlek" filmi- nin setinde tanışır oyunculuğuyla. Türk Sinemasının ilk çocuk yıldızlarından sayabiliriz yani onu. Tiyatro dünyasına emeği geçmiş olan Kemal Küçük, kardeşinin bu camiada var olmasını istemez ama başarıları Selahattin Küçük'ün de bu dünyaya dikkatlice bakmasına neden olur.

Galatasaray Lisesi'ndeki eğitimi sırasında sahnelenen oyunlarda küçük rollerde görev alır. Buradan aldığı cesaretle de bir gün Muhsin Ertuğrul'un karşısına çıkar.

"Ben de ağabeyim gibi aktör olmak istiyorum"

Muhsin Ertuğrul'un bu isteğe tepkisini kitabında anlatır:

"Sakın ha!" demiştir Muhsin Ertuğrul...

"Bizleri görmüyor musun? Kemal genç yaşında neden öldü sanıyorsun. Sen de ufak tefeksin, ağabeyin gibi bu yıpratıcı sanata dayanamazsın. Sen Hukuk Fakültesi'ne gideceksin"

(Küçük, 2007:27)

İşte bu keskin karar Selahattin Küçük'ü önce Hukuk Fakültesi'ne yazılmaya iter. Ama daha sonra Muhsin Ertuğrul'a haber vermeden İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne kaydını aldırır. Felsefe, yaşama bakış açısını belirleyen ve asla vazgeçmeyeceği bir bilim dalı olmaktadır.

Okumaya, yazmaya ve tiyatroya tutkuludur o yıllarda. En vefalı dostum dediği mikrofonla tanışmasına ramak kalmıştır. Bir gün Türkiye radyolarının unutulmaz ismi Eşref Şefik, Selahattin Küçük'e bir teklif getirir. İstanbul Radyosu spiker aramaktadır. Bir sınav açılacaktır ve bu sınava düzgün Türkçesi ve güzel ses tonuyla Selahattin Küçük'ün de katılması şarttır.

Eşref Şefik'in teşvikiyle girer spikerlik sınavına. Yaşamının 40 yılını adayacağı mikrofonun karşısına geçtiği yer, Galatasaray Lisesi'nin karşısındaki Beyoğlu Postanesi'nin ikinci katında deneme yayınlarına başlayan İstanbul Radyosu'nun derme çatma stüdyosudur: "Dışarıdan araba ve tramvay sesleri gelmesin diye pencerelerle duvarlar arasına kalın pamuk dolgular konularak çuvallarla örtülmüş bir stüdyo" (Küçük, 2007:15)

O gün yapılan sınavın ardından Türkiye'nin ilk spikerlerinden biri olacaktır Selahattin Küçük. En vefalı dostum dediği mikrofonunu asla bırakmayacaktır.

İstanbul Radyosu'na ara verilip, yayınların Ankara Radyosu'ndan sürdürüldüğü dönemde işsiz kalır. Yaşam şartları onu Tekel Başmüdürlüğü'nün muhasebe kaleminde, rakamlar arasına savurur. Renkli ve doyurucu radyo günlerinin ardından, ilgi alanı olmayan bu işte çalışmanın yarattığı ruh hali tahmin edilebilir elbette. Çok kısa bir süre sonra yine yayıncılık alanında bu defa Cumhuriyet gazetesinde iş bulur kendine.

Selahattin Küçük'ün radyoya dönüşü 1949'da İstanbul Radyosu'nun yeni stüdyolarında aralıksız yayına başladığı gündür. Dinleyici İstanbul Radyosu'ndaki ilk anonsu Selahattin Küçük'ün sesinden duyacaktır.

Radyonun dinleyicisiyle bütünleştiği, söylenen her sözün doğru kabul edildiği, ajans saatlerinin mutlaka takip edildiği yıllar... Hamiyet Yüceses'li, Müzeyyen Senar'lı, Zeki Müren'li radyo konserleri... Stüdyodaki kırmızı ışık yandığında başlayan heyecan, "Susunuz" yazısı artık görünmediğinde ortaya çıkan derin ferahlama... Bu yıllarda Selahattin Küçük İstanbul Radyosu'ndan seslenmeye devam etmektedir. Üç tutkumdan biri dediği mikrofonun karşısında yıllarını geçirir. Bu tutku kendinden sonra bu mesleği seçmiş olanları yetiştirmesinde de etkilidir. Kendi heyecanını

yansıttığı öğrencileri, önce Türkiye radyolarının ardından TRT'nin en iyi sesleri olurlar.

1964'e kadar Basın Yayın Genel Müdürlüğü'ne bağlı olan radyolar, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Kanunu ile özerk biçimde yeniden örgütlendiğinde artık spiker değildir Selahattin Küçük. Yeni görevi İstanbul Radyosu Tiyatro Şubesi'nde metinlerin denetimini yapmaktır. Türk insanının beğeniyle dinlediği Radyo Oyunları denetimi görevinin ardından, aynı şubenin yöneticisi olarak devam eder meslek yaşamına.

1982 yılında yaş nedeniyle emekli olana kadar hep yayıncı, hep dinleyiciyle iç içedir. Mikrofon aşkıyla geçen kırk yılda, İkinci Dünya Savaşı'ndan TRT'nin kurulmasına, radyonun büyüleyiciliğinden televizyonun insanları esir aldığı günlere kadar birçok önemli olaya tanıklık eder, tanıklığını radyo aracılığıyla dinleyicilerle paylaşır.

Selahattin Küçük 30 Mart 2009'da, 93 yaş kutlamasından birkaç ay sonra aramızdan ayrılmıştır. Geride; temiz belleğini yitirmediği son günlerine kadar yazdığı yazılarını, "Radyodaki Büyülü Ses:

Çuvallı Stüdyo'dan Arkası Yarın'a" adlı kitabını ve Türk Radyoculuk tarihini de kapsayan renkli anılarını bırakmıştır.

"Yıllar ne çabuk geçti dostlarım bilemezsiniz; bir su misali... Oysa, Sirkeci Postanesi'nden Türkiye'ye ilk ses verişim daha dün gibi. Galatasaray Postanesi'nin üst katına ve Harbiye'deki yuvama taşınışım dünden de yakın... Dile kolay, tam 40 aceleci yıl tükettim can dostum mikrofonumun karşısında; onunla nefes nefese... Evet dostlarım, şimdi tam 90 yaşımdayım. Soyadımın Küçük, ömrümün uzun olmasına şükreliyorum. O sayede biriktirdim bu anıları ve hepsini de size bırakıyorum."

sözleriyle kitabını sonlandıran Selahattin Küçük'ü saygıyla anmak istedik.

KAYNAKÇA

- > Selahattin KÜÇÜK; "Radyodaki Büyülü Ses: Çuvallı Stüdyodan Arkası Yarın'a", Güner Yayınları, İstanbul, 2007
- > TRT Çukurova Radyosu Arşivi

Fotoğraflar için Güner Yayınları Yayın Koordinatörü Turgut Güner'e teşekkür ederiz.

Elvis Presley'den Joan Baez'e, Frank Sinatra'dan Tchaikovsky'ye, Mozart'tan Sara Vaughan'a uzanan yelpazesıyla müziğin en seçkin örneklerini sunan, klasikle modernini birleştiren radyo... TRT kalitesiyle 24 saat stereo yayın Türkiye'nin her yerinden ve internet üzerinden bütün dünyada...

TRT RADYO 3

Müzikte kalitenin adı

1978'den bu yana Pop, Rock ve Jazz - Rock türündeki yeni parçaları ve yorumcuları dinleyicilere sunan Stüdyo FM, ilk günkü dinamizmiyle Çarşamba ve Cuma saat 18:00'de Radyo 3'te yayınına devam ediyor.

Sihirli Kutu'nun Radyo Olduğu Yıllar*

Şu radyonun ne büyük şey olduğunu şimdi anlıyorum. Eskiden büyük diye hep beni dinliyorlardı, şimdi onu dinliyorlar.

ya Plajı'nda Mehtap Alemleri adı altında düzenlenen festivalde eski kayıklar içinde hem Türk hem de Batı müziğinden oluşan bir repertuar sunuldu. 1949'da "harika çocuk" İdil Biret "Suna Kan ve İdil Biret Yasası" olarak bilinen özel bir yasayla, piyano eğitimi için Fransa'ya gönderildi. Aynı yıl Türkiye, Avrupa Konseyi'ne girdi. Ve... o zamana kadar orta dalgadan deneme yayını yapan İstanbul Radyosu da normal yayın düzenine geçti.

Sihirli kutu radyo, herkesi kendine çekiyordu. Sadece haberde değil müzikte de rakipsizdi. Mizah sanatçısı Ramiz, bir karikatüründe, radyonun başında toplanan gençleri uzaktan izleyen bir yaşlı adamı

Şu radyonun ne büyük şey olduğunu şimdi anlıyorum. Eskiden büyük diye hep beni dinliyorlardı, şimdi onu dinliyorlar.

diye konuşturmuştu.

İstanbul Radyosu Türkçe tangoları özel bir yer veriyordu. Örneğin Şecaattin Tanyerli'nin 17.30-18.00 saatleri arasında Dans Müziği adıyla bir mini konser saati vardı.

Sevim ve Sevinç Tevs kardeşler ise çocukluklarından beri şarkı söyledikleri Ankara Radyosu'nda çok ünlülerdi. Daha çok Ankara dinleyicisi tarafından biliniyorlardı çünkü o zamanlar İstanbul Radyosu Ankara'dan dinlenemiyordu. Sesi daha çok Ankara'dan duyulan, Marlene Dietrich'vari erkeksi sesiyle "yerli Marlene" olarak ünlü Zehra Eren vardı bir de.

Radyo fiyatları 1940'ların sonlarında orta halli ailelerin satın alabileceği bir düzeye inince, radyo sayısında büyük bir artış görüldü. Radyo Haftası dergisinin yaptığı araştırmaya göre, 1950'de ülkemizde 270.000 radyo alıcısı vardı. Buna koşut olarak gazete ve dergilerde radyo sayfaları görül-

Pınar Şenel Prodüktör

40'lı yıllar sanat hayatında Batıya açılma girişimlerine tanık oldu. 1947'de Bedri Rahmi Eyüboğlu ve arkadaşlarınca kurulan Onlar Grubu, plastik sanatlarda Batı ile Doğu'nun değerlerinden eşit yararlanılmasını savunuyor; Anadolu'nun geleneksel motifleri ile çağdaş Batı resminin anlatım biçimlerini birleştirmek istiyordu. 1948'de Sürey-

1-SafiyeAyla
2- Zeki Müren

meye, özel radyo dergileri yayımlanmaya başladı. Radyo Alemi, Radyo Magazin gibi isimleri olan bu dergiler, günlük yayın akışlarını da veriyorlardı. Örneğin İstanbul Radyosu'nun 23 Aralık 1952 tarihli programında, 13.15'te plaktan dans müziği; 14.00'te Hayat Anıl ve Alaaddin Yavaşca'dan şarkılar; 17.00'de Nedim Otyam ve Arkadaşları'ndan türküler; 18.30'da valsler; 23.00'te eğlence yerlerinden naklen yayın varmış.

1950'lere damgasını vuran üç ünlü ses, Safiye Ayla, Müzeyyen Senar ve Hamiyet Yüceses'ti. Sahneye çıkan ilk Türk kadın ses sanatçılarından Safiye Ayla, Türk Sanat Müziği'nin klasik şarkılarını yorumladığı plakları ve "Gönül Şarkıları" adlı uşşak bestesiyle; Müzeyyen Senar Saadettin Kaynak şarkılarıyla; Hamiyet Yüceses ise geniş sınırları olan sesi ve özellikle Makber ve Bakmıyor Çeşmi Siyah adlı şarkılardaki yorumuyla ünlenmişti.

Doğal olarak radyo dünyasının da o yıllardaki yıldızları Safiye Ayla, Müzeyyen Senar ve Hamiyet Yüceses idi. Ama aynı dönemde bir yıldız daha doğacaktı : Türkiye'de Altın Plak ödülü ilk defa 1955 yılında verildi ve ilk sahibi Zeki Müren oldu. Çünkü Manolya adlı şarkısının yer aldığı plak, satış rekoru kırmıştı.

Türkiye'nin "en cazlı yıllar"ıydı aynı zamanda 1950'ler. Caz müziği belki de en çok 50'lerde dinlendi. O zamanki adıyla Sücaettin Tanyerli, ünlü Papatya'sı ile her gece barlarda büyük alkış alırken, içli ve berrak sesli Saime Sinan Ankara Radyosu'ndan ses veriyordu. Tevs kardeşlerin de ünü İstanbul'a ulaşmakta gecikmedi. 1945'te Saray Sineması ve Taksim Belediye Gazinosu'nda konserler verdiler. Müzik yaşamına kardeşi Sevim ile başlayan Sevinç Tevs daha sonra yalnız devam etti yoluna. İtalya, İsviçre, Yunanistan, Mısır, Fransa..pek çok ülkede konserler verdi. İngiltere'de

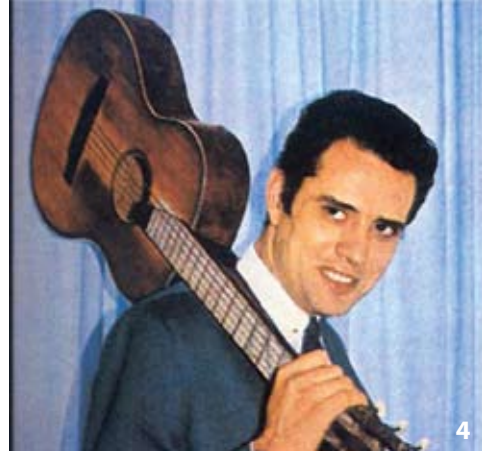
BBC'ye programlar yaptı ve Amerika'da da çalıştı.

İstanbul Radyosu, kuruluşunun ilk yıllarında İlham Gencer ve Ayten Alpman'ı da davet etmişti sürekli programlarına. 1949'da ikiliye radyoda her çarşamba 15 dakika ayrılmıştı ve Ayten Alpman iki şarkı söylemekteydi.

Popüler müzikte, 40'lı yıllar tangonun etkisi altındayken, 50'ler Amerikan müziğinin olmuştur. O yıllarda longplay de denen uzunçalarlar henüz çıkmamıştı. 45'likler de öyle. Tüm dünyada yükselişe geçen pop müzik endüstrisi, plağı daha dayanıklı hale getirmek üzereydi ama o zamana kadar 78 devirli taş plaklar ve gramofonlar evin baş köşesindeki yerlerinden kalkmayacaktı. Zaten onlar da eskisi gibi ağır değildi artık. 30'lu 40'lı yıllarda gerçekten kurşun gibi ağır olan taş plaklar 50'lerde epeyce hafiflemişti. O dönemde liberal politikalarla ekonomik olarak da dışa açılmaya başlayan Türkiye'de plaklar artık ithal ediliyor; İstanbul Tünel'deki Rozental mağazası müzikseverler tarafından çok iyi biliniyordu.

1954-55 Rock and Roll fırtınasının iyice esmeye başladığı tarihi; yalnızca 50'lerin popüler müziğini değil, yüzyılın tüm müziklerini etkileyecek; giyim-kuşamdan, saç kesimine; yaşam değerlerinden, ahlak ve özgürlük anlayışlarına kadar her şey bu yeni müzikle yeni anlamlar kazanacaktı. Rock'n Roll'un başlangıcı tartışmalı olmakla birlikte, genel kanı, Bill Halley ve orkestrasının 12 Nisan 1954'te stüdyoda kaydettikleri Rock Around the Clock şarkısıyla olduğudur. Bir başka görüşe göre de, aynı tarihte Elvis Presley'in Blue Moon of Kentucky adlı parçayı söylemesidir.

Bizde, 17 Aralık 1955'te İstanbul Radyosu'nun Dinleyici İstekleri saatinde ilk kez Bill Halley ve orkestrasının iki şarkısına birden yer verilmesiy-

3- Tevs Kardeşler
4- Erol Büyükburç

le rock'n roll Türkiye'ye de adım atmış oldu. Elvis Presley'in İstanbul Radyosu'nda çalınan ilk şarkısının tarihi de 1956.

50'li yılların ikinci yarısında beliren uzunçalarlar radyonun müzik yayınları sayesinde yaygınlaşmaya başladı. Şarkı, türkü, oyun havaları ve saz eserleri long play'leri arasına dans müziği, caz, rumba, samba, tango ve hafif gece müziği de girmektedir artık. Bir çok sanatçı ya da orkestra, uzunçaların içinde döne döne evlerimize ulaşırken, kısa süre sonra radyoda Hafif Batı Müziği Dinleyici İstekleri yayınlanmaya başlayacak;

müzikseverler kendilerine sunulan onlarca orkestranın, yüzlerce şarkının içinden, dinlemek istediklerini radyoya bildireceklerdi.

50'lerin başında dünyada bir yeni-oryantalizm dalgası da vardı. İstanbul sahnelerinde bir süre şarkı söyleyen Amerikalı Eartha Kitt, ülkesine döndükten sonra "Üsküdar'a Giderken" şarkısını plak yaparak orada meşhur etmişti. Yine o yıllarda Kanadalı The Four Lads grubunun söylediği "İstanbul not Constantinople" şarkısı çok gündemdedi çünkü bir tartışmanın ardından ortaya çıkmıştı: Yunanlılar İstanbul'a Constantinople diyorlardı ve Türk basınında bunu eleştiren yazılar çıkıyordu. Tam o günlerde dünyanın öteki ucundan bir müzik grubu, Türkiye'yle hiçbir ilişkileri olmamasına rağmen "İstanbul, Constantinople değildir" adlı bir şarkı yapmıştı. Şarkının Türkçe sözleri şöyleydi: "New York'un adı bile, bir zamanlar New Amsterdam'dı, niye değiştirdiler, nerden bileyim, sadece halk böylesini daha çok beğendi, beni Constantinople'e götürün, hayır bu mümkün değil, buna Türklerden başkası karışamaz."

1950'lerin ikinci yarısında Türkiye, Dizzy Gillespie, Dave Brubeck, Louis Armstrong gibi uluslararası üne sahip caz yıldızlarının uğrak yeri oldu. Türkiye'de aynı dönemde rock kadar caz müziğinin de sevilmesinde, bu misafirlerin payı oldu.

Radyodaki istek saatlerine rock müziği dışında bizden seslere de yer veriliyordu. Şecaattin Tanerli ve Celal İnce'nin tangoları, Sevinç Tevs'in ve yeni keşfedilmiş Ayten Alpman'ın caz yorumları radyoda en çok çalınanlardandı. Cüneyt Sermet ve kurduğu caz orkestraları, İlham Gencer, İsmet Sıral, Nejat Cendeli Türkiye'de caz müziğini başlatan ve cazı sevdiren ilk isimler oldular.

50'li yıllar bitmek üzereyken Türk popunun ilk yıldızı olarak Erol Büyükburç belirdi. Sahneye ilk defa 1952 yılında henüz bir öğrenciyken çıkmış; iki yıl sonra "Fascination" ve "Star Bright" adlı şarkılara Türkçe söz yazmış ve böylece herkesi şaşkına çevirmişti. Çünkü o yıllarda popüler müzikten anlaşılabilir, yabancı sözlü şarkılardı. "Little Lucy" ise İngilizce olmasına rağmen, ünlü olmuş diğer şarkılardan farklı olarak, sözü ve müziğiyle Erol Büyükburç'a aitti ve bu özelliğiyle diğerlerinden ayrılır. Bir de Türk popüler müziğinin büyük çıkış yapan ilk şarkısı olarak kabul edilmesiyse.

Bu dalganın etkisiyle olsa gerek, o sıralarda Ayten Alpman'ın "Tango Tomorrow"u ile Necip Celal'in ünlü "Özleyiş" tangosu da İngilizce olarak yayınlanır. Yorumcuların çoğu, özellikle de 50'ler boyunca hep caz müziği yapmış olan sanatçılar, Türkçe müzikten henüz kaçınmaktadır. Türkçe müzik kervanının önüne düşecek kişi, Tülay German olacaktır. Kariyerine caz yorumlarıyla başlayan ve "Summertime" ile ünlü Tülay German "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş" adlı ilk Türkçe plağın yayınlanmasından itibaren Türk popunun gelişmesi için bilinçli bir öncü olacaktır.

* Bu derleme, Naim Dilmener'in "Bak Bir Varmış Bir Yokmuş"; Atilla Dorsay'ın "Ne Şurup-Şeker Şarkıladı Onlar ve Altan Öymen'in Değişim Yılları" kitaplarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

Radyoda Spor Yayıncılığı

DOSYA

Fahri İnkiler Muhabir

O günkü şartları düşündüğümüzde, gerçekten müthiş bir yenilik.

Gazete ve dergilerde spora ayrılan yer, haftada birkaç kez ve de çok az.

Sadece İstanbul'lular gazeteyi günlük olarak okuyabiliyor.

İşte bu şartlarda, radyodan bir ses,
"Alo alo... Burası Taksim Stadyumu,
Karşınızda Sait Çelebi.." diyor...

Gerçi bu şanstın başlangıçta sadece İstanbul'da yaşayanlar yararlanabiliyor. Ve o günleri, spor tarihçisi Cem Atabeyoğlu şöyle anlatıyor:

" Tarihi Topçu Kışlası'nın avlusundaki Taksim Sta-

Alo alo... Burası Taksim Stadyumu, Karşınızda Sait Çelebi.."

Sait Çelebi 78 yıl önce işte böyle başlıyor, Türkiye Radyolarında ilk spor naklen yayınına.

dını çevreleyen kışla binasının damı üzerine uzun antenler kurulup hatlar çekilmişti. Teknisyenler sabahın çok erken saatlerinde başladıkları alabildiğine yorucu çalışmalarıyla bu işi gerçekleştirmişlerdi. Taksim Stadı'ndan uzatılan kablolar Galatasaray'daki Postane binasının tavan arasına ulaştırılmış ve böylece " İstanbul Radyosu" ilk spor naklen yayını için hazırlanmıştı. Bu arada sahanın hemen kenarına, küçük bir sını büyüklüğündeki demir bir çemberin içine, dört yanından tellerle asılı el büyüklüğünde bir mikrofon yerleştirilmişti. Ve maçın başlamasından yarım saat önce Türkiye'nin en eski en ünlü spor yazarlarından biri olan Sait Çelebi, başında geniş kenarlı fotr şapkası, üzerinde şık takım elbiseleri olduğu halde bu azman mikrofon sehpasının karşısına geçmişti.

Cem Atabeyoğlu, Sait Çelebi'yi sporu iyi bilen, ağız iyi laf yapan, esprili biri olarak tanıtıyor ve " spora uzaktan yakından ilgisi olmayanlar bile, onu radyoları başında ilgiyle ve heyecanla dinlerdi. Maç anlatımını hoş hikayelerle süsler, bu arada saha içiyle olduğu kadar, tribünlerle de ilgilenip, rastladığı bildik simalardan ve onlarla ilgili hoş anılardan da bahsedirdi." diyor.

İşte, radyodan spor naklen yayınları böyle başlıyor. Spor naklen yayınları diyorum, zira o yıllarda radyodan sadece futbol değil güreş, boks, atletizm gibi karşılaşmaların da naklen yayınlandığını biliyoruz.

Radyolarımızda, Sait Çelebi'den sonra sporun sesi, İstanbul Radyosunun açılışı sırasında yapılan spikerlik sınavını kazanarak göreve başlayan Eşref Şefik Atabey oldu.

Cem Atabeyoğlu, Eşref Şefik'le ilgili şunları anlatıyor:

Devrinin en ünlü spor yazarlarından biri olan Eşref Şefik'in spor spikerliğine geçişi 1940'lı yılların sonunda olmuştu. Onun maç nakillerini, hele hele spor ve balıkçılık sohbetlerini dinlemek, milyonlarca kişi için zevkten de öte bir tiryakilik olmuştu. "saydığım dinleyiciler" diye söze başlayan o hafif kısık ses radyolarının hoparlörlerinden yükseldiği anda herkes işini gücünü bırakıp dört kulak kesilirdi. Bu boğuk ses, o güzel konuşması, o tertemiz İstanbul şivesiyle sanki radyo mikrofonlarına değil de dinleyenlerin ruhuna hitap ederdi. Onu dinleyen herkes, bu sesin sanki kendisiyle konuştuğunu sanırdı. Güreşten hiç anlamayan, hatta boksu hiç sevmeyen, hatta spordan zerrece hoşlanmayanlar bile, Eşref Hoca'nın anlattığı güreş ve boks karşılaşmalarını radyoları başında ilgiyle ve heyecanla dinlerdi.

Atabeyoğlu, bu popüler spor spikeri için,

"Maçları eve gidip radyoda Eşref Şefik'ten dinlemek, Spor Sarayına gidip seyretmekten daha iyi"

diyenlerin sayısının, hayli fazla olduğunu da belirtiyor.

Eşref Şefik, televizyonun olmadığı, radyonun popüler olduğu yıllarda, çok renkli bir kişilikti. Ko-

Çelebizade Sait Tevfik Bey

nuşmaları, esprileri dillerde dolaşan bir spikerdi. Yine Spor tarihçisi Cem Atabeyoğlu'na kulak veriyoruz:

"Bu arada -teraziledi- -kantarlayamadı- -kanır-tıyor- -havayı dövdü- -şöyle bir yaydı- onun güreş ve boks müsabakalarını nakledişi sırasında spor literatürümüze soktuğu deyimler olmuştur. Bunlara daha nicelerini eklemek mümkündür. Ancak bunlardan hiçbiri, bir güreş naklen yayını sırasında, ortada anlatabilecek bir şey bulunmadığı bir anda söyleyip sonra pek hoşla gitmesi karşısında dilinden düşürmediği " müsadenizle sütümü içeyim efendim" in yerini tutmamıştır diyebilirim. O kadar ki, güreş ve boks maçlarının yayını sırasında, spiker masasına şişe şişe sütlerin gelmesi ve tribünleri dolduran seyircilerin zaman zaman maçın heyecanını bir yere bırakıp "Eş-ref-a-bi süt iç" şeklindeki tezahüratıyla ortalığı çınlat-tıkları çok görülmüştür"

İstanbul'lu spikerlerin yanı sıra Ankara'da da Muh-teşem Öksüzcü, spor yayınlarında adını duyurdu. 1940 lı yılların sonlarında aileden gelme yazar olan Muvakkar Ekrem Talü, Sait Çelebi ve Eşref Şefik üslubuna kendine has esprilerini de katarak, spor yayınlarına ayrı bir renk getirdi.

Radyoda görüntü olmadığı için anlatım yapan-ların, tasvir güçleri, konuya hâkimiyeti, bilgileri, sıcaklıkları, doğallıkları büyük önem taşıyordu. Muvakkar Ekrem Talü da, çoğu gol öncesinde,

Halit Kıvanç naklen yayında

“Gol olabilir... Gol olabilir... Evet, gol, gol...” anlatımıyla ünlenmişti.

Cem Atabeyoğlu, Talü ile ilgili bir anısını şöyle anlatıyor: “Bir gün Lefter hiç beklenmedik bir anda, en az 30 metreden ani bir şutla ağırlı havalandırmıştı. Maç sonrası kendisine takılacak olduk: ‘Lefter sana gol olabilir dedirtemedi galiba ağabey!’

Talü, gevrek bir kahkaha atmıştı birden:

Hiç kimsenin gol olabilir diyemeyeceği bir anda ve pozisyonda Lefter, şutunu çekip kaleciyi gafil avladı... dedim diye cevaplamıştı bizleri.”

O yıllarda bir başka radyo ünlüsü de eski futbolcu ve uluslararası hakem olan Sulhi Garan’dı. Garan, yıllarca hem maç anlattı hem de İstanbul Radyosu’nda “Spor Saati” ismiyle spor programları sundu.

Sulhi Garan

1940’lı yılların sonlarında, gazete adına yurt dışındaki karşılaşmaları izlemeye giden spor yazarlarının, bu karşılaşmaları radyodan da anlattıkları bir dönem yaşandı. O dönemin tanınmış spor yazarlarından Adnan Akın da radyonun tanınan seslerinden biri oldu. Yine bu yıllarda Halit Kıvanç’ı tanıdık.

Halit Kıvanç, akıcı, sıcak anlatımıyla ve esprileriyle, radyo dinleyicisinin gözdesi oldu. Televizyonlu yıllarda Halit Kıvanç, ününü artırdı ve maç anlatımlarına burada da devam etti. Kıvanç, uzun bir süre, spor dinleyici ve seyircisinin en yakından tanıdığı spor spikeri oldu ve birçok TRT spikerine de hocalık yaptı.

1960’lı yıllarda heyecanlı anlatımıyla Pertev Tunaseli ve TRT’nin ilk spor müdürlerinden “Bendeniz Kemal Deniz” anonsuyla ünlenen Kemal Deniz de radyo spor yayınları denince öncelikle söz edilmesi gereken isimler olarak dikkat çekiyor.

Daha sonra onların taşıdığı bayrağı, Aydın Köker, Necati Karakaya, Orhan Ayhan, Güngör Sayarı ve Güneş Tecelli gibi isimler taşıdı ve bugünlere kadar getirdi.

KAYNAK

> Türkiye’de Spor Yazarlığının 100. Yılı Cem Atabeyoğlu, 1991

Fikirlerden Mikrofonla

Şule Yalçınler Prodüktör

Bu diyalog program yapımcılarının sık sık karşılaştığı ve her seferinde ayrıntılı açıklama yapmasını gerektiren günlük konuşmalardan biri.

Prodüktör kim olmalı şu halde?

Üreten, yaratan kişi. Hem de yoğun bir emekle. Her an üretme sancularıyla yaşayarak. Tıpkı suya yazı yazmak gibi, ürettiği tüketildiği anda duyulan mecazi bir "puf" sesi eşliğinde, derhal yenisinin peşinde koşarak. Fikirler aklında sürekli uçuşup dururken, "yapılabilirlik" dengelerini gözeterek onları nasıl hayata geçirebileceğinin arayışlarıyla uğraşarak. Yapmaya karar verdiği yemeğin malzemesini eksiksiz tedarik edip, elinin kıvamına, gözünün kararına, damağının tadına göre en lezzetlisini sunmaya çalışarak. Üstelik mümkünse "farklı" bir lezzet sunup, sırrını sorduracak merakı yaratarak.

- Nerede çalışıyorsunuz?
- TRT'de. Ankara Radyosu'nda.
- Aaa, ben radyoyu çok severim, her zaman açıktır evde. Ne iş yapıyorsunuz orada?
- Prodüktörüm.
- Yani?
- Program yapıyorum. Yani program yapımcısıyım.
- Bilgisayar programı mı ?
- Hayır, radyo programı. Radyodan dinlediğiniz programları biz prodüktörler hazırlıyoruz.
- Nasıl oluyor bu?
- Şöyle oluyor :

İyi de nasıl?

Bir konferansa konuşmacı olarak katılan profesör konuşmasını tamamlayıp kürsüden indikten sonra, bu sunumdan çok etkilenen genç meslektaşısı yanına yaklaşmış şöyle der: "Hocam konuşmanız çok etkileyiciydi. Acaba bir kopyasını alabilir miyim?" "Hangi bölümünü istiyorsun?" diye cevaplar profesör. "Mümkünse tamamını." "Ne yazık ki mümkün değil. Çünkü bu durumda otuz yılını sana vermem gerekir."

Yani?

Yani; bilgi, kültür, birikim, yorum, ihtiyaçları algılama, yaşadığı toplumu ve dünyayı tanıma, evrensel değerleri kavrayabilme, hayatı ve insanları sevme gibi daha pek çok virgülle uzatılabilecek bir liste sayesinde.

Peki işini yaparken gözönüne aldığı ilk ölçüt nedir?

"Yapmak istediğimi neden ve nasıl yapacağım?" sorusunun cevabını vermek. Ölçüt çoğu zaman kendisi ve empati yeteneğidir. "Dinleyici ben olsam, yaptığım programı dinler miyim" diye düşünür. Empati meselesine gelince; örneğin bir kadın programı yapıyorsa ve yapımcısı diyelim ki erkekse, kadınları tanıyor ve anlıyor olmalı. Sevdikleri-sevmedikleri, neleri bilmek istedikleri, sorunları-sıkıntıları, ne ile eğlenip dinlendikleri, ne düşündükleri, ne ile bilinç düzeyinin yükselbileceği.. gibi. Geriye, kendi tarzına göre programlarını oluşturmak kalıyor. O noktadan itibaren; konuların ayrıntılarının belirlenmesi, sürekli bir araştırma maratonuna başlanması, görüşülecek kişilerin seçimi, program sinyalinin nasıl bir anlayışla oluşturacağı, programına hangi ismi verirse içeriği daha iyi yansıtacağı, hangi spikerle çalışacağı, metinlerini nasıl oluşturacağı, yayınlayacağı müziklere efektlere kadar bir dizi uğraşının içinde hedefe doğru yol alırken, yolculuğuna katacağı insan sayısını arttırmayı amaçlayacak. Geminin kaptanı olma sorumluluğunu üstlenecek ve her kaptan gibi, gemisini "son terk eden" olmayı göze alacak. Bunun için işine yarayacak bütün kanalları açık tutacak. Tabii bu kanallar oturduğu yerden açılmıyor. Hayata karışarak yaşamak ve beslenmek gerekiyor. Okuyacak, dinleyecek, izleyecek, düşünecek, sohbet edecek, gözlemde bulunacak, seyahatlere gidecek, çok insan tanıyıp çok yer görecek.

O kadar bol zamanı var mı?

Zaten bu yüzden mesai algısı farklıdır. Çünkü me-

saisi, aslında hayatın tüm zamanlarıdır. Ne hafta içi, ne hafta sonu, ne gündüz ne de gecedir sadece. Bazı zamanlar, mesaisini tamamlayıp işyerinden ayrılan çalışanların aksine, o tamamlayacağı işin peşinde gözü saatte olmadan çalışır. Ya da o hafta programına vizyondaki bir filmin yönetmenini ve oyuncularını davet etmiştir. Onlar yayına gelmeden önce, yaptıkları filmi izleyip biliyor olmalıdır. Herkes kendine ait zamanlarda sinemaya giderken, yapımcı "iş gereği" izliyor olabilir aynı filmi. Konuk edeceği yazarın kitaplarını bilmek durumundadır. Son kitabı yeni yayınlanmış bir yazara, "ben henüz onu okumadım" diyebilme lüksü yoktur. Çünkü bilir ki, işiyle ilgili her türlü iletişimde, yalnızca kendini değil kurumunu da temsil etmektedir. "Saygınlık" kişisel olmanın ötesinde, kurumsaldır aynı zamanda. Vatandaşımızın TRT programlarını uzun yıllardır severek ve ilgiyle takip etmesinin altında bu anlayış yatar. TRT'sine güvenir ve bilir ki orada hiç kimse kendisini hafife almayacak, kandırmayacaktır.

Yapımcının özgün olma kaygısı var mıdır?

Şimdiye kadar yapılmamış olanı yapmayı kim istemez ki.. Ama 82 yıllık bir geçmiş düşünecek olursak, yapılmamış bulmak neredeyse olanaksız. Önemli olan, içerik bakımından daha önce yapılmışlara benzer bir program yapacaksa bile, onu nasıl yaptığımızdır. Her yiğidin yoğurt yemesi farklıdır. Yiğit bu yoğurdu yerken, "nâmanı yürüsün" ister. Nâmının yürümesi için "kendi olması" yeterli aslında. Kişi kendini bilir. Neyi yaptığında mutlu olacağını, hakkını vereceğini ve insanlarla sağlıklı bir paylaşım içinde bulunacağını başkasının tayin etmesi güç.

Kendini tekrarlama riski yüksek midir?

Her yapımcı böyle bir riskle karşı karşıyadır. Bu nedenle, özellikle uzun yıllar devam eden programlarda yapım ekibinde değişikliğe gidilir. Hatta bunu yapımcı talep eder. Farklı alanlara eğilmek ve kendisi için yeni olanı denemek ister. Böylece rutini ortadan kaldırmış olur. Yenilenmiş hisseder ve her yeni başladığı işte başka bir heyecan yaşar. Her seferinde, sanki ilk kez yapıyor duygusu oluşur. Meslek hayatı boyunca kafası daima bir sonra yapacağı işin kurgusuyla meşguldür. Durağan değil hareketlidir. Adrenalin düzeyi yüksektir ve rivayet odur ki, bunun için kolay kolay yaşlanmaz. Bu konuda bir anımızı paylaşalım. Geçen yıl Prodüktör arkadaşım Ayça Kortan ile birlikte programlarımız için röportajlar yapmak üzere Eskişehir'e gittik. Anadolu Üniversitesi'nde İslam

Tarihi dersi veren öğretim üyelerinden birinin odasında kayıt öncesi sohbet ederken, anlattığı konuda bize sürekli "siz gençsiniz hatırlamazsınız" demesi üzerine birbirimize gülümseyerek bakmaya başladık. Ne de olsa meslekte yirmi yılımızı geride bırakmıştık ve bir hocamızın bize "gençsiniz" diye hitap etmesinden doğal olarak mutlu olmuştuk. Öğrencileriyle aramızda en fazla beş-on yaş fark varmış gibi davranıyordu. Sonunda anlaşıldı ki, hocamız bizden sadece iki yaş büyüktü. Bunu ona belli etmek için ne zaman üniversitede okuduğumuzu, anlattığı olaydaki bir bilgiyle paralellik kurarak hissettirdik. Sonuca ulaşmayı kendisine bıraktık. Doğal olarak anladı ve şaşkınlık yaşadı. Ama "genç olma" hâlinin verdiği moral, bize bir sonraki benzer durum yaşanana kadar yetti.

Prodüktörün adrenalin düzeyi yüksektir ve rivayet odur ki, bunun için kolay kolay yaşanmaz.

Kısa Dalga Ankara Radyosu'ndan, Türkiye'nin Sesi Radyosu'na... 71 yıldır Türkiye'nin Sesi'ni bütün dünyaya duyuruyoruz... Haber-Spor, Kültür-Sanat, Müzik-Eğlence...

Türkiye'nin Sesi Radyosu, yurtdışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımızın Türkiye ve Türk kültürü ile kopmayan bağı, sorunlarının desteği, hüznün ve sevinçlerinin ortağı...

Kısa dalgada, uyduda ve internette... 24 saat kesintisiz yayındayız... Dünyanın neresinde olursanız olun...

TRT Türkiye'nin Sesi Radyosu
Türkiye'nin Sesi'ni duyun

Türkiye'de dünyada meydana gelen güncel gelişmeleri YENİ GÜN'le takip edebilirsiniz. Hafta içi her gün, 09.00-11.00 saatlerinde...

Denizin değdiği topraklarımız ve denizcilikle ilgili her türlü bilgi MAVİ YOLCULUK'ta... Program Almanca, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca...

PEMBE MAVİ... Bir sosyal varlık olarak insan yaşamını çok yönlü olarak ele alan program her Cuma 17.15'te...

Bir Prodüktörün Kaleminden

Burçe Dondurmacıoğlu Prodüktör

Prodüktör önce hayal eder. Bir program metni yazarken zihninde efektler, sesler, müzikler uçuşur. Hangi ses hangi sözün altında yer almalıdır? Hangi efekt hangi nidadan sonra konmalıdır? Bütün bunlar sözcükler henüz kağıda dökülürken belirlenmiştir. Metin yazma işlemi bittiğinde prodüktörün zihninde tam bir program vardır. Metnin kağıda dökülmüş biçimi düz yazıdır ama siz radyolarınızda renklerle bezeli bir program dinlersiniz.

Modern Zamanlar TRT Prodüktörü Burçe Dondurmacıoğlu'nun hayal ettiği bir program. Metnin seslendirilmemiş, montajlanmamış halini sunuyoruz size. Bu metnin programa dönüştürülmüş biçimini www.trt.net.tr adresindeki POD-CAST linkinden dinleyebilirsiniz.

Radyo programcılığında
her şey bir hayalle
başlar

MODERN ZAMANLAR

1 OCAK 09

SİNYAL

SES: Yeni yıla girmeden günler önce leblebiyi, sarı üzümü, portakalı, muzunu hazır eder, hevesle beklemeye başladık. 80'ler öyle her adım başı süpermarketlerin, her markette de ananasın, kiwinin, muzun bulunmadığı yıllardı. Mütevazı yaşadık Eh yeni yıla da mütevazı girdik haliyle...

GEÇİŞ (KISA)

Şimdiki gibi nazlı nazlı değil, gerçekten kar yağardı o zamanlar... Yeni yılın geldiğini dizimize yaklaşan kardan, naylon poşetin üstüne oturup bulunduğu en dik yokuştan kendini atan çocuktan, zeytin gözlü, havuç burunlu kardan adamlardan anlardık... Kar, sanki şu garip insanoğluna acır, bütün dertlerimizin tasalarımızın üstünü kapatırdı... Bir yandan da yollar kapanır, arabalar yolda kalır, iliklerimiz üşürdü... Biraz da bu sebepten karı şimdiki gibi sevgiyle anmaz, kıymetini bilmezdik. Zaten ozon tabakası da yeni delinmişti ve bizler deodorantı daha az sıkarsak delik kendinden kapanır sanırdık... Bir gün gelip küresel ısınmanın ciddi bir tehlike olacağı, karın aralık ayında bile yağmayacağı, susuz kalacağımızı aklımıza bile getirmezdik...

GEÇİŞ (KISA)

Yeni yıl her zaman yeni umutlarla gelir... Biz de o zaman enflasyonun biteceğini, küçük Amerika olacağımızı, her mahalleden 'artık' milyarlar çıkacağını, o milyarlarle evleneceğimizi, Ajda Pekkan gibi giyineceğimizi, Kemal Sunal kadar

komik olacağı-
mızı, Adile
Naşit'in ya-
rın akşam
adımızı
ekran-
dan mu-
hakkak
söyle-
yeceğini,
bir gecede
okulun en ya-
kışıklı delikanlısına
dönüşeceğimizi,

Anadolu Lisesi'ni kazanıp her fırsatta 'benim kız çok zekidir' diyen Nebahat Yenge'nin çenesini kapatacağımızı, bakkalın borcunu temizleyeceğimizi, böylece her akşam önünden başımız dik geçebileceğimizi hayal ederdik... O yılbaşı gecesi artık arkamızda kalan geçmiş yılın bütün kötü anıları yerle bir olur, biz pencereden dışarı umutla baktık... Bu sene her şey çok güzel olacak...

*Ve biz; nefesimizi tutarak saatin tam
12'yi vurmasını beklerdik...*

BAND: 1 (SAATTEN GİRSİN GONG MÜZİK) 1' 25" (fade)

SES: Türkiye'nin tek televizyonu TRT'de ülkenin bütün sanatçıları sırayla arz-ı endam ederdi... Yasaklananlar, bir gecelik yasağı kalkanlar, ne giyecek diye beklenenler, en komik skeçleri bu yılbaşında oynayacağını söyleyenler... Hepsi, ev halkı tarafından mutfağa girerken, özenle hazırlanmış meyve tabaklarını masaya getirirken, amca oğluyula hasret giderirken, dedeyle şakalaşırken, gençlere balon şişirirken... dikkatle izlenirdi. Televizyon şimdikinden daha sihirliydi o günlerde... Dansöz neredeyse boğazına kadar kapalı, skeçler güldürmekten ziyade ille de öğüt verici, şarkıcılar fazla saygılı olurdu... Sanki kimse elini, kolunu nereye koyacağını bilemezdi... Ekran aydınlandığında herkes çok ciddiye... Karşısındaki izleyiciler bile...

GEÇİŞ (ZEKİ MÜREN fade) Sadece Zeki Müren neyi, ne zaman nasıl söyleyeceğini çok iyi bilirdi. O zaten hep tane tane konuşur, sadece yılbaşında değil hergün çoook ama çok farklı giyinir, başka bir dünyada yaşardı... Farklıydı bizden işte... Hem yılbaşında hem sıradan bir günde...

BAND: 2 (Zeki Müren – GİRİŞ...sevgili seyircilerim...bir hayal oldu- şarkıyla devam) 2'

SES: Gong vurup da biz yeni bir yıla kahkahalar, sarılmalar, öpüşmeler eşliğinde girerken gözümüz mutlaka yine televizyonda olurdu. Dansöz çıkacak mı? Çıkarsa ne giyecek? Yine geçen sene ki gibi çok kapalı mı giyinecek yoksa biraz göbeği mi görünecek? Hangi dansöz çıkacak? Kaç dakika göbek atacak? Gerçekten göbek mi atacak yoksa taze gelinler gibi mi salınacak? Bu soruların hepsi çok önemliydi... Bu topraklarda yaşayıp da bir dansözü yakından görmeyen, şöyle esaslı bir göbek dansı izlemeyen var mıdır acaba? Neden televizyonda seyretmesi bu kadar heyecanlandırır bizi? Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji AnaBilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Adnan AKÇAY anlatıyor.

BAND: 3 ADNAN AKÇAY (dansöz çok gösterge- sel... konu ne olursa olsun) 2' 40"

GEÇİŞ

SES: Şimdi yılbaşını istediğimiz gibi kutlayabiliriz. Artık yasak olmayan dövizimizi cebimize koyup, şimdi gözümüze hiç de uzak gelmeyen başka bir ülkeye gidebiliriz. Barlarda, klüplerde, eğlence yerlerinde artık kesemize neresi uygunsa orada yeni yılı karşılayıp ağızımızda düdüğümüzde kafamızda kağıttan bir şapka dilediğimiz gibi eğlenebiliriz... Sokaklarda, caddelerde hiç tanımadığımız ama yeni yılı karşılamaktan en az bizim kadar mutlu yabancı bir insan topluluğuyla birlikte kutlayabiliriz... Eskisi gibi televizyonun başında ama hergün marketlerde görmekten sıkıldığımız muzlarla, portakallarla yeni yıla girebiliriz... Sırf yeni yıla özel turlara katılabiliriz... Canımız ne isterse onu yapabiliriz... 2000'lerin özelliği de bu değil mi zaten?

GEÇİŞ (KISA)

SES: Hani çok sıkıcı bir dersin sonunda öğretmen 'teneffüse kadar serbestsiniz' derdi ya... Bizler, şu kara önlüklü neşeli yüzlü minik öğrenciler sıraların üstüne çıkıp tepinmezdik belki, bize verilen bu lütfkar iznin kıymetini bildirdik ama yine de o 5 dakikanın tadını iyice çıkarırdık işte... Öğretmenin bir gözünün bizde olduğunu bile bile öyle eğlenirdik ki; 45 dakikanın sıkıntısı bir anda uçar giderdi... Biri şarkı söyler, biri fıkr

anlatır, beriki bir öğretmenin taklidini yapardı... Sınıf öğretmeni hafif bir tebessümle olan biteni seyrederek, öğrenciyle çok da laubali olmazdı...

Yılbaşı televizyonunun simgeleri... Aslında ne anlatmak isterdi? Adnan AKÇAY anlatıyor.

BAND: 4 ADNAN AKÇAY (İbrahim Tatlıses...so-kuveriyor) 45"

BAND: ANONS (5 MİLLİ PİYANGO) 30"

SES: Dansözünü izleyip, Zeki Müren'i dinleyip, bütün skeçlere kahkahalarla güldükten sonra, sırada Milli Piyango çekilişleri olurdu. Ticaret yaparak Küçük Amerika'nın bir küçük milyoneri olamayacaksak, belki de böyle zengin olurduk... Talih kuşu gelir omzumuzda konuverirdi... 'Kime çıksa deliriyor, bu kadar para iyiye alamet değil' diye söylenen babaanneyi keskin bir 'şşt' sesiyle susturur, 'amaan ben de şans olsa... 'diye imalı imalı babamıza bakan annemizi duymazlığa gelir, 'ver bakıym şu bilete bi' diyen babamıza 'pışık' deyip, televizyonun başına geçerdik... Ne Uzay Yolu ne Küçük Ev... Bu sihirli kutunun içindeki hiçbir şey bu kadar heyecanlı ve umut vaat edici olamazdı... 'Zengin olursam anneme merdanelisinden bir çamaşır makinesi, babama (bi gömlek) bir büyük rakı, küçük kardeşe de bir bisiklet alır, evlatlık görevimi fazlasıyla yaparım' diye düşünür, geri kalan parayı nasıl harcayacağımızın hesabını ciddi ciddi yapardık... Aslında o yıllarda daha yufka yürekliydik bizler... Uykulayan babaya, mutfaktan elleri ıslak habire gelip televizyona bakan anneye, kendi kendine arabasıyla oynayan küçük kardeşe sevgiyle bir kere daha bakıp, biraz da "Allahın gücüne gitmesin, sonra hiç vermez" diye düşünüp, piyango aileye düşen payını biraz daha genişletirdik... Onlar olmadıktan sonra paranın ne önemi var ki zaten...

GEÇİŞ

SES: Şu bizim ciddi ama iyi kalpli öğretmenimiz ders sırasındaki dinlenme süresini 5 dakikadan 25'e çıkarınca, biz de ne yapacağımızı biraz şaşkırdık galiba... Taklitler, şarkılar, fıkralar yetmez oldu içimizdeki boşluğu doldurmaya. Hem sanki taklitler o kadar komik, şarkılar da o kadar güzel değil artık... Bir şey eksik ama ne? Adnan Akçay anlatıyor...

BAND: 6 ADNAN AKÇAY (günümüz bir şekilde de... noktası haline geldi)

GEÇİŞ

SES: 80'lerin yılbaşı sofrasını şimdi her gece kura biliriz eğer istersek... Televizyonda dansöz seyredebiliriz hem de en kıvrak danslarıyla... Artık bütün sanatçılar daha sıradan bizim için, daha ulaşılır... Şimdi hiçbir şey için yılbaşı gecesini beklemeye gerek yok. Canımız ne zaman isterse dinleriz, görürüz, yeriz, içeriz... Yine de o eski günler biraz daha parıltılı gelmiyor mu gözünüze... Eski resimlerde gözlerinizin içi biraz daha fazla gülmüyor mu? Yoksa eskide mi kaldı o günler diye öyle geliyor bize... Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üy. Yrd. Doç. Dr. Nuran Yıldız aradaki farkı anlatıyor.

BAND: 7 NURAN YILDIZ (en önemli fark şu... noktasında anlamlandırıyor) 2'45"

GEÇİŞ

SES: Bir zamanlar mahallede misket oynardık biz... Daha az araba, daha çok tanıdık vardı o zamanlar sokaklarda... Çocukların sokağa çıkması tehlikeli bir macera değil, olsa olsa gündelik bir gezme idi işte... Üstelik başka mahallelere bile giderdik. Başka komşuları, başka bakkalları, başka nayloncuları görürdük. Dünyanın sonuna gitmiş kadar olurduk...

Parmağımızın ucunda birbirinden farklı bilyelerle arkadaşımızın gözünün içine muzipçe bakar ve fırlatırdık ileriye... Kim kazanırsa bilye onundu... O zamanlar kaybetmek de kazanmak kadar onurluydu...

Kısa pantolonlu küçük bir çocuk, iki parmağı arasında tutuşturunca kazandığı bilyeyi mahallenin efendisi olurdu... Kendi dünyasının o günlük efendisi... Ezan okunup, balkondan ismi çağrılınca kadar, baba eve gelip herkes yemek masasında oturuncaya kadar, o günün efendisi...

Dizdeki yaralar kabuk bağlasa da, tırnakların dibi yikanarak bile çıkmayacak kadar kumla toprakla dolsa da küçük çocuk akşam başını yastığa gururla koyardı... Belki biraz aşınmış, belki rengi biraz kaçmış bilyeyi avucunda sıkıca tutar yarın

sabaha kadar bütün dünyayı elinde tutardı... Biz, şimdi bütün dünyayı bir küçük bilye gibi elimizde tutuyoruz. İnternetle, yüzlerce kanallı televizyonla, ulusal yerel binlerce radyoyla... Şimdi her şey iki parmağımızın arasında... Şimdi biz diz kapakları kabuk bağlamış o küçük çocuğun yerindeyiz... Elimizdeyse bir bilyeden daha fazlası var... Adnan AKÇAY anlatıyor...

BAND: 9 ADNAN AKÇAY (dünya hep olduğu gibi... gibi görülüyor) 3'30"

GEÇİŞ

SES: Gece sona erer, televizyon kapanırdı... Annemiz masanın üstündeki bardakları, tabakları çoktan mutfağa götürüp yıkamış ama hiç yardım etmediğimiz için biraz sinirli olurdu...

Piyango başkasına çıkar, biz de 'kesin babaannemin dediği gibi para yüzünden bütün aile birbirine girecek, felaketler yakalarını bırakmayacak, iyi ki de bana çıkmadı' diye kendimizi avuttuk... Sonra yeni hayallere daldık... Belki seneye dansöz biraz daha açık giyinir, saat 12'de Zeki Müren yerine İbrahim Tatlıses çıkar, babaannem halama gider ... Belki seneye babam biraz daha cömert, annem daha az titiz, sunucu da daha güzel olur ... İki tekerlekli gıcır gıcır bir bisiklet alınır, Ahmet Amca topları kesmez, Rukiye teyze 'çok gürültü

yapıyorsunuz' diye şikayet etmez... Belki Uzay Yolu'nun devamı yayınlanır, çok kar yağar, okullar tatil olur...

Belli mi olur, belki de seneye büyük ikramiye 'bize' çıkar...

GEÇİŞ

SES: 1983'ten günümüze Türkiye'de meydana gelen değişimi merak ediyorsanız, her Perşembe saat 14.30'da Radyo 1'de bizi dinleyin.

Adresimiz Modern Zamanlar Programı TRT Ankara Radyosu Sıhhiye Ankara, elektronik posta adresimiz modernzamanlar@trt.net.tr

Programın şimdiye dek yayınlanmış bütün bölümlerini www.trt.net.tr adresinden PODCAST arından SES ve daha sonra MODERN ZAMANLAR'ı tıklayarak, dinleyebilirsiniz.

Program Yapımcısı Burçe Dondurmacıoğlu, Teknik Yönetmen Ahmet Erdoğan ve spikeriniz ben Füsün Ünsal...

Şimdilik 80li yıllarda kalabildiğiniz kadar kalın. Haftaya aynı saatte buluşmak üzere.

SİNYAL KAPANIŞ

Geleneksel sanat ve halk müziğimizin çiçekleri bu bahçede... Saz semaileri, longalar, peşrevler, sevda dolu şarkılar; uzun havalar, hoyratlar, burcu burcu Anadolu kokan türküler... Dünden bugüne ses ve saz ustalarımız... Hepsi bu kanalda. TRT kalitesiyle, sizin için her gün 24 saat sizlerle Türkiye'nin her yerinde ve internet üzerinden bütün dünyada.

TRT RADYO 4
Özlemin bittiği nokta

Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği'nin seçkin örneklerini dinleyebileceğiniz program: Akşam Olunca... Hafta içi her gün saat 18:00'den sonra Radyo 4'te...

Akşam Olunca

TRT'nin Bölge Radyoları Var!...

Yiğit Yavuz Prodüktör

Yazının başlığı malumu ilâm olmuş, yani zaten bilinen bir şeyi söylemişsin, dersiniz haklısınız. Ama ne yazık ki, Trabzon Radyosu'nda görev yaptığım süre boyunca, konuştuğum büyük kent sakinlerinden zaman zaman, "Orada TRT'nin radyosu mu var?" sorusunu işitmişimdir. İçim hafiften burulmuştur bu soru sorulduğunda. Demişimdir ki, var canım efendim, var elbette; olmaz mı... Erzurum'da, Trabzon'da, Diyarbakır'da, Antalya'da, Mersin'de, TRT'nin ayrı ayrı radyoları, burada ça-

Anadolu'daki bölge radyoları ne için kurulmuştur, varlık amaçları nedir? Radyoculuğun kaynağını Ankara, İstanbul ve İzmir gibi merkez kentlerden öteye taşıyabilmektir... Yayınları "yerinden" gerçekleştirerek illerimizde, köylerimizde, kasabalarımızda olan biteni yakından izleyebilmek; burada yaşayanların dertlerine, tasalarına, sevinçlerine umutlarına yakın durmak; onların radyodan beklentilerine daha iyi yanıt verebilmektir... Gerçek anlamda, ülkemizdeki herkesin sesini, sözünü mikrofona taşıyabilen bir radyoculuğu kurmak, büyütme ve yaşatmaktır...

İşan radyocular var. Hem de kaç senedir!.. Öyle ya, soruyu soran kişinin yaşından da eski olabilir bölge radyolarımızın tarihi.

Lakin, yeterince tanınmıyor demek bölge radyolarımız. Neden? Bunun en önemli sebebi herhalde, bu radyoların tanımları gereği bölgesel olmaları. Yayın alanları kısıtlı, her yerden dinlenemiyorlar. "Dinlenemiyorlardı" demek daha doğru aslında; bir süredir uydu üzerinden yayına başladığımız için, bu kısıtlılık bir ölçüde aşıldı, hele yakın zaman sonra internet yayınlarımız başladığında, çok daha fazla insan bölgesel yayınlarımızı

dinleyebilir hale gelecek. Bir de, bu yılın başından beri, Radyo-4 yayını içinde bize ayrılan süreyi kullanma şansına sahibiz. Böylece çok daha fazla insan duyuyor, duyacak artık sesimizi.

Tabii ülke çapında dinlenebilir olmakla, bölge radyolarının temel işlevi değişmeyecek. Nedir o temel işlev? Anadolu'daki bölge radyoları ne için kurulmuştur, varlık amaçları nedir? Radyoculuğun kaynağını Ankara, İstanbul ve İzmir gibi merkez kentlerden öteye taşıyabilmektir... Yayınları "yerinden" gerçekleştirerek illerimizde, köylerimizde, kasabalarımızda olan biteni yakından izleyebilmek; burada yaşayanların dertlerine, tasalarına, sevinçlerine umutlarına yakın durmak; onların radyodan beklentilerine daha iyi yanıt verebilmektir... Gerçek anlamda, ülkemizdeki herkesin sesini, sözünü mikrofonu taşıyabilen bir radyoculuğu kurmak, büyütme ve yaşatmaktır...

Bölge radyolarında çalışanlar olarak, başarabildik mi işlevimizi yerine getirmeyi? Büyük ölçüde başardık ki, yayın stüdyomuza telefon edip, radyomuzun onlar için ne kadar önemli olduğunu ifade eden, radyoyu yaşam biçimlerimizin ve kimliklerimizin bir parçası olarak gören, zaman zaman bizi stüdyomuzda ziyaret eden ya da postayla çam sakızı çoban armağanı gönderilerini aldığımız onca insan var. Başardık ki, TRT bölge radyolarının adıyla aradığımız herkes saygı ve güvenle kabul ediyor röportaj taleplerimizi... Yayıncılık anlamında başaramadığımız, eksik bıraktığımız, daha iyi yapabileceğimiz şeyler de vardır elbet. Ama yayınlarımız bir yana, eksiklerimizden biri, kendi reklamımızı yapmakta biraz yetersiz kalmaktı galiba. Radyoculuğun doğasından kaynaklanan bir mütevazılığın gölgesinde yaptık işimizi. İlan panolarında programlarımızın duyuruları yer almadı, radyo adeta televizyonun küçük kardeşi gibi algılandı matbuatta.

Bir süredir, bu durumun değişmekte olduğunu görüyor, umutlanıyoruz. Elinizdeki dergi böyle bir değişimin habercisi sanki. 1940'larda, daha TRT bile kurulmamışken yayımlanan "Radyo" dergisi gözümün önüne geliyor. Bunca zaman sonra sadece "radyo"ya ayrılan bir yayının hayata geçecek olması beni heyecanlandırıyor.

Evet, radyo var; geçmişte de vardı, gelecekte de var olacak. Bölge yayıncılığı, bölge radyoları da onlara duyulan ihtiyaç sürdüğü müddetçe var olmaya devam edecekler.

Ne yapıyoruz, nasıl yayınlar gerçekleştiriyoruz bölge radyolarında?.. Sorumluluk alanımızda yaşayanları ilgilendiren haberlere, röportajlara, metinlere yer veriyoruz. Bölge insanının kültürüne ait, onların beğenilerine uygun müzik eserleri yayınlamaya gayret ediyoruz. İçinde bulunduğumuz yıla kadar, yedi yıl boyunca, günde 12 saatlik bölgesel yayınlarımız vardı. Şimdi ise, Radyo-4 postası içinde, kimi bölgesel olarak, kimi de ülke çapında dinlenen programlar hazırlıyoruz. Tüm programlarımızda yerel unsurlar ön plana çıkıyor; güzel bir isimlendirmeye "Anadolu Kuşağı" denen, tüm bölge radyolarının sırasıyla devraldığı yayın dilimi içinde, yerelliklerin nasıl güzel bir ulusal renkler tablosunun vazgeçilmez parçaları olduğunu, işitsel olarak ortaya koyuyoruz. Hem yöre türkülerini, hem de nitelikli pop müzik ürünlerini ve zengin müzikal mirasımızın vazgeçilmez parçası olan klasik Türk müziği eserlerini sunuyoruz dinleyicimize. Yöresinden uzak düşmüş, kendini gurbette duyumsayan insanlar, siladan duydukları sesle ferahlatıyorlar yüreklerini. Başka bir yörenin kültürüyle yetişen dinleyicilerimiz ise, farklı seslerin, ülkesinin uzak bir köşesine ait zenginliklerin farkına varıyorlar. Böylece bölünmez bütünlüğümüzün; bizi biz yapan, Türkiye Cumhuriyeti'nin evlatlarını birleştiren kültürel bağların, bilgi birikiminin, gönül telimizi titreten şarkıların, türkülerin önemini yeniden, daha güçlü şekilde kavriyoruz.

Mustafa Kemal'in, Kurtuluş Savaşı yıllarında söylediği ünlü söz, böylece yeni bir anlam kazanıyor bizler için... "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır." demişti ya büyük önder... Biz TRT yayıncıları, nerede görev yapıyor olursak olalım, belli hatlar içinde sıkışmış görmüyoruz kendimizi. Yayın hattımız değil, yayın sathımız vardır bizim. İster bölgesel, ister ulusal çapta yayın yapalım, bizim için o satıh vatan topraklarıdır; hatta daha da ötesi: Nereye giderse gitsin vatanı hep içinde taşıyanların gönül topraklarıdır

Radio Tarihinden

Kısa Kısa

Resmi kayıtlara göre Türkiye'de ilk radyo yayını 06 Mayıs 1927'de İstanbul'da başladı. İstanbul'daki ilk deneme yayınlarından birisinin Büyük Postane'nin kapısı üzerine yerleştirilen bir vericiden halka müzik dinletilerek yapıldığı bilinmektedir.

İlk yayın 1927'de başlamıştı ancak bundan birkaç yıl önce Darülmualimin (Öğretmen okulu) öğretmenlerinden Rüştü Uzel, kendi olanaklarıyla çeşitli denemeler yapmaktaydı. 20 Mart 1923 tarihli Tevhid-i Efkar gazetesi konuya ilişkin şöyle bir haber vermişti: "... Darülmualimin Konferans salonundan bir nutuk, ney ile çalınan bir zeybek şarkısı terennümanı Darülfünun'dan vazih bir surette dinlenebilmiştir."

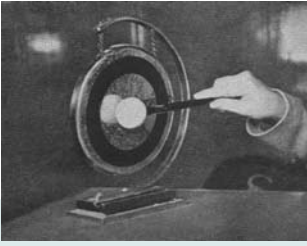
Kayıtlarda Yer Alan En Eski Yayın Kalıbı

26 Kasım 1927

- 19:00 Stüdyo Musiki Heyeti'nden Şevkefza Faslı
- 19:30 Esham ve Tahvilat Borsası Haberleri Telsiz Telefon Orkestrası
- 20:10 Zahir Borsası Haberleri
- 20:20 Telsiz Telefon Musiki Heyeti
- 20:50 Anadolu Ajansı Haberleri
- 21:00 Telsiz Telefon Orkestrası
- 21:30 Teganni (Matmazel Apostoldi tarafından)

Almanya'dan gönderilen Tefi, radyonun ilk ses alma makinesiydi. Cihaz, çizme yöntemiyle ses alıyordu. Tefi ile ilk kez dönemin Başbakanı Dr. Refik Saydam'ın Zirai Kalkınma Nutku'nun kaydı yapılmış ve ses günde iki kez radyodan verilmişti.

Radyonun ilk yıllarında dinleyicilerin hayalleriyle çeşitli biçimler alan, gizemli, etkili bir araçtı gong. İki çeşidi vardı. Yankısı kısa, hafif ve berrak olan küçük gongla programlar arasındaki geçişler vurgulanıyor; büyük olanıysa memleket saat ayarı için kullanılıyordu. 40'lı yıllarda yayınlanan "Radyo" dergisinde gongu anlatan bir yazıda bu büyüü aracın önemine şöyle dikkat çekiliyordu: "Size günde dört defa saat ayarını bildiren ve bazen temsillerin bölüm aralarını ilan eden o muazzam lâvhayı radyonun yayımları arasından çekip alınız. Top atımı olmayan bir donanma günü gibi neşriyat renksiz kalır. Gariptir radyomuzu gezmeğe gelen her ziyaretçi bütün stüdyoları, mikrofon teşkilatını, yayın hususiyetlerini, çalışma tarzını her şeyi görür bitirir de "gong"u görmeden yapamaz. Ona karşı halkın da büyük kıymet verdiğini, itibar gösterdiğini görüyoruz.

Ankara Radyosu 1938 yılında bugün hala yayınlarını sürdürmekte olduğu binaya taşındı. Bu tarih, yayıncılık ve teknik gelişmeler açısından büyük önem taşımaktaydı.

Ankara Radyosu'nun gelişmesinin ve kurumsallaşmasının hız kazanması, bir anlamda, 1941 yılı ortalarında Vedat Nedim Tör'ün radyoya müdür atanmasıyla başlamıştır. Kendisi, yönetim, işletmecilik, programcılık ve personel politikaları açısından çok önemli aşamalar kaydeden bir yönetici olarak kabul edilmektedir*

*Yazgan, Önce Radyo Vardı, 2006:17

Kaynaklara göre İstanbul Radyosu'nun ilk sanatçı kadrosu şu isimlerden oluşmaktadır: "Tamburi Mesut Cemil, Neyzen Tevfik (Kolaylı), Kemeñçeci Ruşen Ferit (Kam), Tamburi Refik Fersan, Kanuni Vecihe Daryal Hanım, daha sonra Kanuni Ahmet Yatman, Kemani Cevdet (Çağla) Bey ve ilk hanende Zeki (Çağlarman) Bey. *

*İstanbul Radyosu, 2000:72

İlk Naklen Yayınların yapıldığı yerlerden Taksim Stadı

Radyodan ilk maç naklen yayını 20 Temmuz 1934'de gerçekleştirilmiştir. Yer, Kadıköy'deki emektar Fenerbahçe Stadı. Fenerbahçe ile Avusturya'nın WAC takımları karşılaşılıyor. Maç radyodan naklen verilecek. Maçın spikeri de sesi daha önce denetimden geçen ve radyo spikeri olan Eşref Şefik. Bu, Türkiye'nin hem spor, hem de yayın tarihinde bir futbol maçının radyodan ilk kez yayınıdır.*

*İstanbul Radyosu, 2000:78)

TRT radyolarının ilk dünya kupası maç naklen yayını 30 Temmuz 1966'da yapılmıştı. Maç, ev sahibi İngiltere ile Almanya arasında oynanıyordu. Ancak organizasyon komitesinin bürokratik engeli sonucu TRT'ye mikrofon ve anlatım yeri sağlanamayınca, sunucu Halit Kıvanç, gazetecilere ayrılan telefonlardan birini kiralarak naklen yayını gerçekleştirmişti.

1960'lı yılların unutulmaz radyo karakteri "Yuki"nin yaratıcısı Orhan Boran, ülkemizin ilk talk show ustası olarak radyoda geniş bir dinleyici kitlesine sahipti. Yuki ile yaptığı sohbetler halk arasında büyük beğeni kazanmıştı. Yuki'nin yaşadığı komik, heyecanlı gerçek dışı olaylar, gündelik sorunlar, ahlaki değerler sohbet konularını oluşturuyordu. Program uzun yıllar devam etti.

Radyo oyunlarının dinleyicilerde edebiyata ilgiyi uyandırmak, tiyatro sevgisi kazandırmak, sade ve temiz konuşma dilini yaygınlaştırmak gibi önemli işlevleri vardı. 1940'lı yılların ortalarında "Radyo Temsil Kolu" adını taşıyan sözlü tiyatro çalışmaları, sonraki yıllarda "Mikrofonda Tiyatro", "Arkası Yarın" gibi isimlerle günümüze kadar devam ederek radyonun klasikleri arasında yerini aldı.

Radyodaki çocuk programları 1941 yılından itibaren "Radyo Çocuk Kulübü" adı ile yeni bir kimlik kazandı. Programı hazırlayan Kulübün Ayşe Ablası (Neriman Hızır), üye olmanın tek şartını Radyo dergisine şöyle açıklıyordu:

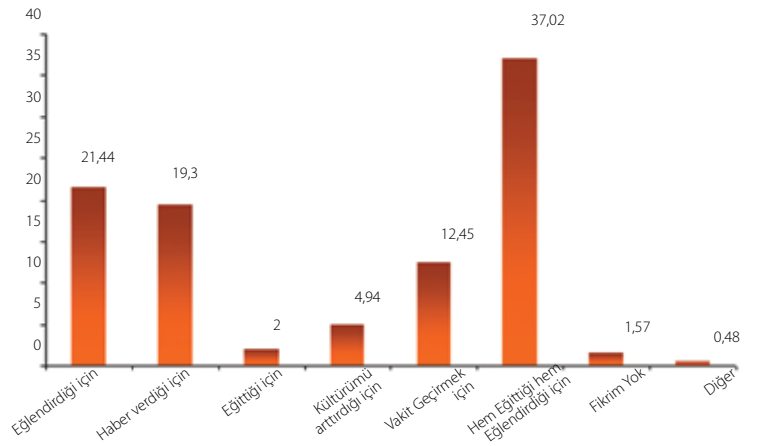
"İster Türkiye'de olsun ister yabancı ülkelerde Çarşamba günleri saat 18.45'de radyosunun başında bizi dinleyen her Türk çocuğu Radyo Çocuk Kulübü'nün üyesidir."

1938'de Sadi Yaver Ataman'ın başlattığı açıklamalı halk müziği programları, Muzaffer Sarısözen'in önderliğinde Yurtan Sesler Topluluğu'na dönüştü. Bu topluluk 1954 'de yine Muzaffer Sarısözen'in önderliğinde İstanbul Radyosu'nda çalışmalarını sürdürecektir, daha sonraki yıllarda Nida Tüfekçi bu görevi devralacaktı. (*)

(*) Düünden Bugüne Radyo Televizyon (1927-1990), s:16

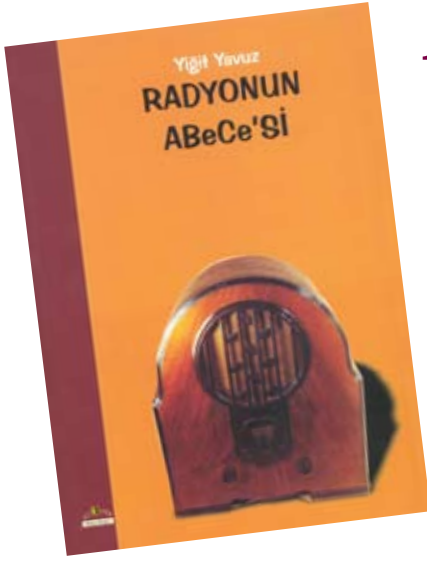

İlk sayısı 15 Aralık 1941 tarihini taşıyan "Radyo" dergisini Matbuat Umum Müdürlüğü (Bugünkü Basın Yayın Genel Müdürlüğü) çıkarmıştı. Her ayın 15'inde yayımlanan dergide haftalık yayın kalıpları, program tanıtımları, programlardan alıntılar, radyo ile ilgili haber ve yenilikler, radyo tiyatrosu sanatçıların hayat hikayeleri gibi pek çok konuya yer veriliyordu.

TRT Genel Müdürlüğü ilk kez 1976 yılında dinleyici eğilimlerini belirlemek için bir kamuoyu araştırması yapmıştı. Devlet İstatistik Enstitüsü'yle işbirliği içerisinde gerçekleştirilen araştırmada önemli veriler elde edilmişti. Örneğin "Neden Radyo Dinliyorsunuz" sorusuna en yüksek oranda (%37.02) "hem eğittiği hem eğlendirdiği için" yanıtı gelmişti. Görünen o ki; bugün olduğu gibi dün de radyonun en önemli işlevleri eğitme ve eğlendirmeydi.

RADYONUN ABECE'Sİ

Ütopya Yayınları,
Ekim 2008

Ülkemizde radyoculuk kitapları az yazılıyor. Mevcut kitapların çoğu, eski radyocuların anılarının derlendiği eserler. Radyoculuk tarihi, radyoda yayın etiği ve hukuku gibi konulara değinen kitaplar da var. Bununla birlikte, tamamen yayın pratiğine dönük, özellikle teknik ayrıntılara, yayın ve program uygulamalarına yer veren kitaplar bulmak zor. Bu tür bir ihtiyacı karşılama iddiasındaki kitaplar açısından, güncellik önemli bir mesele olarak ortaya çıkıyor. Örneğin, diğer yazarlara haksızlık etmemek kaydıyla, bir radyoculuk ders kitabı olarak en kapsamlı çalışma görünümündeki Prof. Dr. Aysel Aziz'in "Radyo Yayıncılığı" kitabının, 1985'teki ilk baskısının ardından, ikinci baskısı yapılanaya kadar 17 sene geçmiş. Yayıncılık gibi, toplum hayatının dinamikleri çerçevesinde sürekli evrilen ve teknolojisi neredeyse aydan aya değişip gelişen bir alanda yazılmış bir kitabın, 17 koca yıl boyunca değişmeden okunmaya ve okutulmaya devam etmesi, üzerinde düşünülmesi gereken bir konu. Ne yazık ki, başka başlıklarda çok sayıda iletişim kitabı yayımlanırken, radyoculuk alanımız, basılı eserler bakımından fakir kalmıştır.

Bu boşluğu bir nebze doldurmak üzere, şimdi radyo hakkında yazılmış kapsamlı bir el kitabıyla karşı karşıyayız. Radyo nedir, ne tür radyo yayın anlayışları vardır, radyoculuğun teknolojisi, program türleri ve yapım yöntemleri, sunuculuk; bu ve benzeri başlıklar, yaklaşık 300 sayfalık bir çalışmada toplanmış. Okuyucuyu ayrıntıya boğmayan, bir el kitabının hacmini aşmamaya dikkat ederek yazılmış bir kitap, "Radyonun Abece'si". Adının hakkını vererek, A'dan Z'ye radyoculuk mesleğiyle ilgili bütün başlıkları, kolay takip edilir bir sistematik içinde sunuyor.

Kitabın yazarı Yiğit Yavuz, bir TRT prodüktörü. Bununla birlikte, Önsöz'de belirtildiğine göre, kitap TRT'nin yayın ilkeleri ve yapım anlayışıyla sınırlı bir çerçevede hazırlanmamış. Bunun yerine, radyoculuğun evrensel, her tür yayın kuruluşu ve yayıncı için geçerli olacak kural, teknik, donanım ve yöntemlerini sunuyor. Özellikle, radyoculukla yeni tanışan ya da sıfırdan bir radyo istasyonu oluşturmaya niyetlenen insanlara yol gösterici nitelikte. Bununla birlikte, sadece hevesli amatörler için değil, yıllarını yayın işinde geçirmiş insanlar için de yararlı olacak birçok bilgi içeriyor. Çünkü, çalışanlarına hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler veren, başlı başına bir okul niteliği taşıdığı hep vurgulanan TRT bir tarafa, özel radyo çalışanı meslektaşlarımızın çoğu, radyoculuğu işe başladıktan sonra öğreniyorlar ve yayın hayatları boyunca, doğru ve yanlış yayıncılık tavırları atbaşı gidiyor. Oysa, okuma ve yazmada olduğu gibi, mesleklerde de önce işin abecesini öğrenmek esas olmalı. Yayın dünyasında bu bakış açısının eksikliği, ne yazık ki, fark edilmeyecek gibi değil.

"Radyonun Abece'si"ni çekici kılan unsurlardan biri de, yazarın kişisel yayıncılık deneyimlerini, kuramsal bilgilerle harmanlayarak sunması. Böylece kitaptaki bilgilerin yayın ve yapıma nasıl uygulanacağı kolay anlaşılabilir.

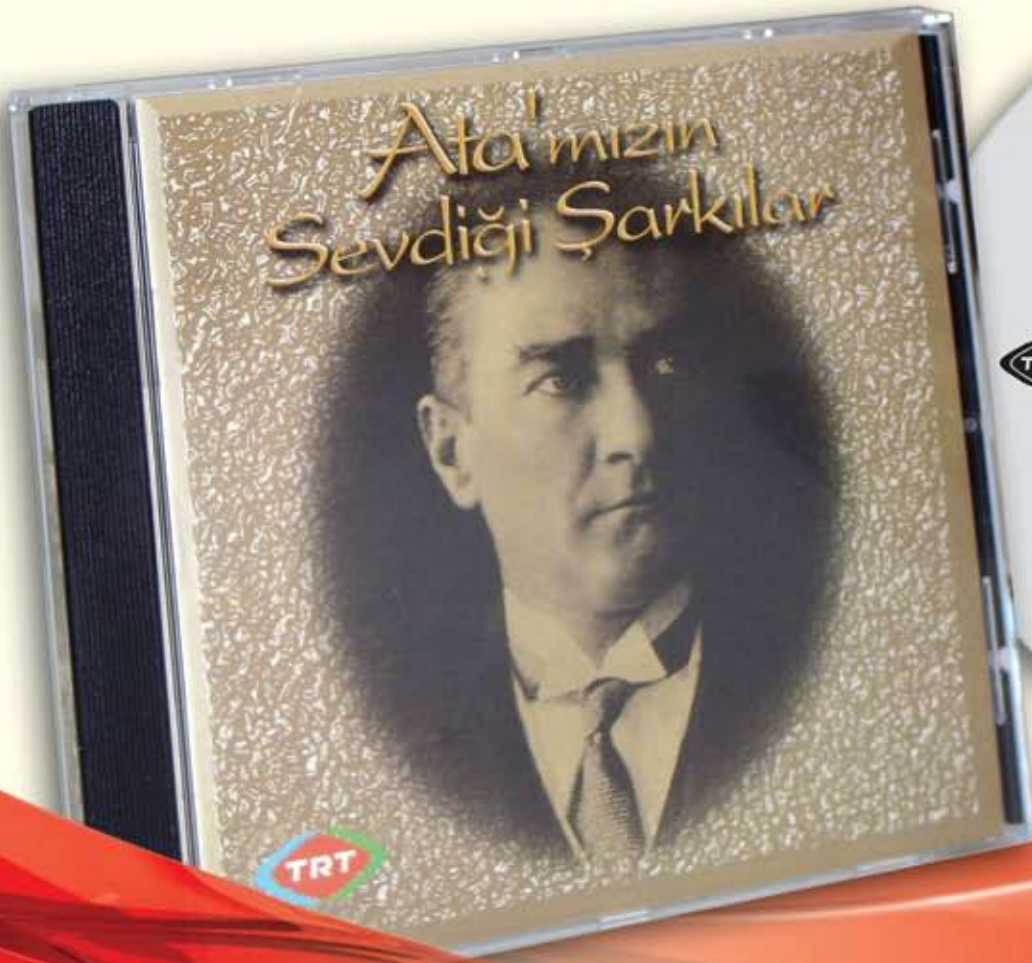
Öte yandan, yabancı baskılı kitaplarda bile bulması zor olan birtakım bilgiler, örneğin radyo stüdyolarının yalıtım ve akustik özellikleri, ilk kez bir radyoculuk kitabına girmiş. Yine, sunuculuğa ayrılmış bir bölüm de ilk kez bir radyoculuk el kitabında karşımıza çıkıyor. Kısacası, "Radyonun Abece'si", her radyocunun el altında bulundurmak isteyeceği nitelikte bir çalışma.

Ata'mızın Sevdiği Şarkılar

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, Ata'mızın en sevdiği şarkıları bir CD'de topladı ve müzikseverlerin beğenisine sundu. CD'de yer alan şarkılar, Ata'mızın meclisinde bulunan kişilerin anılarının yer aldığı belgelerden yararlanılarak belirlendi.

CD, Şef Mustafa Erses yönetimindeki TRT Ankara, İstanbul, İzmir Radyoları TSM ses ve saz sanatçılarının yorumlarıyla hazırlandı.

tüm TRT Marketlerde...

CD

(0312) 490 51 50 • 463 43 43 / 4148 - 4149 - 4050 www.trt.net.tr

ankara • istanbul • izmir • antalya • mersin • diyarbakır • erzurum • trabzon

RADYO- 1 (TÜRKİYE RADYOLARI BİRİNCİ PROGRAMI)

PAZARTESİ

06.00	HABERLER, DENİZ - HAVA RAPORU
06.10	KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ (BOŞNAKÇA) (Ankara)
06.45	GÜNAYDIN TÜRKİYE (Ankara)
07.30	HABERLER
07.40	GÜNDEM (Canlı Kuşak - Ankara)
09.40	ARKASI YARIN
10.00	HABERLER
10.05	PAYLAŞTIKÇA (Canlı) (İzmir)
11.00	HABERLER
11.05	DOSYA (Canlı) (İstanbul)
12.00	HABERLER
12.05	GÜNDEMDEKİ ENERJİ (Canlı) (Ankara)
12.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara)
12.55	REKLAMLAR VE PROGRAM TANITIMI (Ankara)
13.00	HABERLER
13.15	YAŞARKEN (Canlı) (İstanbul)
14.30	TÜRK SINEMASI (Ankara)
15.00	HABERLER
15.05	DÜN BUGÜN YARIN (Canlı) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
15.55	RADYO VE PROGRAM TANITIMLARI
16.00	HABERLER
16.05	EKONOMİ GÜNLÜĞÜ (Canlı) (Ankara)
17.00	HABERLER
17.05	BANDIRMA VAPURU'NDA ÜÇ GÜN (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
17.30	SPOR DÜNYASI (Canlı) (Ankara)
18.00	HABERLER
18.05	GÜN ÖTESİ (Canlı) (İstanbul)
19.00	HABERLER
19.30	HAYAT BİLGİSİ (Canlı) (İzmir)
20.30	ÇOCUKLARLA BAŞBAŞA (Ankara)
21.00	HABERLER
21.05	YILLAR BOYU EN İYİLER (Ankara)
22.00	GENÇLERE ÖZEL (Ankara)
22.45	BİR ROMAN BİR HİKAYE (Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)
23.00	HABERLER
23.15	GEÇENİN İÇİNDEN (Canlı Kuşak - İstanbul)
01.00	HABERLER
01.05	GÜNDEMDEKİ ENERJİ (Ankara) (Tekrar)
01.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara) (Tekrar)
01.55	TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (Ankara)
02.00	HABERLER
02.05	TÜRK SINEMASI (Ankara) (Tekrar)
02.35	İPIN UCU (Ankara) (Perşembe'den Tekrar)
03.00	HABERLER
03.05	DÜN BUGÜN YARIN (Tekrar) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
04.00	HABERLER
04.05	BANDIRMA VAPURU'NDA ÜÇ GÜN (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
04.30	SPOR DÜNYASI (Ankara) (Tekrar)
05.00	HABERLER
05.05	PAYLAŞTIKÇA (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)

SALI

06.00	HABERLER, DENİZ - HAVA RAPORU
06.10	KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ (ARAPÇA) (Ankara)
06.45	GÜNAYDIN TÜRKİYE (Ankara)
07.30	HABERLER
07.40	GÜNDEM (Canlı Kuşak - Ankara)
09.40	ARKASI YARIN
10.00	HABERLER
10.05	PAYLAŞTIKÇA (Canlı) (Ankara)

11.00	HABERLER
11.05	DOSYA (Canlı) (İstanbul)
12.00	HABERLER
12.05	DENİZ DÜNYASI (Canlı) (İzmir)
12.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara)
12.55	REKLAMLAR VE PROGRAM TANITIMI (Ankara)
13.00	HABERLER
13.15	YAŞARKEN (Canlı) (İstanbul)
14.30	MÜREKKEP KOKUSU (Ankara)
15.00	HABERLER
15.05	DÜN BUGÜN YARIN (Canlı) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
15.55	RADYO VE PROGRAM TANITIMLARI
16.00	HABERLER
16.05	EKONOMİ GÜNLÜĞÜ (Canlı) (Ankara)
17.00	HABERLER
17.05	TELGRAFİN TELLERİ (Ankara)
17.30	SPOR DÜNYASI (PERFORMANS DIŞARIDA) (Canlı) (İzmir)
18.00	HABERLER
18.05	GÜN ÖTESİ (Canlı) (İstanbul)
19.00	HABERLER
19.30	HAYAT BİLGİSİ (Canlı) (İzmir)
20.30	ÇOCUKLARLA BAŞBAŞA (Ankara)
21.00	HABERLER
21.05	ÇOKTAN SEÇMELİ (Canlı) (Ankara)
21.30	KAMPÜS (Ankara)
22.00	HAYATIM MÜZİK (Ankara)
22.45	BİR ROMAN BİR HİKAYE (Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)
23.00	HABERLER
23.15	GEÇENİN İÇİNDEN (Canlı Kuşak - Ankara)
01.00	HABERLER
01.05	DENİZ DÜNYASI (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
01.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara) (Tekrar)
01.55	TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (Ankara)
02.00	HABERLER
02.05	MÜREKKEP KOKUSU (Ankara) (Tekrar)
02.35	ÇOKTAN SEÇMELİ (Ankara) (Tekrar)
03.00	HABERLER
03.05	DÜN BUGÜN YARIN (Tekrar) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
04.00	HABERLER
04.05	TELGRAFİN TELLERİ (Ankara) (Tekrar)
04.30	SPOR DÜNYASI (PERFORMANS DIŞARIDA) (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
05.00	HABERLER
05.05	PAYLAŞTIKÇA (Ankara) (Tekrar)

ÇARŞAMBA

06.00	HABERLER, DENİZ - HAVA RAPORU
06.10	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (Ankara)
06.40	TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (Ankara)
06.45	GÜNAYDIN TÜRKİYE (Ankara)
07.30	HABERLER
07.40	GÜNDEM (Canlı Kuşak - Ankara)
09.40	ARKASI YARIN
10.00	HABERLER
10.05	PAYLAŞTIKÇA (Canlı) (Ankara)
11.00	HABERLER
11.05	DOSYA (Canlı) (İstanbul)
12.00	HABERLER
12.05	MAVİ BİLİYE (Canlı) (Ankara)
12.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara)
12.55	REKLAMLAR VE PROGRAM TANITIMI (Ankara)
13.00	HABERLER

13.15	YAŞARKEN (Canlı) (İstanbul)
14.30	BİR ADIM ÖNDE (Ankara)
15.00	HABERLER
15.05	DÜN BUGÜN YARIN (Canlı) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
15.55	RADYO VE PROGRAM TANITIMLARI
16.00	HABERLER
16.05	EKONOMİ GÜNLÜĞÜ (Canlı) (Ankara)
17.00	HABERLER
17.05	HAK DOSTUM DİYE BAŞLAYALIM SÖZE (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
17.30	SPORUN YILDIZLARI (Ankara)
18.00	HABERLER
18.05	GÜN ÖTESİ (Canlı) (İstanbul)
19.00	HABERLER
19.30	HAYAT BİLGİSİ (Canlı) (İzmir)
20.30	ÇOCUKLARLA BAŞBAŞA (Ankara)
21.00	HABERLER
21.02	RADYO TİYATROSU
22.00	MÜZİK ATÖLYESİ (Ankara)
22.45	BİR ROMAN BİR HİKAYE (Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)
23.00	HABERLER
23.15	GEÇENİN İÇİNDEN (Canlı Kuşak - İstanbul)
01.00	HABERLER
01.05	MAVİ BİLİYE (Ankara) (Tekrar)
01.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara) (Tekrar)
01.55	TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (Ankara)
02.00	HABERLER
02.05	BİR ADIM ÖNDE (Ankara) (Tekrar)
02.35	DEMOKRASİ SÜRECİNDE (Ankara) (Cumartesi'den Tekrar)
03.00	HABERLER
03.05	DÜN BUGÜN YARIN (Tekrar) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
04.00	HABERLER
04.05	HAK DOSTUM DİYE BAŞLAYALIM SÖZE (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
04.30	SPORUN YILDIZLARI (Ankara) (Tekrar)
05.00	HABERLER
05.05	PAYLAŞTIKÇA (Ankara) (Tekrar)

PERŞEMBE

06.00	HABERLER, DENİZ - HAVA RAPORU
06.10	KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİMİZ (Çerkezce) (Ankara)
06.45	GÜNAYDIN TÜRKİYE (Ankara)
07.30	HABERLER
07.40	GÜNDEM (Canlı Kuşak - Ankara)
09.40	ARKASI YARIN
10.00	HABERLER
10.05	PAYLAŞTIKÇA (Canlı) (İzmir)
11.00	HABERLER
11.05	DOSYA (Canlı) (İstanbul)
12.00	HABERLER
12.05	ATIK SERVETTİR (Canlı) (Ankara)
12.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara)
12.55	REKLAMLAR VE PROGRAM TANITIMI (Ankara)
13.00	HABERLER
13.15	YAŞARKEN (Canlı) (İstanbul)
14.30	MODERN ZAMANLAR (Ankara)
15.00	HABERLER
15.05	DÜN BUGÜN YARIN (Canlı) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
15.55	RADYO VE PROGRAM TANITIMLARI
16.00	HABERLER
16.05	EKONOMİ GÜNLÜĞÜ (Canlı) (Ankara)
17.00	HABERLER

17.05	DİN VE AHLAK (Ankara)
17.30	SPOR DÜNYASI (Canlı) (Ankara)
18.00	HABERLER
18.05	GÜN ÖTESİ (Canlı) (İstanbul)
19.00	HABERLER
19.30	HAYAT BİLGİSİ (Canlı) (İzmir)
20.30	CAN ERİKLERİNİN DÜŞLERİ (Ankara)
21.00	HABERLER
21.05	İPİN UCU (Ankara)
21.30	SEYYAH (Ankara)
22.00	MÜZİK ATÖLYESİ (Canlı) (Ankara)
22.45	BİR ROMAN BİR HİKAYE (Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)
23.00	HABERLER
23.15	GECEİNİN İÇİNDEN (Canlı Kuşak - İstanbul)
01.00	HABERLER
01.05	GİZLİ GERÇEK (Ankara)
02.00	HABERLER
02.05	MODERN ZAMANLAR (Ankara) (Tekrar)
02.35	TARİHİN DÖNÜM NOKTALARI (Ankara) (Pazar'dan Tekrar)
03.00	HABERLER
03.05	DÜN BUGÜN YARIN (Tekrar) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
04.00	HABERLER
04.05	DİN VE AHLAK (Ankara) (Tekrar)
04.30	SPOR DÜNYASI (Ankara) (Tekrar)
05.00	HABERLER
05.05	PAYLAŞTIKÇA (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)

CUMA

06.00	HABERLER, DENİZ - HAVA RAPORU
06.10	TASAVVUF MÜZİĞİ (Ankara)
06.30	CUMA SABAHI (Ankara)
07.30	HABERLER
07.40	GÜNDEM (Canlı Kuşak - Ankara)
09.40	ARKASI YARIN
10.00	HABERLER
10.05	PAYLAŞTIKÇA (Canlı) (Ankara)
11.00	HABERLER
11.05	DOSYA (Canlı) (İstanbul)
12.00	HABERLER
12.05	YEŞİL BAKIŞ (Canlı) (İzmir)
12.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara)
12.55	REKLAMLAR VE PROGRAM TANITIMI (Ankara)
13.00	HABERLER
13.15	YAŞARKEN (Canlı) (İstanbul)
14.30	ERMENİ MESELESİ (Ankara)
15.00	HABERLER
15.05	DÜN BUGÜN YARIN (Canlı) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
15.55	RADYO VE PROGRAM TANITIMLARI
16.00	HABERLER
16.05	EKONOMİ GÜNLÜĞÜ (Canlı) (Ankara)
17.00	HABERLER
17.05	EL EMEĞİ GÖNÜL İŞİ (İzmir)
17.30	SPOR DÜNYASI (Canlı) (Ankara)
18.00	HABERLER
18.05	GÜN ÖTESİ (Canlı) (İstanbul)
19.00	HABERLER
19.30	HAYAT BİLGİSİ (Canlı) (İzmir)
20.30	TASAVVUF MÜZİĞİ (Ankara)
21.00	HABERLER
21.05	RADYO SANATÇILARI KONSERİ (TSM) (Ankara)
22.00	MÜZİK ATÖLYESİ (Canlı) (Ankara)
22.45	BİR ROMAN BİR HİKAYE

(Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)	
23.00	HABERLER
23.15	GECEİNİN İÇİNDEN (Canlı Kuşak - Ankara)
01.00	HABERLER
01.05	YEŞİL BAKIŞ (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
01.45	DOĞRU TÜRÇE (Ankara) (Tekrar)
01.55	TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (Ankara)
02.00	HABERLER
02.05	ERMENİ MESELESİ (Ankara) (Tekrar)
02.35	ORKESTRALARDAN HAFIF MÜZİK (Ankara)
03.00	HABERLER
03.05	DÜN BUGÜN YARIN (Tekrar) (Yapım : TSR - Yayın: Ankara)
04.00	HABERLER
04.05	EL EMEĞİ GÖNÜL İŞİ (Tekrar) (Yapım : İzmir - Yayın: Ankara)
04.30	SPOR DÜNYASI (Ankara) (Tekrar)
05.00	HABERLER
05.05	PAYLAŞTIKÇA (Ankara) (Tekrar)

CUMARTESİ

06.00	HABERLER, DENİZ - HAVA RAPORU
06.10	TÜRKÜLER GEÇİDİ (Ankara)
06.30	GÜNAYDIN TÜRKİYE (İzmir)
07.30	HABERLER
07.40	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
08.00	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (Ankara)
08.30	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (Ankara)
09.00	HABERLER
09.05	ÇOCUĞUN DÜNYASI (Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)
09.40	ARKASI YARIN
10.00	HABERLER
10.05	SANATÇILARIMIZDAN BİRER ŞARKI (Ankara)
10.35	TÜRKÜLERDEN BİR DEMET (Ankara)
11.00	HABERLER
11.05	HAFTA SONU (BAŞKENT EKSPRESİ) (Ankara)
12.55	REKLAMLAR VE PROGRAM TANITIMI (Ankara)
13.00	HABERLER
13.15	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
13.35	DEMOKRASİ SÜRECİNDE (Ankara)
14.00	BİR SOLİST (THM) (Ankara)
14.15	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (Ankara)
14.45	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
15.00	HABERLER
15.05	BERABER VE SOLO ŞARKILAR (Ankara)
15.30	TÜRKÜLER GEÇİDİ (Ankara)
16.00	HABERLER
16.05	SOLİSTLER GEÇİDİ (TSM) (Ankara)
16.30	YURTTAN SESLER (Ankara)
17.00	HABERLER
17.05	GÖKKUŞAĞI (Ankara)
18.00	AKŞAM FASLI (UŞŞAK) (Ankara)
18.30	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (Ankara)
19.00	HABERLER
19.30	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
20.00	SOLİSTLERDEN SEÇMELER (TSM) (Ankara)
20.30	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (Ankara)
21.00	HABERLER
21.05	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
21.30	TÜRKÜLER GEÇİDİ (Ankara)
22.00	SOLİSTLER GEÇİDİ (TSM) (Ankara)
22.30	TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (Ankara)
22.45	BİR ROMAN BİR HİKAYE (Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)
23.00	HABERLER

23.15	GECEİNİN İÇİNDEN (Canlı Kuşak - Ankara)
01.00	HABERLER
01.05	GECE TİYATROSU
02.05	HAFTA SONU (BAŞKENT EKSPRESİ)(Ankara) (Tekrar)
04.00	HABERLER
04.05	SABAHA DOĞRU 1 (Ankara)
05.00	HABERLER
05.05	SABAHA DOĞRU 2 (Ankara)

PAZAR

06.00	HABERLER, DENİZ - HAVA RAPORU
06.10	TÜRKÜLER GEÇİDİ (Ankara)
06.30	GÜNAYDIN TÜRKİYE (İzmir)
07.30	HABERLER
07.40	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
08.00	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (Ankara)
08.30	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (Ankara)
09.00	HABERLER
09.05	MÜZİK KUTUSU (Karma) (Ankara)
09.40	ARKASI YARIN
10.00	HABERLER
10.05	SANATÇILARIMIZDAN BİRER TÜRKÜ
10.30	SANATÇILARIMIZDAN BİRER ŞARKI
11.00	HABERLER
11.05	TATİL SABAHI (Ankara)
12.55	REKLAMLAR VE PROGRAM TANITIMI (Ankara)
13.00	HABERLER
13.15	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
13.35	TARİHİN DÖNÜM NOKTALARI (Ankara)
14.00	BİR SOLİST (THM) (Ankara)
14.15	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (Ankara)
14.45	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
15.00	HABERLER
15.05	BERABER VE SOLO ŞARKILAR (Ankara)
15.30	ANKARA RADYOSU ÇOKSESİLİ KOROSU (Ankara)
15.45	TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (Ankara)
16.00	HABERLER
16.05	SOLİSTLER GEÇİDİ (TSM) (Ankara)
16.30	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (Ankara)
17.00	HABERLER
17.05	İHTİMALLER DENİZİ (Ankara)
18.00	AKŞAM FASLI (SEGAH) (Ankara)
18.30	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (Ankara)
19.00	HABERLER
19.30	PARLAMENTODA BU HAFTA (Haber Merkezi)
20.00	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (Ankara)
20.30	BERABER VE SOLO ŞARKILAR (Ankara)
21.00	HABERLER
21.05	TÜRK POP MÜZİĞİ (Ankara)
21.30	SOLİSTLER GEÇİDİ (TSM) (Ankara)
22.00	KÜÇÜK KONSER (ÇSM) (Ankara)
22.30	SAZLARLA TSM (Ankara)
22.45	BİR ROMAN BİR HİKAYE (Yapım: İstanbul - Yayın: Ankara)
23.00	HABERLER
23.15	GECEİNİN İÇİNDEN (Canlı Kuşak - İzmir)
01.00	HABERLER
01.05	RADYO TİYATROSU (Çarşamba'dan Tekrar)
02.05	TATİL SABAHI (Ankara) (Tekrar)
04.00	HABERLER
04.05	SABAHA DOĞRU 1 (Ankara)
05.00	HABERLER
05.05	SABAHA DOĞRU 2 (Ankara)

RADYO- 2 (TRT-FM) (TÜRKİYE RADYOLARI İKİNCİ PROGRAMI)

PAZARTESİ

07.00	TRT-FM İLE GÜN BAŞLIYOR (İstanbul)
09.00	HAREKET ZAMANI (İstanbul)
11.00	GÜNÜN SOLİSTLERİ (İzmir) (RADYO-4 İLE ORTAK)
12.00	BUYRUN RADYO (İzmir)
14.00	BİZ BİZE (İzmir)
16.00	İMBAT (İzmir)
18.00	AKŞAM OLA (Ankara)
22.00	GECEYE DOĞRU (İstanbul) MURAT EVGİN'LE GECEYE DOĞRU
24.00	GECEDEN SABAHA (Ankara) (RADYO)

SALI

07.00	TRT-FM İLE GÜN BAŞLIYOR (İstanbul)
09.00	HAREKET ZAMANI (İstanbul)
11.00	GÜNÜN SOLİSTLERİ (Ankara) (RADYO-4 İLE ORTAK)
12.00	BUYRUN RADYO (İzmir)
14.00	BİZ BİZE (İzmir)
16.00	İMBAT (İzmir)
18.00	FUAT GÜNER'LE MÜZİK ÖMÜR BOYU (İstanbul)
20.00	SUNİ GÜNDEM (Ankara)
22.00	GECEYE DOĞRU (İstanbul) ALİ-AYSUN KOCATEPE İLE GECEYE DOĞRU
24.00	GECEDEN SABAHA (Ankara) (AYIŞIĞI)

ÇARŞAMBA

07.00	TRT-FM İLE GÜN BAŞLIYOR (İstanbul)
-------	------------------------------------

09.00	HAREKET ZAMANI (İstanbul)
11.00	GÜNÜN SOLİSTLERİ (İstanbul) (RADYO-4 İLE ORTAK)
12.00	BUYRUN RADYO (İzmir)
14.00	BİZ BİZE (İzmir)
16.00	İMBAT (İzmir)
18.00	STÜDYO TEMPO (Ankara)
20.00	YAŞAYAN ŞARKILAR (Ankara)
22.00	GECEYE DOĞRU (İstanbul) HAKAN EREN'LE 45'LİKLER
24.00	GECEDEN SABAHA (Ankara) (UYKUSUZLAR KULÜBÜ)

PERŞEMBE

07.00	TRT-FM İLE GÜN BAŞLIYOR (İstanbul)
09.00	HAREKET ZAMANI (İstanbul)
11.00	GÜNÜN SOLİSTLERİ (İstanbul) (RADYO-4 İLE ORTAK)
12.00	BUYRUN RADYO (İzmir)
14.00	BİZ BİZE (İzmir)
16.00	İMBAT (İzmir)
18.00	GÜZEL ŞEYLER (İstanbul)
20.00	NEŞELİ SAATLER (Ankara)
22.00	GECEYE DOĞRU (İstanbul) AH O YILLAR / ÖMER ÖNDER
24.00	GECEDEN SABAHA (Ankara) (MANZARALAR)

CUMA

07.00	TRT-FM İLE GÜN BAŞLIYOR (İstanbul)
09.00	HAREKET ZAMANI (İstanbul)
11.00	GÜNÜN SOLİSTLERİ (Ankara) (RADYO-4 İLE ORTAK)
12.00	BUYRUN RADYO (İzmir)

14.00	BİZ BİZE (İzmir)
16.00	İMBAT (İzmir)
18.00	ATALAY DEMİRCİ İLE GÜNÜN SESİ (Ankara)
22.00	GECEYE DOĞRU (İstanbul) YEDİTEPEDEN / NEJAT ÇETİNOĞLU
24.00	GECEDEN SABAHA (Ankara) (ANADOLU EKSPRESİ)

CUMARTESİ

07.00	TRT-FM İLE GÜN BAŞLIYOR (İstanbul)
10.00	BİR KADIN BİR ERKEK (İstanbul) PELİNSU PİR - LEVENT TÜLEK
12.00	BUYRUN RADYO (İzmir)
14.00	BİZ BİZE (İzmir)
16.00	İMBAT (İzmir)
18.00	YAYINDAYIZ (Ankara)
22.00	GECEYE DOĞRU (İstanbul) EKREM ATAER'LE GECEYE DOĞRU
24.00	GECEDEN SABAHA (İzmir) (MAVİ YOLCULUK)

PAZAR

07.00	TRT-FM İLE GÜN BAŞLIYOR (İstanbul)
10.00	BİR PAZAR HATIRASI (İstanbul)
12.00	BUYRUN RADYO (İzmir)
14.00	BİZ BİZE (İzmir)
16.00	İMBAT (İzmir)
18.00	BİR ANKARA AKŞAMI (Ankara)
22.00	GECEYE DOĞRU (İstanbul) ENİS FOSFOROĞLU İLE 120 DAKİKA
24.00	GECEDEN SABAHA (İzmir) (GECE FREKANSI)

RADYO 1 FREKANSLARI

ANKARA	FM 93.3	KAYSERİ	FM 89.4
ADİYAMAN	FM 88.8	KÜTAHYA	FM 90.2
ANTALYA	FM 88.4	MANİSA	FM 92.1
BOLU	FM 94.8	MERSİN	FM 92.0
BURSA	FM 99.5	MUĞLA	FM 105.3
ERZİNCAN	FM 88.0	RİZE	FM 103.0
ERZURUM	FM 90.8	ŞANLIURFA	FM 98.1
ESKİŞEHİR	FM 89.0	TOKAT	FM 94.4
HAKKÂRİ	FM 90.3	VAN	FM 94.8
İĞDIR	FM 102.2	YOZGAT	FM 98.0
İSTANBUL	FM 95.6	ZONGULDAK	FM 88.8

RADYO-3 (TÜRKİYE RADYOLARI ÜÇÜNCÜ PROGRAMI)

PAZARTESİ

07:00	HABERLER (TÜRKÇE)
07:03	SABAH VE MÜZİK (İZMİR)
08:00	GÜNAYDIN RADYO-3 (GÜNEŞİN IŞIĞINDA) (ANKARA)
09:00	HABERLER (TÜRKÇE)
09:03	NEYDİ NEYDİ NE (İSTANBUL)
10:00	VALSLERİN VE POLKALARIN DANSI (ANKARA)
10:30	AVRUPA KONSERLERİ (ANKARA)
12:00	* HABERLER
12:10	SES İŞÇİLİĞİ (ANKARA)
13:00	KORO DÜNYASI (ANKARA)
14:00	ESKİDEN YENİYE (ANKARA) (CANLI)
15:00	POP KERVANI (ANTALYA)
16:00	ROCK GÜNLÜĞÜ (ANTALYA)
17:00	ESKİ TÜFEKLER YENİ KUŞAKLAR (CANLI) (İSTANBUL)
18:00	POP STÜDYOSU (CANLI) (ANKARA)
19:00	* HABERLER
19:10	CAZ PANORAMASI (CANLI) (ANKARA)
20:00	KLASİK GİTAR (CANLI) (ANKARA)
21:00	KÜÇÜK KONSER (İSTANBUL)
21:30	GÜNÜMÜZÜ DİNLEMELER (ANKARA) HAZ: ESRA KINIKLI
22:00	* HABERLER
22:10	TANGO TANGO (İSTANBUL)
23:00	HEPSİ CAZ (ANTALYA)
00:00	GECE VE MÜZİK (MÜZİKLİ YOLCULUKLAR) (İSTANBUL) (CANLI)
01:00	EBU EUROCLASSIC NOTTURNO GECE YAYIN KUŞAĞI (ANKARA RADYOSU)

SALI

07:00	HABERLER (TÜRKÇE)
07:03	SABAH VE MÜZİK (İZMİR)
08:00	GÜNAYDIN RADYO-3 (PLAKLAR ARASINDA) (İSTANBUL)
09:00	HABERLER (TÜRKÇE)
09:03	SİNEMAYI DİNLEMELER (İZMİR)
10:00	KLASİK BALE (İSTANBUL)
10:30	MÜZİK TAKVİMİ (İSTANBUL) (CANLI)
12:00	* HABERLER
12:10	SESLER VE RENKLER (ANKARA)
13:00	BİZ KİM OPERA KİM (ANKARA)
14:00	MÜZİK MUTFAĞI (İSTANBUL)
15:00	EVRENİN MÜZİĞİ (ANTALYA)
16:00	DÜNYA LİSTELERİNDEN (ANKARA)
17:00	MÜZİK BAĞÇESİNDEN (İZMİR)
18:00	MERCEK (ANKARA) (CANLI)
19:00	* HABERLER
19:10	CAZ PANORAMASI (ANKARA) (CANLI)
20:00	BİR KONSER (İZMİR DEVLET SENFONİ ORKESTRASI)
21:30	YUNANİSTAN'DAN SEVGİLERLE (Radyo Dairesi Başkanlığı)
21:45	GENÇLİK KOROLARI (İSTANBUL)
22:00	* HABERLER
22:10	SARKAÇ (İSTANBUL) (CANLI)
23:00	CAZDA MODERN KAVRAMLAR (İSTANBUL) (CANLI)
00:00	GECE VE MÜZİK (İZMİR)
01:00	EBU EUROCLASSIC NOTTURNO GECE YAYIN KUŞAĞI (ANKARA RADYOSU)
07:00	EBU EUROCLASSIC NOTTURNO GECE YAYIN KUŞAĞI (ANKARA RADYOSU)

ÇARŞAMBA

07:00	HABERLER (TÜRKÇE)
07:03	SABAH VE MÜZİK (ANKARA)
08:00	GÜNAYDIN RADYO-3 (MÜZİK MUHABİRİ) (ANKARA)
09:00	HABERLER (TÜRKÇE)
09:03	MÜZİK REHBERİ (ANKARA)
10:00	MÜZİKAL DÜŞLER (İSTANBUL)
10:30	MÜZİKLİ SÖYLEŞİLER (ANKARA) (CANLI)
12:00	* HABERLER

12:10	OKYANUSTAN DAMLALARI (İSTANBUL) (CANLI)
13:00	SOLİST (ANKARA)
14:00	ROMANTİK KLASİK (İZMİR)
15:00	POP KERVANI (ANTALYA)
16:00	ÇALARSAAT (ANKARA) (CANLI)
17:00	POYRAZ (İSTANBUL)
18:00	STÜDYO FM (ANKARA) (CANLI)
19:00	* HABERLER
19:10	27. BOYLAM (İZMİR)
20:00	BİR KONSER (İSTANBUL DEVLET SENFONİ ORKESTRASI)
21:30	SEVİLEN ESERLER (İSTANBUL)
22:00	* HABERLER
22:10	CAZIN USTA SESLERİ (ANTALYA)
23:00	CAZ FOTOĞRAFLARI (İSTANBUL) (CANLI)
00:00	GECE VE MÜZİK (HUZURUN TINISINDA) (ANKARA)
01:00	EBU EUROCLASSIC NOTTURNO GECE YAYIN KUŞAĞI (ANKARA RADYOSU)

PERŞEMBE

07:00	HABERLER (TÜRKÇE)
07:03	SABAH VE MÜZİK (İSTANBUL)
08:00	GÜNAYDIN RADYO-3 (İSTANBUL) (CANLI)
09:00	HABERLER (TÜRKÇE)
09:03	KARELERDE MÜZİK (İSTANBUL) (CANLI)
10:00	KUĞUNUN ŞARKISI (İSTANBUL)
10:30	GENÇLERE (ANKARA) (CANLI)
12:00	* HABERLER
12:10	ODA MÜZİĞİ ÇAĞI (ANKARA)
13:00	KLASİK DANS (ANKARA)
14:00	BALE PABUÇLARI (ANKARA)
15:00	EVRENİN MÜZİĞİ (ANTALYA)
16:00	DALGAKIRAN (ANKARA)
17:00	SİYAH BEYAZ (İSTANBUL) (CANLI)
19:00	* HABERLER
19:10	CAZ HATTI (ANKARA)
20:00	KONSER SALONLARINDAN (ANKARA-İSTANBUL-İZMİR)
21:30	TRT İSTANBUL HAFIF MÜZİK VE CAZ ORKESTRASI (İSTANBUL)
22:00	* HABERLER
22:10	CAZIN YOLCULUĞU (İZMİR)
23:00	AZ BİRAZ CAZ (ANTALYA)
00:00	GECE VE MÜZİK (İZMİR)
01:00	EBU EUROCLASSIC NOTTURNO GECE YAYIN KUŞAĞI (ANKARA RADYOSU)

CUMA

07:00	HABERLER (TÜRKÇE)
07:03	SABAH VE MÜZİK (İZMİR)
08:00	GÜNAYDIN RADYO-3 (ANKARA)
09:00	HABERLER (TÜRKÇE)
09:03	GÜMÜŞ PERDE (İSTANBUL) (CANLI)
10:00	BİLDİĞİMİZ KLASİKLER (İZMİR)
10:30	KONSERLER ŞEHİRİ İSTANBUL (İSTANBUL)
12:00	* HABERLER
12:10	EŞLİK (İSTANBUL)
13:00	MÜZİĞİN BÜYÜK DÜNYASI (ANKARA)
14:00	ORTA DÜNYA (ANKARA)
15:00	PLAKLAR ARASINDA (İSTANBUL)
16:00	POP GÜNCEİ (İSTANBUL) (CANLI)
17:00	ROCK EFSANELERİ (İSTANBUL) (CANLI)
18:00	STÜDYO FM (CANLI) (ANKARA)
19:00	* HABERLER
19:10	SENKOP (ANKARA) (CANLI)
20:00	BİR KONSER (ANKARA CUMHURBAŞKANLIĞI SENFONİ ORKESTRASI) 1.BÖLÜM (CANLI)
21:00	KONSER ARASI DOLGU (ANKARA)
21:30	BİR KONSER (ANKARA CUMHURBAŞKANLIĞI SENFONİ ORKESTRASI) 2.BÖLÜM (CANLI)

22:00	* HABERLER
22:10	CAZ DURAĞI (ANTALYA)
23:00	ŞU CAZ DEDİKLERİ (İSTANBUL)
00:00	GECE VE MÜZİK (İZMİR)
01:00	EBU EUROCLASSIC NOTTURNO GECE YAYIN KUŞAĞI (ANKARA RADYOSU)

CUMARTESİ

07:00	HABERLER (TÜRKÇE)
07:03	SABAH VE MÜZİK (İZMİR)
08:00	GÜNAYDIN RADYO-3 (POPİLER KLASİKLER) (İZMİR)
09:00	HABERLER (TÜRKÇE)
09:03	SINIRSIZ MÜZİK (ANKARA)
10:00	ARKADAŞIM MÜZİK (İSTANBUL)
10:30	MÜZİKLE YEŞEREN FİLİZLER (ANKARA)
11:00	EFSANE KLASİKLER (ANTALYA)
12:00	* HABERLER
12:10	SİHİRLİ PARMAKLAR (İZMİR)
13:00	MÜZİĞE FARKLI BAKIŞLAR (İZMİR)
14:00	MÜZİK ATLASI (İSTANBUL)
15:00	EVRENİN MÜZİĞİ (ANTALYA)
16:00	DÜNYA LİSTELERİNDEN (ANKARA)
17:00	MÜZİK MOZAIK (İSTANBUL)
18:00	DÜNYADAN GELEN SESLER (ANKARA)
19:00	* HABERLER
19:10	CAZ SOKAĞI (ANKARA) (CANLI)
20:00	BİR ÖMÜR TANGO (ANKARA)
21:00	CD ÇALAR (ANKARA)
22:00	* HABERLER
22:10	BLUES USTALARI (ANTALYA)
23:00	GÜNÜMÜZDE CAZ (İSTANBUL)
00:00	GECE VE MÜZİK (İZMİR)
01:00	EBU EUROCLASSIC NOTTURNO GECE YAYIN KUŞAĞI (ANKARA RADYOSU)

PAZAR

07:00	HABERLER (TÜRKÇE)
07:03	SABAH VE MÜZİK (İZMİR)
08:00	GÜNAYDIN RADYO-3 (SİNEMASKOP) (ANKARA)
09:00	HABERLER (TÜRKÇE)
09:03	BEYAZPERDEDEN (ANKARA)
10:00	ARKADAŞIM MÜZİK (İSTANBUL)
10:30	TRT ÇOCUK KOROSU (ANKARA)
10:45	TRT ANKARA RADYOSU ÇOKSESİLİ KOROSU (ANKARA)
11:00	SONSUZLUK SENFONİSİ (ANTALYA)
12:00	* HABERLER
12:10	BU DANSI BANA ... (İZMİR)
13:00	SESİN SÖYLEYİDİĞİ (İZMİR)
14:00	MÜZİĞİN GİZEMİ (İSTANBUL)
15:00	POP KERVANI (ANTALYA)
16:00	80-60-80 (ANKARA)
17:00	RADYO YILDIZLARI (İSTANBUL)
18:00	TELESKOP (İSTANBUL)
19:00	* HABERLER
19:10	TREN YOLCULUĞU (İSTANBUL) (CANLI)
20:00	SESLER VE DÜŞLER (İZMİR)
21:00	GECE VARDIYASI (İSTANBUL)
22:00	* HABERLER
22:10	SİYAH BEYAZ MELODİLER (ANKARA) (CANLI)
23:00	CAZ RÜZGARİ (ANTALYA)
00:00	GECE VE MÜZİK (UNUTULMAYAN MELODİLER) (ANKARA)

*3 DAKİKA TÜRKÇE HABERLERİN ARDINDAN 2'ŞER DAKİKA İNGİLİZCE, FRANZIZCA, ALMANCA HABERLER

RADYO- 4 (TÜRKİYE RADYOLARI DÖRDÜNCÜ PROGRAMI)

PAZARTESİ

07.00	HABERLER
07.03	ÖYKÜLER VE TÜRKÜLER (İSTANBUL)
07.30	HABERLER (Radyo-1 ORTAK YAYIN)
07.40	SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİMİZ (ANKARA) (CANLI KUŞAK) (TSM)
09.00	HABERLER
09.03	ŞARKILAR VE OYUN HAVALARI (İSTANBUL)
09.30	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (İSTANBUL)
10.00	HABERLER
10.03	YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İSTANBUL)
10.30	ARŞİVDEN MİKROFONA (İSTANBUL)
11.00	HABERLER
11.03	GÜNÜN SOLİSTLERİ (İZMİR) (THM)
12.00	HABERLER (Erzurum Radyosu)
12.03	BİZİM ELLER (ERZURUM RADYOSU)
13.00	HABERLER (Trabzon Radyosu)
13.03	KARADENİZİN RENKLERİ (TRABZON RADYOSU)
14.00	HABERLER (GAP Diyarbakır Radyosu)
14.05	STÜDYO GAP (GAP DIYARBAKIR RADYOSU)
15.00	HABERLER (Çukurova Radyosu)
15.03	ÇUKUROVA'DAN (ÇUKUROVA RADYOSU)
16.00	HABERLER (Antalya Radyosu)
16.03	GÜNDÖNÜMÜ (ANTALYA RADYOSU)
17.00	HABERLER
17.03	YURTTAN SESLER (İSTANBUL)
17.30	... FASLI (İSTANBUL)
18.00	HABERLER
18.03	AKŞAM OLUNCA (ANKARA) (CANLI)
19.00	HABERLER
19.03	AKŞAM OLUNCA (ANKARA) (CANLI) (DEVAM)
20.00	HABERLER
20.03	HER TELDEN (ANKARA)
20.30	... FASLI (ANKARA)
21.00	HABERLER
21.03	RADYO BAŞUCUMDA (İSTANBUL) (CANLI)
22.00	HABERLER
22.03	KLASİK TÜRK MÜZİĞİ DİNLEYİCİ İSTEKLERİ (İSTANBUL) (CANLI)
23.00	HABERLER
23.03	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (İSTANBUL)
23.30	'DAN ŞARKILAR (İSTANBUL)
23.45	SAZLARLA (TSM) (İSTANBUL)
00.00	HABERLER
00.03	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (İSTANBUL)
00.30	ŞARKILARDAN BİR DEMET (İZMİR)
01.00	HABERLER
01.03	TÜRKÜLER GEÇİDİ (ANKARA)
01.30	SOLİSTLERDEN SEÇMELER (İZMİR)
02.00	HABERLER
02.03	TÜRKÜLERDEN BİR DEMET (İSTANBUL)
02.30	BERABER VE SOLO ŞARKILAR (ANKARA)
03.00	HABERLER
03.03	HER TELDEN (ANKARA) (Tekrar)
03.30	...FASLI (ANKARA) (Tekrar)
04.00	HABERLER
04.03	GÜNÜN SOLİSTLERİ (İZMİR) (THM) (Tekrar)
05.00	HABERLER
05.03	YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İSTANBUL) (Tekrar)
05.30	ARŞİVDEN MİKROFONA (İSTANBUL) (Tekrar)
06.00	HABERLER
06.03	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (İSTANBUL) (Tekrar)
06.30	'DEN ŞARKILAR (İSTANBUL) (Tekrar)
06.45	SAZLARLA TSM (İSTANBUL) (Tekrar)

SALI

07.00	HABERLER
07.03	ÖYKÜLER VE TÜRKÜLER (İZMİR)
07.30	HABERLER (Radyo-1 ORTAK YAYIN)
07.40	SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİMİZ (İZMİR) (CANLI KUŞAK) (THM)

09.00	HABERLER
09.03	ŞARKILAR VE OYUN HAVALARI (İZMİR)
09.30	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (İZMİR)
10.00	HABERLER
10.03	YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İZMİR)
10.30	ARŞİVDEN MİKROFONA (İZMİR)
11.00	HABERLER
11.03	GÜNÜN SOLİSTLERİ (ANKARA) (THM)
12.00	HABERLER (Erzurum Radyosu)
12.03	BİZİM ELLER (ERZURUM RADYOSU)
13.00	HABERLER (Trabzon Radyosu)
13.03	KARADENİZİN RENKLERİ (TRABZON RADYOSU)
14.00	HABERLER (GAP Diyarbakır Radyosu)
14.05	STÜDYO GAP (GAP DIYARBAKIR RADYOSU)
15.00	HABERLER (Çukurova Radyosu)
15.03	ÇUKUROVA'DAN (ÇUKUROVA RADYOSU)
16.00	HABERLER (Antalya Radyosu)
16.03	GÜNDÖNÜMÜ (ANTALYA RADYOSU)
17.00	HABERLER
17.03	YURTTAN SESLER (İZMİR)
17.30	... (İZMİR)
18.00	HABERLER
18.03	AKŞAM OLUNCA (ANKARA) (CANLI)
19.00	HABERLER
19.03	AKŞAM OLUNCA (ANKARA) (CANLI) (DEVAM)
20.00	HABERLER
20.03	HER TELDEN (İSTANBUL)
20.30	HÜZZAM FASLI (İSTANBUL)
21.00	HABERLER
21.03	ŞARKILARLA GEZİYORUZ (İZMİR) (CANLI)
22.00	HABERLER
22.03	TÜRK HALK MÜZİĞİ DİNLEYİCİ İSTEKLERİ (İSTANBUL)
23.00	HABERLER
23.03	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (İSTANBUL)
23.30	'DEN ŞARKILAR (İSTANBUL)
23.45	SAZLARLA TSM (ANKARA)
00.00	HABERLER
00.03	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (İZMİR)
00.30	ŞARKILARDAN BİR DEMET (İSTANBUL)
01.00	HABERLER
01.03	TÜRKÜLER GEÇİDİ (İZMİR)
01.30	SOLİSTLERDEN SEÇMELER (İSTANBUL)
02.00	HABERLER
02.03	TÜRKÜLERDEN BİR DEMET (İZMİR)
02.30	BERABER VE SOLO ŞARKILAR (İZMİR)
03.00	HABERLER
03.03	HER TELDEN (İSTANBUL) (Tekrar)
03.30	...FASLI (İSTANBUL) (Tekrar)
04.00	HABERLER
04.03	GÜNÜN SOLİSTLERİ (ANKARA) (THM) (Tekrar)
05.00	HABERLER
05.03	YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İZMİR) (Tekrar)
05.30	ARŞİVDEN MİKROFONA (İZMİR) (Tekrar)
06.00	HABERLER
06.03	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (İSTANBUL) (Tekrar)
06.30	'DEN ŞARKILAR (İSTANBUL) (Tekrar)
06.45	SAZLARLA TSM (ANKARA) (Tekrar)

ÇARŞAMBA

07.00	HABERLER
07.03	DİLE GELENLER (ANKARA)
07.30	HABERLER (Radyo-1 ORTAK YAYIN)
07.40	SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİMİZ (ANKARA) (CANLI KUŞAK) (TSM)
09.00	*HABERLER
09.03	ŞARKILAR VE OYUN HAVALARI (İSTANBUL)
09.30	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (İSTANBUL)
10.00	HABERLER
10.03	YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İSTANBUL)
10.30	ARŞİVDEN MİKROFONA (İSTANBUL)

11.00	HABERLER
11.03	GÜNÜN SOLİSTLERİ (TSM) (ANKARA)
12.00	HABERLER (Erzurum Radyosu)
12.03	BİZİM ELLER (ERZURUM RADYOSU)
13.00	HABERLER (Trabzon Radyosu)
13.03	KARADENİZİN RENKLERİ (TRABZON RADYOSU)
14.00	HABERLER (GAP Diyarbakır Radyosu)
14.05	STÜDYO GAP (GAP DIYARBAKIR RADYOSU)
15.00	HABERLER (Çukurova Radyosu)
15.03	ÇUKUROVA'DAN (ÇUKUROVA RADYOSU)
16.00	HABERLER (Antalya Radyosu)
16.03	GÜNDÖNÜMÜ (ANTALYA RADYOSU)
17.00	*HABERLER
17.03	YURTTAN SESLER (İSTANBUL)
17.30	...FASLI (İSTANBUL)
18.00	HABERLER
18.03	AKŞAM OLUNCA (İZMİR) (CANLI)
19.00	HABERLER
19.03	AKŞAM OLUNCA (İZMİR) (CANLI) (DEVAM)
20.00	HABERLER
20.03	HER TELDEN (İZMİR)
20:30	... FASLI (ANKARA)

PERŞEMBE

07.00	HABERLER
07.03	ÖYKÜLER VE TÜRKÜLER (İSTANBUL)
07.30	HABERLER (Radyo-1 ORTAK YAYIN)
07.40	SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİMİZ (CANLI KUŞAK) (İZMİR) (TSM)
09.00	HABERLER
09.03	ŞARKILAR VE OYUN HAVALARI (İZMİR)
09.30	İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (İZMİR)
10.00	HABERLER
10.03	YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İZMİR)
10.30	ARŞİVDEN MİKROFONA (İZMİR)
11.00	HABERLER
11.03	GÜNÜN SOLİSTLERİ (THM) (ANKARA)
12.00	HABERLER (Erzurum Radyosu)
12.03	BİZİM ELLER (ERZURUM RADYOSU)
13.00	HABERLER (Trabzon Radyosu)
13.03	KARADENİZİN RENKLERİ (TRABZON RADYOSU)
14.00	HABERLER (GAP Diyarbakır Radyosu)
14.05	STÜDYO GAP (GAP DIYARBAKIR RADYOSU)
15.00	HABERLER (Çukurova Radyosu)
15.03	ÇUKUROVA'DAN (ÇUKUROVA RADYOSU)
16.00	HABERLER (Antalya Radyosu)
16.03	GÜNDÖNÜMÜ (ANTALYA RADYOSU)
17.00	HABERLER
17.03	YURTTAN SESLER (İZMİR)
17.30	...FASLI (İZMİR)
18.00	HABERLER
18.03	AKŞAM OLUNCA (ANKARA) (CANLI)
19.00	HABERLER
19.03	AKŞAM OLUNCA (ANKARA) (CANLI) (DEVAM)
20.00	HABERLER
20.03	HER TELDEN (İSTANBUL)
20.30	... FASLI (İSTANBUL)
21.00	HABERLER
21.03	ANILAR AYNALAR (İSTANBUL) (CANLI)
22.00	HABERLER
22.03	TÜRK HALK MÜZİĞİ DİNLEYİCİ İSTEKLERİ (İZMİR) (CANLI)
23.00	HABERLER
23.03	BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (İZMİR)
23.30	'DEN ŞARKILAR (İZMİR)
23.45	SAZLARLA TSM (ANKARA)
00.00	HABERLER
00.03	TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (İZMİR)
00.30	ŞARKILARDAN BİR DEMET (İSTANBUL)
01.00	HABERLER
01.03	TÜRKÜLER GEÇİDİ (İZMİR)
01.30	SOLİSTLERDEN SEÇMELER (İSTANBUL)

02.00 HABERLER
02.03 TÜRKÜLERDEN BİR DEMET (İZMİR)
02.30 BERABER VE SOLO ŞARKILAR (İZMİR)
03.00 HABERLER
03.03 HER TELDEN (İSTANBUL) (Tekrar)
03.30 ... FASLI (İSTANBUL) (Tekrar)
04.00 HABERLER
04.03 GÜNÜN SOLİSTLERİ (THM) (ANKARA) (Tekrar)
05.00 HABERLER
05.03 YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İZMİR) (Tekrar)
05.30 ARŞİVDEN MİKROFONA (İZMİR) (Tekrar)
06.00 HABERLER
06.03 BERABER VE SOLO TÜRKÜLER (İZMİR) (Tekrar)
06.30 'DEN ŞARKILAR (İZMİR) (Tekrar)
06.45 SAZLARLA TSM (ANKARA) (Tekrar)

CUMA

07.00 HABERLER
07.03 ÖYKÜLER VE TÜRKÜLER (İZMİR)
07.30 HABERLER (Radyo-1 ORTAK YAYIN)
07.40 SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİMİZ (CANLI KUŞAK) (ANKARA) (THM)
09.00 HABERLER
09.03 ŞARKILAR VE OYUN HAVALARI (İSTANBUL)
09.30 İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (İSTANBUL)
10.00 HABERLER
10.03 YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İSTANBUL)
10.30 ARŞİVDEN MİKROFONA (ANKARA)
11.00 HABERLER
11.03 GÜNÜN SOLİSTLERİ (TSM) (ANKARA)
12.00 HABERLER (Erzurum Radyosu)
12.03 BİZİM ELLER (ERZURUM RADYOSU)
13.00 HABERLER (Trabzon Radyosu)
13.03 KARADENİZİN RENKLERİ (TRABZON RADYOSU)
14.00 HABERLER (GAP Diyarbakır Radyosu)
14.05 STÜDYO GAP (GAP DIYARBAKIR RADYOSU)
15.00 HABERLER (Çukurova Radyosu)
15.03 ÇUKUROVA'DAN (ÇUKUROVA RADYOSU)
16.00 HABERLER (Antalya Radyosu)
16.03 GÜNDÖNÜMÜ (ANTALYA RADYOSU)
17.00 HABERLER
17.03 YURTTAN SESLER (İSTANBUL)
17.30 ... FASLI (ANKARA)
18.00 HABERLER
18.03 AKŞAM OLUNCA (İZMİR) (CANLI)
19.00 HABERLER
19.03 AKŞAM OLUNCA (İZMİR) (CANLI) (DEVAM)
20.00 HABERLER
20.03 HER TELDEN (İZMİR)
20.30 ... FASLI (ANKARA)
21.00 HABERLER
21.03 NEŞE-İ MUHABBET (İSTANBUL) (CANLI)
22.00 HABERLER
22.03 TÜRK SANAT MÜZİĞİ DİNLEYİCİ İSTEKLERİ (ANKARA) (CANLI)
23.00 HABERLER
23.03 İKİ SOLİSTTEN TÜRKÜLER (ANKARA)
23.30 'DAN ŞARKILAR (ANKARA)
23.45 SAZLARLA TSM (İSTANBUL)
00.00 HABERLER
00.03 TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (ANKARA)
00.30 ŞARKILARDAN BİR DEMET (ANKARA)
01.00 HABERLER
01.03 TÜRKÜLER GEÇİDİ (İSTANBUL)
01.30 SOLİSTLERDEN SEÇMELER (ANKARA)
02.00 HABERLER
02.03 TÜRKÜLERDEN BİR DEMET (ANKARA)
02.30 BERABER VE SOLO ŞARKILAR (İSTANBUL)
03.00 HABERLER
03.03 HER TELDEN (İZMİR) (Tekrar)
03.30 ...FASLI (ANKARA) (Tekrar)
04.00 HABERLER
04.03 GÜNÜN SOLİSTLERİ (TSM) (ANKARA) (Tekrar)
05.00 HABERLER

05.03 YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (İSTANBUL) (Tekrar)
05.30 ARŞİVDEN MİKROFONA (ANKARA) (Tekrar)
06.00 HABERLER
06.03 İKİ SOLİSTTEN TÜRKÜLER (ANKARA) (Tekrar)
06.30 DAN ŞARKILAR (ANKARA) (Tekrar)
06.45 SAZLARLA TSM (İSTANBUL) (Tekrar)

CUMARTESİ

07.00 HABERLER
07.03 ÖYKÜLER VE TÜRKÜLER (ANKARA)
07.30 HABERLER (Radyo-1 ORTAK YAYIN)
07.40 SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİMİZ (CANLI KUŞAK) (İSTANBUL) (TSM)
09.00 HABERLER
09.03 ŞARKILAR VE OYUN HAVALARI (ANKARA)
09.30 İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (ANKARA)
10.00 HABERLER
10.03 YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (ANKARA)
10.30 ARŞİVDEN MİKROFONA (ANKARA)
11.00 HABERLER
11.03 TÜRKÜLERE HAYAT VERENLER (ANKARA)
11.30 SANATÇILARDAN BİRER ŞARKI (İSTANBUL)
12.00 HABERLER (Erzurum Radyosu)
12.03 BİZİM ELLER (ERZURUM RADYOSU)
13.00 HABERLER (Trabzon Radyosu)
13.03 KARADENİZİN RENKLERİ (TRABZON RADYOSU)
14.00 HABERLER (GAP Diyarbakır Radyosu)
14.05 STÜDYO GAP (GAP DIYARBAKIR RADYOSU)
15.00 HABERLER (Çukurova Radyosu)
15.03 ÇUKUROVA'DAN (ÇUKUROVA RADYOSU)
16.00 HABERLER (Antalya Radyosu)
16.03 GÜNDÖNÜMÜ (ANTALYA RADYOSU)
17.00 HABERLER
17.03 YURTTAN SESLER (ANKARA)
17.30 ... FASLI (ANKARA)
18.00 HABERLER
18.03 YURTTAN SESLER (ANKARA)
18.30 SANATÇILARIMIZDAN BİRER ŞARKI (İSTANBUL)
19.00 HABERLER
19.03 BAĞLAMAM PERDE PERDE (İSTANBUL)
19.30 İKİ SOLİSTTEN TÜRKÜLER (İSTANBUL)
20.00 HABERLER
20.03 HER TELDEN (ANKARA)
20.30 ... FASLI (İZMİR)
21.00 HABERLER
21.03 RADYO SANATÇILARI TSM KONSERİ (İSTANBUL)
22.00 HABERLER
22.03 HALK OZANLARI (ANKARA)
23.00 HABERLER
23.03 İKİ SOLİSTTEN TÜRKÜLER (İZMİR)
23.30 'DEN ŞARKILAR (İSTANBUL)
23.45 SAZLARLA TSM (ANKARA)
00.00 HABERLER
00.03 TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (ANKARA)
00.30 ŞARKILARDAN BİR DEMET (ANKARA)
01.00 HABERLER
01.03 TÜRKÜLER GEÇİDİ (ANKARA)
01.30 SOLİSTLERDEN SEÇMELER (ANKARA)
02.00 HABERLER
02.03 TÜRKÜLERDEN BİR DEMET (ANKARA)
02.30 BERABER VE SOLO ŞARKILAR (İSTANBUL)
03.00 HABERLER
03.03 HER TELDEN (ANKARA) (Tekrar)
03.30 ... FASLI (İZMİR) (Tekrar)
04.00 HABERLER
04.03 TÜRKÜLER GEÇİDİ (ANKARA) (Tekrar)
04.30 SANATÇILARDAN BİRER ŞARKI (İSTANBUL) (Tekrar)
05.00 HABERLER
05.03 YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (ANKARA) (Tekrar)
05.30 ARŞİVDEN MİKROFONA (ANKARA) (Tekrar)
06.00 HABERLER
06.03 İKİ SOLİSTTEN TÜRKÜLER (İZMİR) (Tekrar)
06.30 'DEN ŞARKILAR (İSTANBUL) (Tekrar)

06.45 SAZLARLA TSM (ANKARA) (Tekrar)

PAZAR

07.00 HABERLER
07.03 TÜRKÜ KERVANI (ANKARA)
07.30 HABERLER (Radyo-1 ORTAK YAYIN)
07.40 SİZİN İÇİN SEÇTİKLERİMİZ (CANLI KUŞAK) (İSTANBUL) (THM)
09.00 HABERLER
09.03 ŞARKILAR VE OYUN HAVALARI (ANKARA)
09.30 İKİ SOLİSTTEN ŞARKILAR (ANKARA)
10.00 HABERLER
10.03 YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (ANKARA)
10.30 ARŞİVDEN MİKROFONA (ANKARA)
11.00 HABERLER
11.03 TÜRKÜLER GEÇİDİ (ANKARA)
11.30 SANATÇILARDAN BİRER ŞARKI (İSTANBUL)
12.00 HABERLER (Erzurum Radyosu)
12.03 BİZİM ELLER (ERZURUM RADYOSU)
13.00 HABERLER (Trabzon Radyosu)
13.03 KARADENİZİN RENKLERİ (TRABZON RADYOSU)
14.00 HABERLER (GAP Diyarbakır Radyosu)
14.05 STÜDYO GAP (GAP DIYARBAKIR RADYOSU)
15.00 HABERLER (Çukurova Radyosu)
15.03 ÇUKUROVA'DAN (ÇUKUROVA RADYOSU)
16.00 HABERLER (Antalya Radyosu)
16.03 GÜNDÖNÜMÜ (ANTALYA RADYOSU)
17.00 HABERLER
17.03 TARİH BOYU TÜRK MÜZİKLERİ (ANKARA)
17.30 ... FASLI (ANKARA)
18.00 HABERLER
18.03 YURTTAN SESLER (ANKARA)
18.30 SANATÇILARIMIZDAN BİRER ŞARKI (İSTANBUL)
19.00 HABERLER
19.03 TÜRKÜLERLE YAŞAYANLAR (İSTANBUL)
19.30 TÜRKÜLER GEÇİDİ (İSTANBUL)
20.00 HABERLER
20.03 İL İL TÜRKÜLERİMİZ (ANKARA)
20.30 ... FASLI (İZMİR)
21.00 HABERLER
21.03 RADYO SANATÇILARI THM KONSERİ (İSTANBUL)
22.00 HABERLER
22.03 AMATÖR TOPLULUKLAR (TSM) (ANKARA)
22.30 SOLO KONSER (İSTANBUL)
23.00 HABERLER
23.03 İKİ SOLİSTTEN TÜRKÜLER (İSTANBUL)
23.30 'DAN ŞARKILAR (İSTANBUL)
23.45 TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (İSTANBUL)
00.00 HABERLER
00.03 TÜRKÜLER VE OYUN HAVALARI (İZMİR)
00.30 ŞARKILARDAN BİR DEMET (İSTANBUL)
01.00 HABERLER
01.03 TÜRKÜLER GEÇİDİ (İZMİR)
01.30 SOLİSTLERDEN SEÇMELER (İSTANBUL)
02.00 HABERLER
02.03 TÜRKÜLERDEN BİR DEMET (İZMİR)
02.30 BERABER VE SOLO ŞARKILAR (ANKARA)
03.00 HABERLER
03.03 İL İL TÜRKÜLERİMİZ (ANKARA) (Tekrar)
03.30 ... FASLI (İZMİR) (Tekrar)
04.00 HABERLER
04.03 TÜRKÜLER GEÇİDİ (ANKARA) (Tekrar)
04.30 SANATÇILARDAN BİRER ŞARKI (İSTANBUL) (Tekrar)
05.00 HABERLER
05.03 YURDUN DÖRT BUCAĞINDAN (ANKARA) (Tekrar)
05.30 ARŞİVDEN MİKROFONA (ANKARA) (Tekrar)
06.00 HABERLER
06.03 İKİ SOLİSTTEN TÜRKÜLER (İSTANBUL) (Tekrar)
06.30 ... 'DAN ŞARKILAR (İSTANBUL) (Tekrar)
06.45 TÜRK HALK ÇALGILARINDAN EZGİLER (İSTANBUL) (Tekrar)